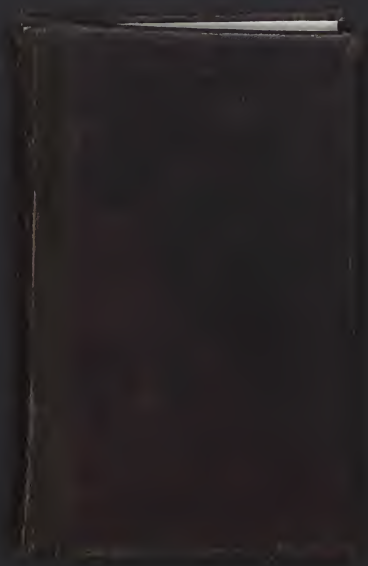

Book, No. 2.

Journal of [illegible]

[illegible]

Lærdoms Bók

evangelískum Kristilegum

Trúarbrögðum,

þanda

Unglingum.

Selst almennt innbúðin, 23 skild.

Leirárgördum við Leirá, 1801.

Prentuð á Jafnuad Íslands Konunglegu Upp-
fræðingar Stiptunar,

af Kaþórí og Hólfreyri og Aðo.

Ó á líti
L ú t h e r s
C a t e c h i s m u s.

Þetta eru
Tiu Laga-bodord Guds.

Fyrsta Bodord.

Eg er Drottinn Gud þinn, Ég
skalt ecki hafa annarlega Gud
fyrir mér.

Þvad er þad?

Þad er: ver egum, ofir alla hl
fram, Gud ad óttast, hann ad elsta
og á hann einn ad trúa.

Annad Bodord.

Þú skalt ecki leggja nafn Drott
ins Guds þins við hégöma; því
Drottinn mun ei halda þann sak
lausann, sem brúkar hans nafn hég
ömlega.

— — —
Hvad er það?

Það er: vér egum að óttast og elska Gud. Engum egum vér illt að lidja í hans nafni, eðki sverja við það, né fjolskjál fremja, eðki ljúga að svíkja; heldur egum vér Guds nafn að ákalla í öllum vorum nauðsynjum, það að tilbidja, losa það og þvi þakka að gjöra.

Þriðja Bodoð.

Minnstu að helga hvíldar-dag-um Drottins Guds þús.

Hvad er það?

Það er: vér egum að óttast og elska Gud. Að vér eðki spricktum-prædikað hans orð; heldur egum vér það helga að halda, gjarnan heyrja það og læra.

Fjórdi Bodoð.

Heiðra skalt þú fædur þinn og föður, svo þér vel vegni, og þú erdir lánglífur á jörðinni.

Hvad er það?

Það er: vér egum að óttast og elska Gud. Að vér eðki spricktum vora for-eldra, né þá, sem yfir oss eru bodnir, eðki til reidi reitum; heldur þá í heiðri hof-
vnl.

um, þjónum þeim og hlýdnir seum, elstum
þá og virðing veitum.

Þímta Bodoꝛð.

Þú skalt ecki mann deyða.

Swad er það?

Það er: vér egum að óttast og elsta
Guð. Ald vér ecki meidum hold vors ná-
unga, eða gjorum honum mein í neckru;
heldur egum vér horum að bjarga og við-
hjálpa, í öllum hans lífs nauðsynjum.

Þjotta Bodoꝛð.

Þú skalt ecki hórdóm dréggja.

Swad er það?

Það er: vér egum að óttast og elsta
Guð. Ald vér lífum hreinferðugleza, bæði
í orðum og verkum, og að hvore einn elsti
og í heidri hafi sína elsta-persónu.

Þjounda Bodoꝛð.

Þú skalt ecki stela.

Swad er það?

Það er: vér egum að óttast og elsta
Guð. Ald vér ecki grípum góts eða pen-
inga vors náunga, eða með fólkið kaup-
eyri eða undirbyggju undir oss dregum;

heldur egum vér honum að hjálpa, svo hans góts og uppeldi ávartist og varðveitist.

Attunda Bodoð.

Þú skalt ekki bera falskann vitnisburð á móti þínum náunga.

Hvað er það?

Það er : vér egum að óttast og elska Gud. Að vér ekki ránglega ljágum nokkru á vörn náunga, ekki svikjum, baktolunt edur ófrægjum hann í nokkru; heldur egum vér hann að affaka, allt gott um hann að tala, og færa alla hluti til betra vegar.

Atunda Bodoð.

Þú skalt ekki girnast hús náunga þíns.

Hvað er það?

Það er : vér egum að óttast og elska Gud. Að vér ekki með flæð stundum eptir arfi edur fásleign vors náunga, edur undir oss dragum með þfirvarpi laga og réttinda; heldur egum vér þar til hjálpa og styrkja, að hann hafi sitt allt ófaddað.

Tíunda Bodoord.

Þú skalt ekki girnast qvinnu ná-
 ánga þíns, ekki hans þjón né þjón-
 astu qvinnu, ekki ura né afna, og
 ekkert það hans er.

Þvad er það?

Það er: vér eignum að óttast og elska
 Gud. Ad vér ekki burt-tælum eða lof-
 um frá vorum náánga hans egin-qvinnu,
 þjónustu-sólf eða qvifse; heldur eignum vér
 að áminna og ráðleggja: að hvort og
 einn sé samt og ástundi að þjóna, það
 honum skyldugt er.

Þvad segir Gud af öllum þessum boðordum?

Hann segir svo í 2 Mós. b. 20 kaþit.:
 Eg er Drottinn Gud þinn, sterku
 vandlætari, vitjandi ránglætis fedr-
 anna á sonnum, í þridju og fjórðu
 ættqvisl þeirra, sem mig hata, en gjer-
 andi mistunsemi í þásund lídu þeim, er
 mig elska, og mín Bodoord varðveita.

Þvad er það?

Það er: Gud hótar þeim öllum þínum
 sem afvikja þessum hans Bodoordum; þó
 eignum vér að óttast og hræðast hans straff,

og eefert að gjöra á móti hans Bódord-
um; en þeim öllum, sem þessi hans Bód-
ord halda, lefar hann sinni náð, missun-
sa öllum góðum hlutum; þar fyrir egum
ad elska, trúa honum og treysta
á hans Bódordum gjarnan að gjöra.

Trúar-áttningin.

Fyrsta Grein.

Af Sköpuninni.

Eg trúi á einn Gud, Födur
almáttugann, Skapara Himins
og Jarðar.

[Hvad er það?

Það er: eg trúi að Gud hafi skapað
mín samt öllum öðrum sköpunum, og að
hann hafi gefið mér ond og lífama, augu,
eyru og alla limi, þar með skyn og skil-
ningarvit, og að hann öllu þessu enn ná
við mækt heldur. Hér til veitir hann mér

um! en heyr, sön odruvísi kinnir edur
lífr enn Guds ord býður, sá vanhælgar
Guds Nafn á meðal vor. Þar ská
væðveiti oss ver eistulegi himnesti Fadir!

Önnur Bæn.

Til komi þitt ríki.

Swad er það?

Það er: Guds ríki kemur að sonnu
án vortar bænar af sjálfu sér til; en
vér biðjum í þessari bæn, að það einnig
komi til vor.

Swornig fædur það

Nær Gud gefur oss sinn heilaga Anda,
sá oss veitir þá náð, að vér trúum hans
heilaga orði, lífum heilaglega hér stund-
lega, en annars heims eilíflega.

Þriðja Bæn.

Verði þinn vilji, svo á jörðu,
sem á himni.

Swad er það?

Það er: Guds góður og náðugur
vilji verður á himnum, þó vér biðjum
ekki; en vér biðjum í þessari bæn, að
hans vilji verði hér á meðal vor.

Hvarnig stædur það?

Nær Gud ónýtir og hindrar öll ill ráð og vondann vilja þeirra, sem þó valda, að Guds Masi vanhelgast og hans ríki náir ekki til vor að koma, sem eru: djöfullinn, heimurinn og vor holdlegur vilji; heldur styrkir hann oss og stöðuga gjerir, í sínum ordum og í trúnni, allt til vorra æfiloka. Þetta er hans miskunnsamur og góður vilji.

Fjórða Bæn.

Gef oss í dag vort daglegt brand.

Hvad er það?

Það er: Gud gefur að sonnu daglegt brand, jafnvel vondum mönnum, þó verðjum ekki; en vér biðjum í þessari bæn, þó hann láti oss vort daglegt brand vidurkoma, og með þacklæti til vor medtaka.

Hvad kallast daglegt brand?

Það kallast allt það, sem nauðsynlegt er til þessara lífs bjargar, sem er: mat og dryckur, klædi og skjædi, háls og seuli, roður og engjar, quiksenatur, góð og pensnir, góð eftirþelóna, hlífðin börn dygga þjónustu-fólk, tálir og frómmir Vármenn, góð alimágans stjörna, hag-

hagstæð vedurátt, fridur, heilbrigði, sið-
semi, hefur, góðir vinir, tráfastir ná-
grannar, og allt annað þessu líkt.

Fimta Bæn.

Fyrirgef oss vorar skuldir, svo
sem vér og fyrirgefum vorum
skuldu-nautum.

Það er það?

Það er: vér biðjum í þessari bæn, að
Gadur vor himneskur vilji ekki álitast vorar
syndir, svo hann, fyrir þeirra skuld, vilji
ekki veita oss vora bæn (því vér erum allir
þeirra hluta ómaklegir, sem vér hann um-
biðjum, og þessum ekki það vörðskuldad);
heldur að hann vilji oss það allt gefa, af
sinni egnlegu náð; því daglega syndgætt
vér, og forþénum ekki annað enn straff
svo viljum vér og einnig þar á móti fyrir
gefa af hjarta þeim, sem oss á móti brjóta,
og gjöra þeim gott, sem við oss misgjöra.

Siotta Bæn.

Eigi innleid þú oss í freistni.

Það er það?

Það er: Gud freistar að seinni einfis-
manns; en vér biðjum í þessari bæn: að

hann vilji vernda oss og varðveita frá andskotans, heimisins og holdsins vélum, svo vér hropum ekki fyrir þeirra tilteig-
ing í vantrú, orvænting, edur adrar stór-
syndir og lostu, og þó vér freistumst af
öllu þessu, þá láti hann oss um síðir yfir-
vinnu og jigrinum halda.

Sjunda Bæn.

Heldur frelsa oss frá illu.

Guð er það?

Það er: hér biðjum vér alls í einu í
þessari bæn, að Guðir vor himnestur
frelsi oss frá öllu illu til lífs og sálar,
heilðar og heilunnar; og að stríðu, þá
er dauða-stund er komin, gefi hann oss
óðann afgáang, og taki oss mistunsam-
ga til sín úr þessum eyndar-dal, inn í
minnatíki. Amen.

Guð er það?

Það er: að eg skal vera fullviss, að
þessar vorar bænir séu vorum himnesta
födur þaksnæmlegar, og af hönum heyrð-
ar; því hann hefir skákur skipad, að vér
skulum með þessum hætti biðja, og hef-
ir lofad, að hann vildi oss bænheyra.
Amen! Amen! Það er: já, sannarlega,
að skal svo vera. Skírn.

Skirnar Sakramentid.

Fyrsta Spurníng.

Hvad er Skirn?

Skirnin er eeki eíusamast vatn, heldur er hún þad vatn, sem saman er reitt og bundid med Guds þorordi, og med Guds orði samteíngt.

Hvort er þad Guds ord?

Þad vor Herra Jesús Krístur sagdi hjá Matthæo í 28 kapítula: farid og gjörid alls slags þjóðir að mínum læriseínum, og skirid þær til nafns Fæðurs og Sonar og heilags Anda.

Önnur Spurníng.

Hvad átrvegar oss og veitir Skirnin?

Hún átrvegar oss og veitir fyrirgefningu syndanna, frelsar oss frá dædanum og djöflinum, og æsir þeim öllum eíusa sálshjálp, sem trúa þvi, sem ordin Guds og fyrirheitin losa.

Hvort eru þau Guds ord og Fyrirheit?

Þau vor Herra Jesús Krístur segir hjá Markó í 16 kapítula: hvort s

trúir og verður skirður, sá mun hólpinn verða, en hvort sem eðli tekir, sá mun fordæmast.

Þriðja Spurning.

Spurnig má vatnid orka svo veglegra hluta.

Vatnid má aldrei slífs orka, heldur veitir það Guds ord (hvort ad er í og með vatninu) og trúin, hvort ad slíkur Guds ordum, í vatninu, tekir; þó fyrir utan Guds ord, er vatnid einsamalt vatn, en engin skirn; en þegar Guds ord samlagast vatninu, þá er það skirn. Það er náðarfult líffins vatn, og endurgætningar lang í heilögum Ando, svo sem Páll Postuli segir til Titum 1 3 Kap. : eptir sinni misfunsemi hefir Gud oss hólpna gjort, með endurgætningarlauginni og endurnbjúnginni, sem kemur af heilögum Ando, hvortjum hann hefir nóglega úthellt yfir oss, fyrir Jesum Krist vorn lausnara, svo vér, réttlættir fyrir hans náð, yrðum erfingjar eilífs lífs eptir voninni. Þessi ord eru sonn og trúanleg.

Gjörðar

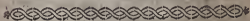
Sjórda Spurning

Hvad merkir þólit vatns-skír?

Hán merkir það: að sá hinn gamli Adam i. öss, á daglega að dreckjast og deyðast, fyrir vðrun og yfi-bót, með öllum syndum og vöndum girndum, og síðan dag'ega framfoma og upp aptur rísa nýr maður, sá ed lífa skal í réttlæti og heilagsleika fyrir Guði æfínelega.

Hvar stendur það skrifad?

Páll Postuli segir í sendibréfinu til Rómverja, 6 kap.: svo erum vér með Kristi greptredir í skírninni til dauðans, að líka sem Kristur er uppvakinn frá dauðum, fyrir dhrð Sedursins, svo egum vér að ganga í nýju líferni.

Altaris Sakramentið

Fyrsta Spurning.

Hvad er Sakrament Altarisins?

Altaris sakramentið er sannarlegt hold og blóð Drottins vors Jesú Krists,

undir braudi og víni, af honum sjálfum, Jesú Krísti, innsett, oss Kristnum menn- um að eta og drekka.

Hvar siendur það Krífad?

Svo skrifa þeir heilögu Gudsþjalla- menn, Matthæus, Márkus, Lúkas og Pöstulinn Páll:

Þor Herra Jesús Krístur, á þeirri nátt, sem hann svífinn var, tók hann braudid, gjordi þackir, og braut það, og gaf sínum lærisveinum og sagði: tak- id og etid, það er minn líkami, sem fyrir yður verður gefinn. Gjorid það í mína minningu!

Somuleidis eptir qvöldmáltid- ina, tók hann kakeikinn, gjordi þackir gaf þeim hann, og sagði: Dreckid allir hér af, þetta er ka- leikur

leikur hins nýja Testamentis í mínu blóði, sem fyrir yður úthellist, til fyrirgefningar syndanna. Gjörð þetta, svo oft, sem þér þad dreckid, í mína minnsöngu!

Önnur Spurnung.

Það stóðar oss með svoddann hætti að eta og drekka hjer af?

Það átvísa mér þessi ordin, sem hjer standa: fyrir yður gæfst og úthellist, til fyrirgefningar syndanna. Því að sonnu veitist oss og gæfst fyrir þessi ordin í sakramentinu, syndanna fyrirgefning, eilíft líf og sálubjálpi; því hvar syndanna fyrirgefning er, þar er einnig lífid og sálubjálpin.

Þriðja Spurnung.

Þvörnig kann líkamleg berging að verða svá mikla hluti?

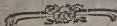
Berging brauds og víns verkar það í ngann máta, heldur þau ordin, sem hjer standa: fyrir yður gæfst og úthellist, til

tíl fyrirgefningar syndanna. Hvort
ord að eru hjá líkamlegri bergingu, svo
sem höfund-stycki í þessu sakramenti. Hvort,
sem þessum ordum tráir, sá ódlast allt
það, sem þau innihalda og uppá hljóða,
sem er: syndanna fyrirgefning.

Þjórda Spurning.

Hvort neytir þessa Sakramentis máklega?

Að fasta og sig líkamlega þar til að
bíta, er að sonnu góð ytri siðsemi; en
sá er sannarlega máklegur og vel skick-
adur, sem trána hefir á þessum ordum:
fyrir yður gæst og úthellist til fyrir-
gefningar syndanna. En hvort, sem
ecki tráir þessum ordum og esar þau,
sá er ómálegur, þvíad þetta orðið.
fyrir yður, krefur fullkomlegrar trá-
ar í hjartanu.

Syrsti Kapítuli.

Um Gud og hans Egnlegleika.

I. Hvorninn ver fáum þeckingu um Gud.

§ 1. **D**ís mönnum ríður mjög mikit, á, að ver lærum að þekja Gud; því annars gætum ver ekki skild, hvorninn heimurinn er orðinn til, ver sísum þá ekki heldur, hvors ver mættur vænta um vora hagi eftir dauðan, og heldum enga óbreyðula hjálp að reida okk uppá í vorum mótgáni.

Merk: Það eru kallað Trúarbróð, að þekja Gud og hans vilja, og með því mæti ver egum að heidra hann og hlýða honum.

§ 2. Undir nafninu Geimur, skilast almennlega bæði himin og jörð með öllu því, sem í þeim er.

Merk: a) Allt sólarinnar og tunglsins sem er á himinum miðan fjölda af stjörnum. Meðal þeirra eru nokkrar, sem kallað

Plánetur, allteins frínglóttir hnöttir, eras og vor jörð, og er ecki ólíklegt, að í þeim bú margðionar lifandi skjopnur. En þær eginlegu stjörnur eru sólir eins og sú, sem skín nærst oss, og upplýsa með sama hætti hnötti þá, sem þeim eru nálægastir. Tunglið er hnöttur eins og jörðin, sem fær, eins og hún, ljós sitt af sólnni.

b) Á jörðunni teljast hjer um tuttugu og fimmm þúsundir lifandi skjopna af hinsu kyni auk manna, sem eru tals þúsund milliónir (en hvor ein millión er sama og þúsund sinnum þúsund), adrar lifandi skjopnur, sem til adgreiningar frá monnunum kallast skynlausar edur mállausar, skiptast í dýr, fugla, fiska, orma, skorpxifindi, og þær skjopnur, sem lifa bæði í vatni og á landi. Serhvort af þusferðum þessum inniheldur margskonar tegundir, sem eru hvor annari ólíkir.

§. 3. a) Hvort, sem vill gæta skoni sinnar, á hægt med ad þeckja, ad hámsurinn hefir ecki gétad orbid til af sjálfum sér, heldur enn hás nockud edur þrep hafi gétad byggt sig sjálfst; því enginn sa hlutur er til, sem ecki hefir haft sína orsök, af hvortri hann er kominn.

b) Heimurinn hefir ecki gétad verid til frá eilífd, því vér sjáum, ad allir hlutir eru umbreytanlegir, og bæði men

og sképnur, ásamt öðru fleiru, hafa upphaf og endir.

§. 4. Grá eilífd hlýtur að hafa verið ein æðsta Vera, sem skapað hefir heimin, edur ráðid fyrir upptökum hans og niður-röðun. Þessi Vera kallast Gud, og þessi Gud hlýtur að vera sá allra vísasti, máttugasti og gæðskurfasti, því þeim morgu og margháttudu hlutum, sem eru í heiminum, er svo vísðómslega niðurráðað, og allir eru þeir mjög nýtsamlegir.

§. 5. Gud þekktist ljósast af sinu ordi, hvort lesa má í þeirri heilögu Ríningu, sem kallast Biblíá.

§. 6. Það er víst, að þann Guds vilja, sem manneskjurnar áhrættir, er að finna í Biblíunni, og þess vegna kallast hán Guds-ord, því hán kénntist oss fullkomlega og augljóslega allt það, sem syndug manneskja þarf að vita til endurbótar, huggunar og sannrar velferðar, bæði í þessu og tilkomanda lífi.

§. 7. Gud hefir sjálfur stadfest sitt ord, með því, að hann hefir gefid þeim lögnum, sem það hafa ritad, bæði speki,

til að auglýsa þá hluti, sem enginn maður gat vitad af sjálfum sér, og líka þræpta til að frainngæma þau verk, sem enginn hefði gétad gjört með neinglægs náttúrlegum meðolum.

Merk; a) Í heilagri ritningu finnast þeir spádómar, sem fyrirsegja markverða tilburði, er engin manneskja gat á þeim tímum fyrirfram sjed, og sem þó lángu þar eftir en í strösta máta uppfylltir. End einn, sem er alvitur, gat veitt þessum heilögu mönnum þeddingu um líka áburði. Esaj. 21, 1:10. 44, 21:28. Jerem. 31, 31:40. 50, 1:46. Dan. 9, 20:27. Matth. 24, 1:28.

b) Í heilagri ritningu er talad um þræpta verk, sem eru slík yfirnáttúrleg verk, að þau útheimta guddómlegann þræpt, þar það efi var mögulegt að gjöra þau á þvillikann hátt með náttúrunnar freptum. End, sem er almáttugur, hefir einungis brúfad þá heilögu menn til að gjöra þvillit dásendat verk. 2 Mós. 6. 14, 21:30. Matth. 8, 7:15. Jóh. 2, 1:11. 6, 1:15. 9, 1:38. 11, 17:53. Þvill. G. 6. 3, 2:8.

§. 8. a) Þeir menn, sem undir Guds stjórnum og með hans aðstod háfa skrifað þá heilögu Ritningu, kallast, vfir þvillit að tala, Spámenn, Guds spjallamenn og Postular.

b) Spámennirnir, Guds spjallamennirnir og Postularnir, vöru úrvaldir af

af Gudi, til að vera hans sendibodur meðal manneskjanna, hvörjum þeir áttu að fyllgjöra hans vilja, og framkvæma hans ásetning á þeim stad og tíma, sein hans speki áleit að vera þénanlegast.

§. 9. a) Spámennirnir hafa skrifað þann hlut Ritningarinnar, sem kallað gamla Testamentid, áður enn Kristur fæddist.

b) Gamla Testamentid inniheldur þmílegar bækur, í hvörjum Guds vilji var auglýstur Gyðingum, þeirri þjóð, sem Messias, heimsins Lausnari, átti ega að rekja kyn sitt til; en þessar bækur eru enn þá í mörgum greinum nýtsamlegar þenda oso, og þénanlegar til lærðens, huggunar og viðvörunar.

Merkt: a) Bækur gamla Testamentisins eru eftirfylgjandi: fimin bækur Mósis, Jósuæ bók, Dómara bókin, Ruths bók, fyrri og síðari Samúelis bók, fyrri og síðari Kónganna bók, fyrri og síðari Króníku bók, Esdra bók, Nehemíæ bók, Esther bók, Jobs bók, Davíds Psaltari, Salómóns Orðsövidir, Prétíarans bók, og Esgardid. Þjórir stærri Spámennirnir, Esajas, Jeremías, með hans Harmagráti, Ezechieel, Daniel. Tólf smærri Spámennirnir, Hóseas, Jói, Amos, Obadías, Jónas, Míka, Rahúm, Habacuk, Zephonías, Haggai, Zacharías, Malachías.

b) Kristur hefir staðfest, að bætur gamla Testamentisins séu af Gudi, Lúca. 24, 25. 27. 44. Og á Krists tímum voru allar þessar bætur samansafnaðar í gamla testamentinu, sem enn eru þar.

§. 10. a) Gudspjalla-mennirnir og Postularnir hafa skrifað þann hluta Ritunzarinna, sem kallast nýja Testamentid, eptir að Kristur var fæddur.

b) Nýja Testamentid inniheldur í hmislegum bókum allt það, sem Gud hefir viljað augljóst gjöra fyrir öllum heiminum, um sonðaranna endurlausn vegna Krists, tréna, Guds ótta og dygðina, sem áheimtafst til sálubjálpar.

Merk: c) Nýja Testamentisins bætur eru eptirfylgjandi: fjögur Gudspjöll, nefsilega: Matthæi, Marci, Lúca og Jóhannis; Postulanna Gjörninga bók; fjórtán Páls Sendibref, sem eru: eitt til Rómverja, tvö til inubbyggjaranna í Korintu, eitt til Galata, eitt til Ephesus manna, eitt til inubbyggjaranna í Philippis, eitt til þeirra í Kólóssaborg, tvö til inubbyggjaranna í Tessaloníku, tvö til Thimótheum, eitt til Titum, eitt til Philemon, eitt til enna Ebresku; Jakobs pistill, fyrri og síðara bref Peturs, fyrsta, annað og þriðja bref Jóhannis, Jüdasar bref og opinberingar Jóhannis.

b) Kristur hefir með sínum Fráptaverkum sammáð, að hann væri sendur af Gudi, og með sama hætti er trúverðugleiki Guds-
spjallamanna og Postulanna staðfestur, Jóh. 10; 37. 38. 14, 10. 11. Post G. b. 3, 16. Skrif hinna elöstu Kristinna lærifedra
gæðhalda þá vitnisburði, sem gæta augljóst
að Gudsþjallamennirnir og Postularnir hafi
skrifad þær nsta Testamentisins bækur, sem
þeim eru eignadar.

§. 11. Eptir ferlegasta inntakinu
skiptist Guds ord í Lögmalid og E-
vangeliúm.

a) Í Lögmalinu sýnir Gud oss það
illa, sem vér egum að ferdast, og það
göda, sem vér egum að ástunda, það
leidir oss einnig fyrir sjónir, ströff fyrir
hid illa til viðvörðunar, og umþun
fyrir hid göða til upporfunar.

b) Evangelium inniheldur Guds lof-
ord um syndanna fyrirgefningu og sálu-
hjálp vegna Jesú Krists, hvort ed eit-
urlepsti heiminn með sinni þínu og dauða;
auk þessa kennir það oss, eptir hvortri
röð og reglu, og með hvorju móti vér
gænum ordid hluttakandi í fyrirgefningu
syndanna, og þeirri sálshjálpi, sem Krist-
ur hefir oss áttvegad.

Merk: Í fyrsta partí Græðanna er talað um lögmálid, sem inniheldur Guds tín bódvord. En Evangelíum er í fjórum liðum þessum, sem innihalda þessar greinir trúarinnar, þó bænir í Gæðir vor, ásamt með stírnar- og altarisins-sakramentum.

II. Svad Ritningin kennir oss um Gud, ofir höfud að tala.

§. 1. Heimins Skapari er sá einasti sanni Gud, og enginn nema hann.

Esaj 45, 18. Svo sagði Drottinn, sá ed himinninn hefir skapad, sá Gud, sem jörðina hefir til-búid: Eg em Drottinn, og enginn annar. Gud er til nema eg.

1 Cor. 8, 4. Vör vitum, að þeir god heidingjanna eru ekkert, og enginn annar Gud er til, nema sá eini.

Merk: a) Heidingjarnir höfndu marga hjá-gudi, og leitadu stundum til eins, stundum til annars, en gátu samt ekki vitad, til hvors af þeim þeir höfndu skylda sinna fer, með vissun von um hjálp og aðstoð.

b) Vör höfum orsof til að álíta sjálfa oss löngtum salli, þar vör þessum sannann Gud, og vitum, að hann er einn einasti, þar fyrir leitum vör hális hjá honum einum, og setjum vör

bort trausti og athvarf til hans í öllum vorum naudsynjum.

§. 2 Ritningin kennir oss að þeckja þann einasta sannna Gud, sem Söður, Son og heilagann Andi, og til einkar badi Södur, Soni og heilogum Andi þá einu og sömu guddómlegu veru, í hvorri þeir eru óadgreinanlega sameinadir hvort med öðrum, med þeim hætti, sem vér fáum ekki skilid.

Matth. 28, 19. Jesús bhdur sínum Læriveinum: farid og gjörid allslags þjóðir að mínum Læriveinum, og skrifid þær til nafns Söðursins og Sonarins og þess heilaga Andas.

Jóh. 15, 26. Jesús, svo sem eingetisn Sonur Söðursins, segir: en þá að þá huggarinn kinnur hvörn eg mun senda yður frá Söðurnum, frá sannleiksins Andi, sem af Söðurnum fræmgengur, hann mun vitna um mig. 2 Cor. 13, 13.

Merk: Það er orðid að venju meðal kristinna manna, að kalla Gud þrennann eður þrieinann, til að sýna þar med, að Gadir, Sonur og heilagur Andi hafi einn og sama allra hæsti. Guddóm sameiginlega hvort med öðrum.

Jóh. 10, 30. 16, 15. Matth. 3, 16. 17. Jóh. 14, 16.

§. 3. Sadir, Sonur og heilagur Andí eru jafn blut-takandi í þeirri sömu eilífu, mætti, gæðsku, og speki, þeir hafa eina og sömu sameiginlega dhrd.

Jóh. 5, 19, 23. Jesús segir: hvað heillst Sadirinn gjörir, það sama gjörir Sonurinn eins, því svo sem Sadirinn uppvækur dænda og gjörir lífandi, svo lífgar og Sonurinn allteins, hvortja sem hann vill, og að allir þuli heidra Soninn eins og þeir heidra Södurinn. Líka svo jatar sjálfur Jesús, Jóh. 17, 5. að hann hafi verið í dhrd hjá Södurinum, áður enn heimurinn var til. Jóh. 1, 1. 2. 3. 14. Róm. 9, 5. Ebr. 1, 3.

1 Cor. 2, 10. 11. Postulinn Páll segir um heilagann Anda: Gud hefir látið sinn Anda opinbera oss sín vísðómsfullu ráð, því Andinn ransakar alla hluti, og jafnvel Guds leynda ráð. En hvort manneskjanna er sú, er víti hvað í manninum er, nema mannsins andi, sem í honum er? svo líka veit enginn hvað í Gudi er, nema Guds andi.

Með líkum hætti sknitur og Postulinn, að það hafi verið sá heilagi Andí, sem átti teiði yfirnáttúrlegum náðar-gáfum í hinni.

första fríftni, hvar á meðal hann og svo telur mækt til að gjöra fraptaverk, og síðan segir hann: 1 Cor 12. 4. 11. en allt þetta verkar fróptuglega sá eini og sami andi, er útskiptir sér hvorjum útaf fyrir sig, eptir því, sem hann vill Þ. st. G. b. 5, 3. 4. 1 Cor. 3, 16.

Merk: a) Það er sannarleg og mikilvæg huggan fyrir oss, að vjer vitum, að Sonurinn Jesús Krístur, sem hefir kkennt oss hverja vjer egum að trúna, og endurleyft oss með sinni þinni og danda, er sá sami Gud ásamt með Föðurinum, því vegna þess kunnim vjer með fullri sannfæringu, að reida oss uppá hann, og fylgja honum í öllu með stöðfösta trúnaðar-trústi, líka og ári efsablandi tilbiðja hann.

b) Oss er það mikilsverdt, að vjer vitum, að sá heilagí Andi, sem með Guðs orði verkar til vörðar upplösingar og endurbótar, er sá sami Gud ásamt með Föðurinum og Syninum; því þess vegna erum vjer nú fullvissir um, að vor beiran er möguleg, ef vjer særum oss Guðs orð réttilega til nota, og engin vöndru eða efasemi getur haldið oss frá að tilbiðja heilagann Anda með samá trúnaðar-trústi, sem Föðurinn og Soninn.

III. Hvað Ritningin kennir oss um Guds veru og eiginlegleika.

§. 1. Gud er Andi, edur ósynileg vera, sem hefir að sonnu frjálæræði og skynsemi, en engann líkama edur línu, þess vegna getum vér ekki sjod hann með líkamlegum augum, ekki heldur átmál að hann með neinni mind.

Jóh. 4, 24. Gud er Andi, því ega þeir, sem tilbiðja hann, að gjöra það með réttum anda. 1 Tím. 1, 17.

Merk: Gud dýrkast og veggjast best með hreinum þaunfum og ráðvöndum lífnadi, því þesskonar dýrkan á best við þann Gud, sem er andi.

§. 2. Gud er eilífur og hefir hvorki upphaf né endir. Hann er ætíð sámi, breytanlegur, og verður sáman hinn sami.

Psálm. 90, 2 Aldur enn fjallin voru til, og þá tilbjóst jördina, ert þú Gud, og það frá eilífd til eilífdar. Psálm. 102, 27 28.

Joc 1, 17. Sjá Södur ljósanna er engin umbreyting, né umbreytingar fluggi.

Merk: Gud, sem er eilífur, óumbreytanlegur, getur þess vegna gjort þá eilíflega sála, sem

sem elska hann og hlýða honum. Hans mælt þar til ríenar aldrei, eeki heldur umbreytir hann slínum ásetningi og lofordum.

§. 3. Gud er almáttugur og getur gjört allt hvað hann vill, án ómáks edur fyrirhafnar, en hann gjörir ekkert annað enn það, sem er vísdómsfullt og gott, því hann vill ekkert nema það einangis.

Psálm. 115, 3. Vor Gud er í himnum, hann gjörir allt hvað honum gott þykir. Psálm. 135, 6.

Jér. 32, 17-19. O Drottinn! Drottinn! Sjá! þú gjördir himin og jörd með þínum mikla fræpti! enginn hlutur mistekst fyrir þér, þú hinn mikli og völdugi Gud, mikill í ráðum og mektugur í athöfnum.

Merkt! Þíer megu óháltir treysta á hjálp og verndan þess almáttuga Guds, í öllum þórum rettilegum athöfnum, því hann verndar hvorki veldi né fræpta til að vernda öf. En hann er líka máttugur til að straffa þá að mállegleiknum, sem eru honum óhlýðnir.

§. 4. Gud er alvís, og veit allt í einu bæ í það, sem stæð hefir, það, sem á stætur og það, sem á allri ófömi m tíð mun stæ. Þórir heimalegustu þankar eru eeki huldæ fyrir honum.

1 Jóh. 3, 20. Gud þeckir alla hluti.
 Psalm. 139, 1-3. Drottinn! þú ran-
 safar og þeckir mig. Þú skynjar mín-
 ar hugrenningar á lengdar, Þú sjer
 gjörla allar mínar athafnir.

Merkt: Það væri mesta heimska, að ætla
 sér að hræna fyrir Gudi, sem veit allt,
 og verður eðli á tölur þreginn með útvortis yf-
 irhyllingum. Hann veit, hvort heldur er, hvað
 illt eða gott vjer hugsum, tölum eða gjörum,
 jafnvel þó engin mannestja verði nokkurntíma
 ástýnja þar um.

§. 5. Gud er alvitur, og hefir ætíð
 þann besta tilgang í sínum ásetningi, og
 líka veitir jafnan bestu meðöl til að koma
 þeim fram.

Psalm 104, 24 Drottinn! hverfu
 morg eru þú veit! þú gjördir þau
 öll með vísðómi. Job. 12, 13.

Merkt: Vjer megum óhult trúna því, að
 hinn alvitri Gud gjörir ekkert án þess það
 sé nýtsamlegt, og að allt hvað fram við oss
 kemur, eptir hans vilja, horfir oss til gagns
 og góða.

§. 6. Gud er allstadar nálægur og
 verfar með sínum þræpti allstadar í
 öllum hlutum. Hann er hvorgi fjar-
 lægur sínum sképnum.

Psálm. 139, 7. 8 Hvort skal eg fara
frá þínum Anda, Drottinn! hvort
get eg flúið, svo þú sjáir mig ei? Þó eg
feri upp í himininn, þá ertú þar, og
þó eg byggi mér legu-rúm í undirdjúpi-
nu, þá ertú einnig þar, Jer. 23, 24.

Merkt: Sinn gudhræddi má vera með
góðu gæði í öllum sínum mótgangi, því
Drottinn yfirgefur hann aldrei, heldur varð-
veitir hann. En sa ógudhræddi hefir or-
sok til að skelfast, jafnvel í leynilegustu
sýslum, því hann getur hvorgi umflúið Drotte-
inn, sína dómara.

§. 7. Gud er góður, og auðsynir
sínum skopudu sképnum svo margar vel-
gjordir, sem hver þeirra getur í móti
tekið, eptir þeirra eoli, líferniss máta,
edur árvortis ásigkomulagi.

Psálm. 145, 9. Drottinn er öllum
góður, og hann miskunar sig yfir öll
sin verk.

Post. B. b. 14. 17 Gud hefir ecki
látid sjálfann sig vera án vitnisburð-
ar, þar hann veitri oss mikid gott,
og gaf oss dagg af himni og stjós-
samar árs-tidir.

Merkt: Oss byrjar með sannarlegu þak-
lati, að þakkienna eins þar smærri, sem hin-
ar

er stærri Guds gáfur, og aldrei gæða fyrir, hann muni sinja oss þess, sem hann sýr að oss er þienanlegt.

§. 8. Gud er miðkunsamur, og fás til að veita oss hugföðun í vorum hörmúngum, og frelsa oss frá þeim á þeirri tíð, og með þeim hætti, sem hann sýr oss hagkvæmst, allt eptir því, sem vor velferð átkrefur.

Psálm. 103, 13. Eins og fadivinn er börnunum líkunsamur, eins er Drottinn miðkunsamur þeim, er hann óttast.

2 Cor. 1, 3.

Merk: Í öllum vorum mótgánga megum við með von og trausti leita hælis hjá miðkunsömum Gudi, og hverki relda oss uppá von eginna vísðóm nje mannanna aðstoð, sem oft kann að bregðast.

§. 9. Gud er heilagur, sem ætíð elskar það góða, en hefir stærstu misþökkun á öllu því, sem illt er.

Psálm. 5, 5. Drottinn! þú ert ekki sá Gud, hvörjum ógudlegt athæfi líkar. Svört, sem er vondur, fær ekki að vera hjá þér.

1 Pét. 1, 15. Eins og sá er heilagur, sem yður hefir kallad, svo verið þér og einnig heilagir í öllu yðar-dánsfari.

Merk:

Merk: Vjer egum með varfárni að fordælt allt, sem illt er, því það er Gudi á mæti. En vjer egum að ástanda sannann Guds ótta, ef vjer viljum að höfum lífi við oss, og hann se oss jafnan náðugur.

§. 10. Gud er réttlátur, og gengur ríft eptir, að lifað sé eptir hans bodorðum; hvor að öllu leiti horfa til vorrar nytsemdar. Þess vegna vill hann umbynda enasta þeir, sem hlýða honum, en straffa þá, sem honum eru óhlýðnir.

2 Mós. b. 20, 5. 6. Eg er Drottinn! Þinn Gud, eg er vandlátur Gud, sem læt straff fyrir fedranna rénglæti koma fram á börnunum í þriðja og fjórða lið, það er að segja, á þeim, sem mig hata. Eg er lífa sá, sem auðsynni mistunsemi í þúsund liðu á þeim, sem mig elska, og við þá, sem vardveita min bodorð.

Róm. 2, 9. Gud mun gjalda einum og sérhverjum eptir hans verkum.

Merk: a) Það er mikil heimta, að hugsa Gud muni sjá í gegnum sínur við oss, hvörsu lengi, sem vjer áfram hlýðum í syndunum, því hans réttlæti áthelmtir, að hann straffi það vonda öðrum til skjelfingar og viðvornar, svo að manneskjurnar leiddi efi til lasta og edygga af vandra Eptirdæmum.

b) Med því Gudi sönist ekki þienanlegt, að
 straffa alltid, edur lanna eptir sérhvors verð-
 ugleikum í þessu lífi, þá dregur hann opt
 hvörtveggja undan til þess í öðru lífi,
 hvar bæði sá ógudlegi, og líta hinn gudhræddi
 úttala, hvort uppi sinn máta, sín verfa-lann.

§. 11. Gud er sannordur, og dreg-
 ne oss aldrei á talar med nenu falsi.
 Hann er trúr, og heitir hvorki né lofar
 öðru enn því, er hann bæði kann og
 vill efna.

1 Mós. b. 23, 19. Gud er ekki eins
 og manneskjan, að hann ljúgi, ekki
 heldur eins og manneskjunnar barn,
 að hann sjái sig um hönd.

Psálm. 33, 4. Drottins ord er sann-
 arlegt, og hvörju, sem hann lofar,
 það efna hann vissulega.

Merkt: Oss er það nóg til trúarsyrkingar,
 að vjer vitum hvar Gud hefir látið oss
 kunnigjöra í sínu orði, og það egum vjer að
 þálda fyrir satt, án noktrar efásenn.

Annar Kapítuli.

Um Guds Verð.

I. Hvað Ritningin kynnir um Sköpunina og Skapada hluti.

§. 1. Gud hefir í upphafi Skapad himin og jörð af engu, allena með sinn almætti, til gagns og gleði handa öllum sínum lifandi sképnum.

I Mós. b. 1, 1. Í endverðu Skapadi Gud himin og jörð. Psálm. 115, 15. Esaj. 40, 26.

Psálm. 33, 9. Hann taladi, þá stóð það. Hann bauð, þá stóð það þar.

Merkt: Gud hefir með Sköpuninni svo dásamlega opinberað sitt almætti, speki og gæðsku, að sérhvort, sem með alvarlegu athugi giesur gætur að heiminum, hlótur þar af að upperfærni til að heiðra og vegsama Gud og þacka þonium.

§. 2. Þegar Gud hafði á sex dögum lofid sköpunar verkuni, og gjört jörðina bygilega handa öllum lifandi sképnum, hvíðist hann edur hætti að skapa á hinum sjöunda deginum,

2 Mós. b. 20, 11. A fer dögum gjerdi Gud himin og jörd og hafid og allt, sem í þeim er, en hvíldist á hinum sjöunda degi. Psalm. 104.

Merkt: Sjöundi dagurinn, sem er sá síðasti í vikunni, var að Guds budi heilagur haldinn hjá Gyðingum, til þaklætis minningar um heimsins sköpun: þar á mót egum vjer, fristurmenn, að halda heilagan fyrsta daginn í vikunni, til þaklátrar endurminningar um Jesú Krists upprisu.

§. 3. A þetta degi vífunnar Skapadi Gud hinn fyrsta Karlmann, er hét Adam, af moldu, og hina fyrstu konu, sem kalladist Eva, af mannsins sidu. Bæði þau samtengdi Gud í hjúskap til að auka kyn þeirra, og að hœrt þyrir sja skoldi stunda annars velferd.

1 Mós. b. 1, 27. 28. Gud Skapadi Karlmann og qvenumann, blestadi þau og, sagdi: aukist þið og margfaldist og uppfyllid jörðina.

Post. G. b. 17, 26. Drottinn hefir gjört, að allar mannauna kynkvíslir lya á öllum jarðathnettinum, af einum ættstofni.

Merkt: Það er víðarqvæmlegt, að allir vjer, án alls greinarmunar, berum umhyggju hvort

hæfir fyrir þórum og elstnum hæfir annant,
eius og börn af sama foreldri, þar vier allir ját-
um, að Adam og Eva hafi verið vorir fyrstu
foreldrar.

§. 4. Medað hinna s nilegu Guds
þepna á jörðinni, er maðurinn hui
ypparlegasta. Hann er gæddur með
skynsemdarfullri sálu, í hentugum lífama
handa heppi, hann er og svo settur af Guði
til að ráða efi: öllum þórum dýeyim.

Þreðik. b. 12, 7. Moldin hlótur að
hverfa til jarðarinnar áptur, hvar hui
áður var, en andinn til Guds, sem
gaf hann.

1 Mók. b. 1, 28. Gud sagði til vótra
fyrstu foreldra: Gjörð yður jörðina
undirgefna, og drottid yfir fiskum
í sjónum, og fuglum í loptinu, og
yfir öllum dýrum, sem hræra á jörð-
inni.

Merf: Máneftjárnar hafa það mikla
fram yfir dýrin, að þar gieta þeytt, tal-
og breytt eptir kynsamlegri umþenkingu;
en með þess meira athygli egnum vier að gæta
vor, svo vier efi vaubulum þessa sjón var
burði, á móti Guds vilja, sjálfum oss og öð-
rum til skada.

§. 5. Líkami mannsins er svo hag-
quæmlega tilbúinn, að bæði gétum
vér unnið það, sem nýtsamlegt er með
limanna bráfun, og líka notið stórrar
ánægju með skilningarvitunum, hvor
að eru sjón, heyrn, ilman, smekkur og
tilfinning.

1 Mós. 6. 2, 15. Drottinn Gud setti
Adam í aldingarðinn Eðen, til að
yrkja hann og rakka.

Ephei. 4. 28. Postulinn Páll úrtheimti
it, að vér skulum erfida, og vinna ofs
inn eitthvæð þarft, svo vér höfum nokk-
ud til að gefa þeim, sem meðpurfa.

Merkt: a) Vjer eruim allir skipaðir til að
erfida, því má enginn eyða sinni tíð í idjuleysi.

b) Þegar vjer njótum einnar edur annar,
ar ánægju með skilningarvitunum, þá egum
vjer ætíð vandlega að gjæta höfs í hvör-
jum hlut, en fordæft alla vanbráfun, svo
Guds gæðska verði ofs eðfi til fordjörfunar af
sláðskapar vitum.

§. 6. Sálin er sá mannsins part-
ur, sem þenkir og ályktar. Hún er
éðandlegur andi, gædd með skynsemi
til þessja hvæð rétt er eðo ránt og
með frjálæraði til að velja hvört helda-
ur gott eða illt.

Matth.

Matth. 10. 28. Jesús sagði: Þrædist ekki þá, sem líkamann deyða, en geta ekki lífatíð sálina.

Merkt: Þar ed sálin er æðri partur mann-
estjunnar, egum vjer kappfösta, að láta oso
frams fara í nyttsamlegri þeckingu og lærðómi,
og ætíð gírnast híd sanna góða, svo að vjer
hæfilegir verðum til sannarlegrar farsæidar, bæði
í þessu lífi, og einkanlega í því tilkomanda.

§. 7. Allt hvað Gud skapadi var
yfríð gott, og í besta máta lagad til þess,
sem það var ætlad, en einkanlega var
mannestjan, svo sem skilningsfull vera,
skopud eptir Guds egin málnd.

1 Mós. b. 1, 31. Gud sá allt, sem hann
hafði gjört, og sjá! það var yfríð gott.

1 Mós. b. 1, 26. 27. Gud sagði: Ver
viljun gjöra manninn eptir vortí-mund
og líkingu, þá skapadi hann mannest-
juna eptir Guds mind; hann skapadi
þau karlmann og konu.

Merkt: Ekert af því vonda, er finnst í heim-
inum gjetur tilreiknast Gudi, sem ekki var or-
set til þess. Skuldin verður einungis hjá
mannestjunni, sem ekki gjætti síns meðfædda
sálleysis.

§ 8. Þær fyrstu mannestjur líftust
Gudi í nockru, og í því tilliti er sagt,

Þær hafi verid skapadar eptir Guds mind. Þar í vöru þær þennu líkar, að þær höfdu þeckingar-fullann skilning á öllu, sem þær með þurftu til að byja farsælegt líf, líka höfdu þær í viljanum lyst og laungun til hins góða án þess að frestast af noktri tilhneigingu til ills.

Þredik. 7, 29. Salómon segir: Það hefi eg fundid, að það, sem Gud hefir gjört manneskjunní, er rétt.

Hér á líka vid það, sem Postulinn Páll segir: Eðlöss. 3, 10, að þeir trúadur hafi íklædst hverri manneskju, sem endurnýjast til þeckingar eptir þess mind, sem hafa hefir skapad. Eph. 4, 24.

Merkt: Væð eginn að ástunda að verða Gudi líkri að nýju, og tieppast þess begna daglega eptir að láta öðs fara fram í þeckingu og ráðvæðni, svo, væð verðum að nýjum og betri manneskjunn.

§. 9. Auk manneskjunnar hefir Gud líka skapad aðrar kynsemdar fullar verur, sem hafa æðra edli, og karast Englar. Þeir eru andar, hafa þot kynsemi og frjalsæði, en jafnæskar manneskjur gæta ekki sjed þá án Guds sérdeilisíegrar - tilbúðunar, þot þær hafa engann jafnæskann líkama.

Psálm. 103, 20. 21. Lofid Drottinn, þér hans Englar! þér eblingar hetjur, sem framkvæmid hans bod! lofid Drottinn, þér hans þénarar, sem gjörð hans vilja!

§. 10. a) Vocker af Englunum þafa sjálfkrafa fallid frá sinni hlýðni við Gud, þeir kallast þeis vegna vöndur Englar, og lida það straff, sem lásta þeirra hafði tilunnid.

2 Pét. 2, 4. Gud þirmdi ekki englum, sem syndgudu, heldur steypði þeim niður til helvítis, og setti þá í my. kra fíotur, svo að þeir geymist þar til dómstns. Matth 25, 41. Jbh 8, 44.

b) Enn Englarnir hafa staddir stöðugir í hlýðni sinni við Gud, og kallast þvi gódir englar. Þeir hafa yndi sitt af að skoda Guds dýrd, losa hann og áfalla, og gjera allt h. ad, sem hann skipar þeim.

Ebr. 1, 14. Erú englarnir ekki þjónustufamir andar, útsendir vegna þeirra, sem edlast skulu saluhjálpmna? Matth 18, 10. Lúc. 1, 26: 28. 2, 9: 14. Matth 28, 2: 7.

III. Þ þeirðu bæni af Gæðir vor, verðum verð áminnatir, að gjöra það, sem Gud vill, með sömu lýfi og ástundum, eins og góðu engla-arnir gjöra það á himnum.

II Hvad Ríeningin kénneir oss um Guds Forsjóð og Viðhald allra skapadrahuta.

§. 1. Gud viðheldur öllum sköpunum hlutum með sinni almætti, og lætur þá niðurgöngu í náttúrunni halda sér, sem hann einusinni hefir tilsett, þó annars mundi hán fara aðslaga.

— 1 Mós b. 8, 22. Medan jörðin er við lýði, skal hverki linna sáð né uppsæra, frost né hiti, sumar né vetur, dagur né nótt.

Psalm. 104, 13. 14. Drottinn, minn Gud! þú vöðvar fjellin þér ofanad, og syllir lándid með ávörtum, sem þú gæfur. Þú lætur grasid spretta handa fæad num, og korn, mennunum til nota, svo að þú útleidir brandid úr jöðunni.

III. Þér megum ætíð reida oss uppá Gud, þökkvinn sem ástætt er fyrir oss, þó með sinni almætti, speki og gæðsku verndar hann jafnan heiminn; en þér megum heldur

at aldrei gleyma því, að vegsama hann og þada
honum.

§. 2. a) Gud ber umhyggju fyrir
öllum sínum sképnum, smáum og stór-
um, veitir þeim öllum allt hrad þær
viðburða til lífs uppheldis, gæir þeirra
og verndar þær.

Plálm. 145, 15. 16. Allra augu vona
til þín, Drottinn! og þú gífur þeim
þeirra sædu í hæfilegann tíma. Þú
upplýtur þinni hendi, og sedur allar
lífandi sképjur með þinni blessun.

b) Sérilagi ber Gud umhyggju fyrir
mamestjunum, er með skuseminni,
og hennar rétti bráðun, gæta orðid njót-
andi langtum meiri sælu enn skynlausu
sképurnar.

Math. 6, 26-30. Jesús sagði: Gætið
id að fuglunum í loptinu; þeir fá
hvorki né uppstera, og ekki safna
þeir í kornblöður, samt sædið yðar
búnaðstur. Sadið þá: Erud þér ekki
miklu yppa-legrir enn þeir? — og
þá er Gud skýðir grasid á akrin-
um, sem þeður i dag eit á morg-
un verður þá i ofu, mundi hann
ekki miklu fremu flæða yður, o!

þér lítiltrúadur? Matth. 5, 45.

Merk: a) Vjer meginum ekki misbrúka kynlausar skjepnur edur fara illa með þær, þótt Guð, sem hefir skapað þær og nærir, vill líta að þeim vegni vel eins og oss.

b) Vjer egum ekki að misbrúka Guðs gáfur til óhófs, þótt hann hefir ekki gíftið oss þær til annars, enn að vjer skyldum með þeim ebla vort egid og annara sannarlegt gagn.

c) Það Guð hefir gefið oss vora lími og krapta til þess vjer skyldum brúka þá til nyt-samlegrar vinnu, þá vill hann ekki með óðrum hætti bera umhyggju fyrir vortu uppheldi, enn að vjer sjálfir seminn jafnframt yðmir og atorku-samir, hvort í sinn rétta standi og embætti. 1 Móf. 6, 3, 19. 2 Þess. 3, 11, 12.

d) Það er sannarlegur Velgjörningur af Guði, að vjer erum skyldugir að erfða, þótt þær með styrkist heilsa líkamans, og sálun upp-örfast, að hugsa um það, sem er gott og nyt-samlegt, í stað þess að lækjaft eptir syndsamlegri gleði.

§. 3. Guð, sem er heimsins Drottinn og Stjórnari, stheir með speki og gæðsku, öllu því, sem vidber í heim-inum, svo að bæði gott og illt fá þau endalok, sem honum þykja hagkvæmst.

Matth. 10, 29, 31. Jesús sagði: sel-jast ekki tveir titlingar fyrir einn smá-pening? samt fellur enginn af þeim til

til jardar án ydar fœðurs vilja. En
fiemur! ell ydar hœfud hár eru líka
talin. Ottist þess vegna ekki! þér er
und meira verdir enn margir titlingar.

1 Mós. b. 50, 20. Jóseph sagði við
bræður sína: þér ætladud að gjöra
mér illt, en Gud ásetti að snúa því
til góðs, til að gjöra það, sem nú
er framkomid, og halda mörgu fólki
við lífid.

Merkt: a) Vjer egum að fela Gudi á
höndur hœða árángur, verdur af voru
löglegu erfidi, þaræð ekkert stædur án hans
vilja edur tillátseint.

b) Þegar Gud leyfir vondum mannum að
gjöra illa, vegna þess hann vill ekki með mæti
svipta þá frjálstræði þeirra, megum vjer samt
trœysta því, að hann í tæðann tíma mun snúa
því til góðs, annaðhvort til vortar egin edur
annara nytsemdar.

c) Jafuvel þó það á stundum hafi svo út, eins
og hinum ógudlegu gáangi allt að öðrum, en gud-
bræddir megu líða naudir og volæði, er Gud
samt víðadómsfullur og rettlátur í sinni
stjórnun, því hann veit best hvað notsamlegt
er, bæði heorjum út af fyrir sig, og líka öllum
heiminum vjer hœfud að tala, en í hinu öðru
lífi mun hann víssulega straffa sérhvern og langa
öllum, eptir sem heort hœfir tilumaid.

§. 4. Sérhverjum ber að álíta það stand, sem hann er í settur, eins og vissá þellun af Gudi, til að gjera þar svo mikil gagn, sem honum eptir fremsta megni, eignum og ástafomulagi er mögulegt.

1 Sam. 2, 6. Drottinn er sá, sem gjörir fátækan og ríkan. Hann er sá, sem nidurþryckir og upphefur.

1 Cor. 7, 20. Svört einn standi stöðugur í þeirri stætt, sem hann er tilfalladur.

Merk: Svört, sem er óþægður með sitt stand, sá áskar Guds algóða forsjón, og þénir í því mikla fáviltu.

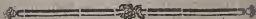
§. 5. Svad, sem oss mættir í þessu lífi, hvort það er heldur sorg eða gleði, er oss af Gudi ætlað eptir besta tilgangi, svo vér höfum ætíð orsök til að vera ánægdir með hans stjórnun og umráð.

Ebr. 13, 5. 6. Látid yður nægjast með það, sem þér hafið, því sjálfur Drottinn hefir sagt: eg skal ekki svipta minni hendi af þér, og enganvegum yfirgefa þig; vér getum því hugbraustir sagt: Drottinn er minn hjálpari, eg skal ekki quida.

Róm. 8, 28. Ver vitum ad allir blutir verða að þéna þeim til góðs, sem Guð elskar.

Merk: Övurqvæmlegt er fyrir oss að falla í vhl edur efasemi, þá mótgángur uppátjemur, þar vjer vitum að Guðs forsiðn vakir yfir oss, og að neyðin sjálf verður að meðali í Guðs heudi, til að ebla vort sannarlega gagn.

Lærdómurinn um fespunina og viðhaldið er fluttlega útmáladur í fyrstu grein Trúarjáfnangarinnar í fræðunum.

Þriðji Kapítuli.

Um mannestjanna spillingu af Syndinni.

§. 1. Meynslan sýnir, að mannestjurnar eru ekki svo góðar, sem þær vera ættu. Allir hafa sína bresti, og hjá öllum hreifir sér ein edur önnur syndsamleg tilhneiging, hjá sumum meir, en sumum minna.

Róm. 3, 23. Allir hafa syndgæd, og hafa flort á þeirri hrésun, sem hjá Guði gyldir. 25 B 4 I Joh.

1 Jóh. 1, 8. Ef vér segjum: að vér höfum ekki synd, þá svikjum vér sjálfa oss, og sannleikurinn er ekki í oss.

Merk: Því höfum enga orsök til að treysta vorum eginn verðugleika eður fyrirrita aðra, því allir erum þeir ófullkomnir, og sérhverr hefir néð ad áseta sig fyrir.

§. 2. Sú almenninga spilling mannestjanna er einfanlega þar í fölgini, að þeir brúka ekki stynsemina, til réttar yfirvegunar, hvað ed kemur þar af, að syndsamleg girnd til jafndestra hluta, sem stíluðingar-vitin fösir til, hefir fengid svo mikid vald yfir hugskoti þeirra, að þeir sækjast eptir tédum hlutum, svo sem væru þeir það æðsta góða. Þar af stédur, að mannestjan getur hast vit á því góða, en hefir samt tilhneigingu til hins vonda.

Marc. 7, 21-23. Jesús segir: umánad frá mannestjunnar hugskoti, útkoma vonda hugsanir, hórdómur, feillulifi, mord, þjófnaður, ágirnd, illsta, svið, lauslæti, ófund, bakmælgir, dramb, byrduleysi. Allt þetta kemur út inni enad, og saurgar mannestjuna.

Róm. 7, 18. Postulinn Páll játar: eg veit að í mér (það er í syndum-spilltri natúru minni), býr ekkert gott.

Með: Vjer verðum nákvæmlega að gæta vor, svo að vondar girndir uppgveifist ekki hjá oss, en alvarlega fappkosta að nidurkessa þær, þegar þær taka til að breiða sér, svo þær fái ekki þfirhend, og að vjer ekki þrópum í lesti og óðsgdir, sem draga Guds ónád eptir sig bæði í þessu lífi og hinu tilfomanda.

§. 3. a) Ekkert er Gudi um spillingu manneskjunnar að kenna, því hann stóð þær fyrstu manneskjur saklausar eptir sinni egin mind.

Zac. 1, 13. Enginn segi nær hann freistast: eg freistast af Gudi, því Gud gétur ekki freistast af nokkru illu, hann sjálfur freistar og einkis.

b) Gud hafði bannað fyrstu manneskjunnar að eta ávörtinn af einu tilteknu tré, en þau gjerdu það samt, og svört þá sof urdu þau ekki einangis, svo sem óhlýður, danda-straffi undirorpin, ómis og Gud hafði hótad þeim, heldur mistu þau líka þær fyrri lyst til hins góða, þar ed óregluleg girnd til jarðnefra hluta fékk yfirráð yfir stjörnu og vilja þeirra.

1 Mós. b. 2, 16 17. Gud Drottinn bauð manneskjönni og sagði: af öllum trjám í aðringardínum máttú eta, en af skilnings trénu gæds og ílls máttú ekki eta, því nær, sem þú etur af því, staltú vissulega deyja.

Merk: Gud reyndi ekki sjálfs síns vegna vora fyrstu foreldra með því, að banna þeim ávortinn á trénu, þar hann vissi gjörla fyrst fram, hvort þau myndu hlýða jer edur ekki; heldur var þess á einhvortri reynslu vegna sjálfs þeirra, allrens og vegna sérhvortrar annarar skilningsjullar stjeynu. Reyndi þessi átti að gíefa þeim tækifæri til, að brúka þeirra sjálf-ræði, utvefja þið góða, en hafna því illa, eptir eyni mæfensföngu, þeim sjálfum til fíadsefningar í dngð og ráðvefndi.

§. 4. Núningin segir ofs, að einu af þeim engum, sem fallnit vóru frá hlýdni við Guð, og sérilagi kallast djöffull, hafi reynt að steypa vorum fyrstu foreldrum í somu naufur, sem hann var sjálfur kominn í, og gíanti Evu til að eta af forbofna trénu, en hán lofadi sífan mann sínn Adam til sama verks.

1 Mós. b. 3, 1-6. Söggormurinn sagði við konuna: ekki munud þið deyja, því Guð veit, að nær, sem þið etid.

af

af því tré, munu yðkar augu uppljást,
 ast, og þið munuð verða eins og Guð
 í að þekja gott og illt. En konan sá,
 að tréð var gott að eta af, fagurt á
 að líta, og gírnilegt til fróðleiks, svo
 hún tók af þess áverti og át, og hún
 gaf manni í sinum þar af, og hann át.

Joh. 8, 44. Djöfullinn var mörðingi
 frá upphafi, og var ekki stöðugur í
 sannlekanum, því sannleiki er ekki í
 honum. Þegar hann talar lögi, tal-
 ar hann af sínu egin, því hann er
 lygari og lúginnar höfundur.

Merk: Hefði Guð átt að hindra vora
 fyrstu foreldra frá að brjóta hans bódorð,
 þá hefði hann orðid að þvinga þau með af-
 mætti sínu, þaræf þau vildu ekki viljuglega
 hlóða hans bóði og aðvörun. En þá hefðu
 þau mist kynsemi sína og frjálstræði, og und-
 ir eins orðid að kynlausum stefnum, er ekki
 hefðu síðan gjetad tekid á móti þeirri sálu, sem
 þeim var ætluð, hvað þó ekki var samkvæmt
 með Guðs speki og gæðsku.

§. 5. o) Vori fyrstu foreld er gátu
 ekki látið það sakleysi ganga í ættir,
 til afkomenda sinna, sem þau hefðu
 sjálf mist; en síðan hjálpra þeirra edli
 var orðid spíllt og stemmt, hlaut þar af

ad fylgja ad nidjar þeirra erfdu þessa spillingu.

Psálm. 51, 7. Davíð játar: eg er fæddur með misverðnadi, og í syndinni gat mín móðir mig. Jóh. 3, 6.

b) Sökum þess, ad syndsamleg girnd til jafneskra hluta sék yfirráð hjá vorum fyrstu foreldrum, er hin sama girnd nú orðin kröptug í allra manna sálum; með ára sjaldanum fæðir hán af sér þmislegar syndir, en dandinn er það straff, sem Gud hefir víðlagt, ef þær drýgðar væru.

Róm. 5, 12. Syndin er af einum manni komin í heimin, og dandinn vegna syndarinnar, svo hefir dandinn sér til allra manna innþreyngt, þó allir hafa syndgæð Róm. 6, 23.

Merk: a) Eins og það tre, sem er af illri tegund, getur ekki horið bestu ávexti, eins er þess ekki heldur von, ad foreldrar, sem tapad hafa sálleysi sínu og eru spilltir af vöndum girndum, kunni ad gjeta góða og með öllu sakansá afkomendur, þó vertanin verður ad líkjast orsökinni. Matth. 7, 16. 18: Jóh. 14, 4.

b) Gud vildi ekki hindra ad sú almenninga spilling, sem af hinum fyrstu monnum kom inni heimin, útdreifðist, eptir náttúrlegu edli.

edlt og rás til allra þeirra afkomenda, því hann hafði frá eilífu fyrirhugað þeim allum nægilegt lausnar-medal vegna Krists. Róm. 11, 32. Gal. 3. 22.

§. 6. Svörsu stór, sent spillingin var, sem komin er yfir allar mann-
eskjur, hefir Gud þó hagað því svo,
ad í vorum hjörtum skyldi eptir
verða drottandi eptirlángan til lucku
og velgengnis, sem ekki leysir oss, ad
vera öldungis. hyrdulausum um vera
egin velferd.

Ephes. 5, 29. Aldrei hefir nein hatað
ad sinn eigin líkama, heldur fæðir
hann og endurnærir.

Merk: a) Sannarleg farsæld hjér í heimi
er einungis innifalin í velgrundadri sinnis
rósemi og ánægju. Hvað, sem moti henni
siridir, er ekki verdt ad sækiast eptir, þar það
er miklu meir farsæld vorri til hindrunar en
eblingar.

b) Lesti og ódygdir, sem án efa munu eptir
á abla oss mikils sinnis óróa, egnum vjer
af fremsta megni ad fórdast, og af ad leggja.

§. 7. Spillingin hefir samt ekki geta
ad svo mikid adgjort, ad vér seum öld-
ungis tilfinningarlausir um það, sem
er rétt eða rángt í vorum athöfnum,

Því eptir Guds alvísu ráðstofum þesum
 ver allir samvitsku, er latur oss finna
 til innvortis sánægju, þegar ver gjerum
 það, sem rétt er, en þ. ráðmót upprek-
 ur innvortis sánægju og óróðem, þegar
 ver tofum oss eitthvað það þeir hend-
 ur, sem ekki er rétt edur leyfilegt.

Róm. 2, 14. 15. Þegar Zeiðingjarn-
 ir, sem ekki hafa lögmálid, gjera það
 af náttúrunni, sem lögmálid skipar,
 þá eru þeir, þótt ekki hafi þeir lögmál-
 id, sjálfum sér i lögmáls stad; því þeir
 sýna, að lögmálsins verk eru skrifuð i
 þeirra hugskoti, með því þeirra sam-
 vitska ber þeim vitni og þeirra þánsk-
 ar, sem ástaka edur ástaka þá innbyrðis.

Merk: a). Vor samvitska er góð; þegar
 vjer finnum hjá sjálfum oss, að ekkert verður
 með rettu fundid að vorri breytni. Þar á milli
 er vor samvitska vond, þegar vjer finnum, að
 vjer ekki höfum hegðað oss eins og vera ber.

b) Stærri gæfi kann ekki að hugfást, enn
 vond samvitska, sem ossæfir með sinn álast
 bæði i lífi og danda. Þessi vegna egnum vjer,
 því heldur kappfesta, að lifa guðræðilega, svo
 vjer gjeta haldid góðri samvitsku.

c) Sjá mörgum sefur samvitskan um
 flundarsakir, meðan þeir ekki gjefa gætur að ill-
 verk-

berfum staum, en ein' voru-tíma minn hán samt
vafna, mun þá og uppfoma þ., s. fætti quidi
og ángur í salumi.

§ 8. a) Manneskjan syndgar, þegar hán
verður þræleg í einheorju, sem stríðir á
móti Guds budi þessveana er það allt synd,
sem ecki er samqæmt med Guds vilja.

1 Joh. 3, 4 Svorr, sem syndina drögg-
ir, hann gjœr það, sem er móti lög-
málinu, því það er synd, sem er móti
lögmalinu.

b) Manneskjan dröggir synd med
hugrenningum og gúndum, þegar hán
hefir ánægju af ad hugsa um það, sem
Gudi er á móti, og sækist eptir því.

Matth. 9, 4. Jesús sagði til Pharise-
anna: því hugsið þér svo illt í yðar
hjörtum? Matth. 15, 19. 20.

c) Manneskjan dröggir synd med ord-
unum, þegar hán talar um eitt það, sem
annadhvort ecki sambýður þeirri vörðingu,
er hán á Gudi ad veita, eða móðgar, ell-
egar fláðar náningum.

Matth. 22, 36. Jesús sagði: mann-
eskjurnar ega ad standa reikning á
dóms-degi, af sérhverju óvidurqvæmi-
legu orði, sem þær hafa talad.

d) Mann-

4) Manneskjan dröggir synd með verkunum, þegar hún annaðhvort gætur eitthvad, sem Gud hefir bannað, eða er lætur ógjört, sem hann hefir skipað.

1 Jóh. 3, 6. Svört, sem stöðuglega heldur fer til Guds, dröggir ekki synd. Svört, sem syndina dröggir, hefir hvortki sjed Gud né adhyllt hann.

Jac. 4. 17. Svört, sem kann ad gjöra gott, en gætur það ekki, hann syndgar.

Merk: Það er ekki nóg, ad vjer forðumst útoortis ill oð og verk, sem gjöra oss jafnvel fyrir monnum andsöggilega, heldur egum vjer einnig ad gæta vor við illum hugrenningum, sem ekki eru haldar fyrir alósum Gudi, er hefir viðbjöd á þeim, og mun straffa þær.

§. 9. a) Allar syndir eru ad sonnrángundi í sjálfum sér, samt eru þær ekki allar jafnstórar, eða somu refsingar verdar.

Jóh. 19, 11. Jesús sagdi við Pílatum: Já, sem féck mig þar í hendur, hefir meira syndgað enn þú.

b) Samkrístin manneskja gætur syndgað af breissleika, annaðhvort af því hann hefir ekki betur vit á, jafnvel þó hún bædi gæti og ætti ad hafa hyst vit á því,

á því, ellegar hún gjörir það í bráðræð, og móti vilja sínum; en strax, sem hún verður vör við þfírjón sína, ángrast hún af henni, og með einlægum ásetningi að vilja betra sig, bidur Gud, fyrir Krists sakir, um nód.

Róm. 7, 18. 19. Viljann til þess góða hefi eg að sonnu, enn ekki frept til að framkvæma það; því hið góða, sem eg vil, það gjöri eg ekki, en hið vonða, sem eg ekki vil, það gjöri eg.

c) Sinn ógudlegi syndgar af ásetningi, þótt hann vinu betur, og hann hefir yndi af því, án þess hann ángrist af illsku sínni, eða biðji fyrirgefningar á henni, og leitist við að betra sig.

Philipp. 3, 18. 19. Margir breyta, eins og eg óþsinnis hefi sagt yður, og með grátandi tárnum segi enn, að þeir eru óvinir Krossins Krists, hvórra afdrif verða, að þeir tortöna; þeir, sem hafa megnann fyrir sinn Gud, þykir sönn að ítemmunum, og lætjast eptir jarðneskum munum.

d) Svört, sem syndgar af ásetningi sínir þar með, að hann metur Gud einfés í hjarta sínu, og lætur ekki ásannast

öst hverfu ósegjanlega gæðskurður Gud er; þess vegna er það réttvíst að hann séi hardara straff enn sá, sem illa breytir, án þess að gista það af ásetningi.

Lúc. 12, 47. 48. Sá þjón, sem veit síns Herja vilja, og býr sig ekki til, eða breytir eptir honum, mun straffast harðt; en hinn, sem ekki veit þann vilja, og hverjum þó hefir á orðið, hann mun straffast minna.

Merkt: Það sristir aldúngis móti þeirri elstu og virðingu, sem sannfríttu manneskja á að hafa fyrir Gudi, að gjöra nokud af ásettu ráði, sem hon veit að sristir móti Guds vilja, eilegar láta nokud af því með ásetningi ógjört, sem hún er skyldug að gjöra. Hvort, sem af hjarta virðir og elskar Gud, sá fordast með mestu varúð að brjóta viðvitandi móti nokru hans boðordi. 1 Móf. 6, 39, 9. Róm. 6, 15.

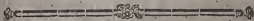
§. 10. a) Mannefjan getur ekki sðlast neina sannarlega faræld af syndinni, því hennar smindada fjæti hverfur stjött; en bæði órósemi og blýðan samvitskunnar, og Guds ónád fylgja eptir henni, er ásamt með steypið mánni efsjunni, og það stundum strax í þessu lífi, í margskóns eynd og velæði.

Orðsgr. b. 14, 34. Syndin er lands og lyða tþun. 1 Tim. 6, 10. Jac 4,

b) Típtitkomanda lífi verda strax
qualir og útiloſan frá Guds náð og
miſkun ſemí. við gjöld og umbun ſynd-
anna, eſ vér höldum áu yfirbótar á
fram í þeim með gæðþekni og af áſemíngi.

Róm. 2, 8 9. Yfir þá, ſem eru móts-
ſúnnir, og ekki hlýða ſannleikanum, en
fallaſt heldur á ranglætíð, ſkal koma
reíði og hefnd; þrellingar og þarm-
qvæli ſkulu vera yfir allra manna ſál-
um, ſem illſku drögja.

Merkt: Miſog hettulegt er, að láta ſynd-
anna tilloſkanir rótfesta í hjartanu; þvi
aui þeíſ, að manneſtjan ſpíllir þar með hug-
arſari ſínu og ſinníslagi, ſvo gletur ſú ſynd,
ſem opt er um hönd hefnd, orđíð flíótt að vana,
og vaninn um síðir að forherðíngu, þvar af yf-
irbótín verður lángrinn torveldari.

Fjórði Kapítulí.

Um það, hvornig Jeſús Kríſtur Guds
Sonur heſir víðrétt manneſtjurn-
ar úr þeirra íþíllíngu.

§. 1. Gud vildi ekki að ſyndin, ſem
í þeimínn var, komin, ſtyldi ſteypa

manneskjnum í eilífa típun, án þess
nefndur von væri um frelsi. Þess vegna
hefir hann, af sinni líknatsfullu elsku, til-
stíðað þeim Endurlausnara, til að frelsa
þær frá syndarinnar skadlegu verkunum,
en veita þeim aptur aðgáng til Guds
náðar, bæði í þessu lífi og því til-
komanda.

Jóh. 3, 16. Jesús segir: svo elskadi
Gud veröldina, að hann gaf í dand-
ann sinn eingétinn Son, til þess, að
allir þeir, sem á hann trúá ekki stúf-
fyrifarast heldur hafa eilífa sælu.
Róm. 8, 32. Eph. 1, 6. 7.

Merk: a) Endurlausnarinn var ekki send-
ur til að frelsa syndugar manneskur frá þeirra
líkamlegri nauð, því þeirra sannarlega gagn
útheimtir, að Gud verður leyfa að hörmungar
og mótgangur uppáselli fyrir þeim, til að upp-
vefja hjá þeim laungun eftir betra lífi, og koma
þeim til að afneita veraldlegum hjegóma. Ebr.
13, 5. 11. Jac. 1, 2. 4.

b) Eftir speki hani og elsku sendi Gud
Endurlausnarann til að akmá syndarinn-
ar skelfilegu verkanir, er ölla manneskjnum
mestu eindar og bógiða; því syndinni fylgja
Guds reidi, grósemi samvitðunnar, orðænting
í dandannum, akmá með útilokun frá öllum
fóma og gleði í eilífdinni, hvar ógudlegit ekki
ega von, nenia á gæf og ángst. 1 Jóh. 3, 4.

§. 2. Endurlausnarinn er Jesús Krístur Guds himneska Södu s eingetinn Södur, sem frá eilífd hefi verid sam maður með Góðurnum í eirni og sömu sánnarlega guddómlegri veru, en kom í heiminu á þeim tíma, sem Gud hafdi áður tiltekið í sínum forheitum.

1 Jóh. 4, 10. 15. Svo var þeirri elstu va'id, eðfi að vér elstuum Gud, heldur ad hann eistadi oss, og endi sinn Son til ad forlifa fyrir vorar syndir. — Hvort, sem medfennir, ad Jesús er Guds Son, honum hjálpur Gud stads fastlega, og hann heldur vér stöðuglega til Guds. Jóh 3, 17. 18.

1 Mós. b. 22, 18. Drottinn gaf Abraham það loford: af þínu afkvæmi skulu allar þjódir á jörðunni blessun hljóta. Gal. 3, 16. 1 Mós. b 3, 15.

Merk: a) Því Guds egin Skipun var Endurlausnarinn kalladur Jesús, er þóðir Frelsari, svo þar med yrdi sknt, ad hann ætti ad fælsa mannkynid frá þeirri eynd, í hverja syndin hafdi sleppt því. Matth. 1, 21.

b) Endurlausnarinn kallast Krístur eður Messias, vegna þess, ad spádómarnir tala um hann, svo sem þann Drottins smurda, er vera skildi Herra og Kóngur í andlega náðar.

rífina; hvert Gud ætladi að láta hann stípta til þondaranna frelsis.

c) Enginn annar enur Jesús af Nazareth getur verið Messías; því öll þau kjenniteikni, sem honum eru tilkögð í Guds fyrirheitum, ega fullkomlega heima hjá honum. Jóh. 7, 40. 42. Matth. 26, 63. 64. Jóh. 4, 25. 26. 9, 35. 38. 18, 32. 37.

Messías átti, að því leiti, sem hann var manneskja, að vera kominn af Abrahams ætt í Móf. b. 22, 18. og Davíðs kynþætti, Esa. 11, 1. líka fæðast í Bethlehém, Davíðs borg. Mich. 5, 1.

Messías átti að koma í heiminum, áður enn Gyðingar höfðu öldungis mist sína egin valdstjórn, í Móf. b. 49, 8. 10. áður enn seinna musterið í Jerúsalem eyðilagdist, Hagg. 2, 7. og áður enn sú Tid væri liden, sem Spámadurinn Daníel hafði tiltekið, Dan. 9, 24. 27.

Messías átti fyrst að lida sára þínu og lífátíun verða, en síðar þar eptir upprisa af grófinni til óförgengilegs lífs, og með því, að útbreidda sína lardóm, sanna morgun þjóðum frá sturðgöta dórkun til sannleikans þeirringar. Psálm. 22, 1. 19. Es. 53, 1. 9. Ps. 16, 5. 11. 110, 1. 4. Esa. 42, 1. 9, 53, 10. 12. 53, 1. 5.

Allt þetta er framkomid einungis á Jesús frá Nazareth, og gjetur síðan eðli framkomid

komid við neina annann, þó þau fjennimerki,
 með hörjum þeim, tilkomandi Messias var
 lófi, eru ekki lengur til.

§. 3. Guds Son Jesús Kristur er,
 að því leiti sem hann er manneskja,
 kominn í heimin & þann hátt, að
 hann fæddist af Maríu meyju. Hann
 sameinadi þá guddómlegu náttúru við hina
 mannðómlegu, sem tilboðin var í móðurlífi
 af heilags anda frapti, með þeim hætti,
 sem vér ekki getum skilið, svo að hann er
 undir eins bæði Gud og maður, og
 verkar ætíð með báðum sínum náttúrum.

Matth. 1, 20. 21. Engillinn sagði við
 Jóseph, sem var trúlofadur Maríu: viltu
 aðú ekki fyrir þér, að taka Maríu þína
 festarkonu heim til þín, því hennar
 föstur er af heilögum Anda, og hún
 mun son fæða, og hans nafn skal þú
 kalla Jesús; því hann mun frelsa sitt
 fólk af þess syndum. Lúc. 1, 35

Rom. 9, 5. Kristur er epti holdinn,
 edur sínni mannðómlegu náttúru, af fedr-
 unum hann, sem er Gud yfir öllu,
 blessaður að eilífu.

Með: Allt það, em Jesús Kristur útverk-
 adi handa oss, gjörði hann ekki, sem ein-
 ung-

língis manneskja, heldur, sem Gud og maður undir eins. Þess vegna höfum við lífa sterktu fulltrifu um, að hans lærðum sé af Gudi, og að sú endurlausn, sem hann hefir oss afstíð, sé fullgíð.

§. 4. a) Jesús Krístur varð sannarleg manneskja með sálu og líkama eins og vér, en þó án syndar, og fullkomlega heilagur í öllu sínu framferði.

Jóh. 8, 46. Jesús spurdi sína ósimbróður af yður gætur bevisad uppá mig nokkra synd? 1. Pét. 2, 22. Ebr. 7, 26.

b) Jesús sýndi í öllu sínu líferni hlýðni við öll Guds Bodord, bæði til að afhafa oss betra réttlæti, og líka til að eptirlága oss hið besta eptirdæmi, þóru vér fólga fylgum.

Róm. 5, 19. Eins og af þess eina manns (Adams) óhlýðni, eru þeir mörgu syndugir orðnir, eins munu líka þeir mörgu af hins eina (Jesú Krísta) hlýðni verða réttlættir.

1. Pét. 2, 21. Krístur hefir oss eptirdæmi gífið til þess vér fylgum feta í hans fótspor. Matth. 11, 29. Phil. 2, 5.

Merkt: a) Eins og Jesú Krísta eptirbreytendur, egum vjer, að hans dæmi, mun

elvarlegri ástundum andsóna, að vjer seum á nægdir með það, sem Gud vill vera láta, Matth. 26, 39. lífa háfa eptirlauningun og þapp á að gjöra það, sem honum er þóla- anlegt Jóh. 4, 34.

b) Vjer eum, eptir Jesú dæmi, láta áfarast í verkunum, að vjer elsum alla meim, með þó að líenna í belótti um þá annu, og hjálpa þeim eptir efnum Luc. 7, 11. 17. Matth. 9, 35. 36. lífa súðlega sýringjefa voruim mótsföðumennum, Luc. 23, 4. og vera reidubúnir til að þiena þeim í öllu Jóh. 13, 1. 20.

c) Vjer egum þappast eptir að lífjast Jesú í þolinuæði, í Pet. 2, 23. Matth. 26, 47. 54 Luc. 22, 61. 68. einnig í þó að vera ánægdir og afnrita hálsuim oss vegna saau- leifana. Matth. 8, 20.

§. 5 a) Þegar Jesús var þrjátígg ára gamall, lét hann stífa sig í ánni Jórdan, þa þá var af hannum með dýrd- legum heiti fagnaðort, að hann væri Guds Sonur.

Matth. 3 16 17. Þegar Jesús var stódur, stó hann jafnstjött uppúr vatni- nu, og sjá! að himna var lúfust upp yfir honum, og hann sá Guds Anda osan stíga, og yfir hann kom, og sjá! að røddin af himni sagði: þessi er

E

Son

Sonur minn elstulegur, á hvörjum eg hefi velpóðnun.

6) Jesús var strax eptir skírnina á eydimörku reyndur í fjörutígi daga með margeslags hætti, svo að hann með sinu stóðuglyndi gæfi oss dæmi til að breyta eptir.

Marc. 1, 12. 13. Andinn (Guds Andi) færði hann jafnstjótt út á eydimörkina, og Jesús var þar í fjörutígi daga, og varð freistadur af andskotranum. Matth. 4, 1, 11.

7) Eptir að Jesús var skírdur, og hafði afstaðid freistinguna, ferðadist hann umkring meðal Gyðinga á fjórða ár, og kénndi þeim eins og Spámadur af himnum sendur, Guds ráð og vilja, um syndaranna frelsun og sáluhjálp.

Marc. 1, 14. 15. Jesús prédikadi lærdóminn um Guds ríki, og sagdi: tími inn er kominn og Guds ríki nálægist, sjáid að yður, og trúid Evangelíó. Matth. 4, 23.

8) Medan Jesús gekk í kring og kénndi, staðfesti hann opt kénningu sína með miklum og gæðskurikun þraptaverkum, sem augljóslega syndu, að hann var af Gudi sendur. Matth.

Matth. 11, 4. 5. Jesús sagði við lærisveina Jóhannis skrara: farid og kunnigjörð Jóhanni, þad, sem þér heyrð og sjáid: blindir fa sön, haltir gánga, kúpráir hreinsast, daufir heyra, dauðir upprísa og voludum verður Evangelium bodad. Post. g. b. 10, 37. 38.

Merk: a) Med Jesú Krists dómata lærdómi, er hvað af hvörju afmáð og upprætt sú vidurstyggilega hjátrú og afgudaþyrkan, sem áður drottnaði í veröldinni. 1 Cor. 8, 4. 6.

b) Med Jesú lærdómi höfum vjer fengið rétta þekkingu á Gudi og hans vilja í þvi, sem vidlséimur syndaranna sálubjálpi. Jóh. 14, 5. 7. 17, 3. 6. 8. 14. 17.

c) Jesús hefir þjennnt oss þad, sem vjer annars værum ekki fullvissir um, nefnilega: að annað líf se til eptir þetta, og að gudsbræddir komi eptir dauðann í cilísa sælu. Jóh. 3, 13. 18. 5, 21. 29. 1 Pet. 1, 3. 5. 2 Tim. 1, 8. 10.

d) Jesú lærdómur er oss besti leidarvísir til dygdafulls lífarnis. Matth. 5, 6. 7. 13. 15. 18. 20. 22. 25. Lúc. 10, 16. 18. Jóh. 13, 14. 15. 16.

e) Svörr, sem með einlægu hjartafeli vill medtaka Jesú lærdóm og fylgja honum, mun sannarlega komast að raun um, að í honum er gudlegur fraptur, til að

betra hlartad, hugga samvitðuna og staðfesta
venina um eilífa sælu. Þar með skyldist líta í
kreptingasta máta vor fullvissa um, að þessi lær-
dómur sé Góðsins orð, sem hann heit. Son-
urinn opinbera mannsyninn, og að fá lærðómur
er þess vegna (samleiða guddómlegur. Jóh.
7, 16. 17. 8, 31. 36. 12, 44. 50, 14, 8. 10.

§. 6. a) Medan Jesús kinnndi á
Gyðingalandi, var hann undirorpinn
margstónar ossöknum, þarad hofðing-
jar Gyðinganna, fyrir ofundarsakir yfir
því hvað mikil honum tókst við alnág-
ann, og af hatri við Jesúm, af því hann
vildi ekki segra vönðsku þeirra, reyndu til
bæði með vélum og ofrifi, að taka hann
af lífi.

Lúc. 19, 47. 48. Hann kinnndi dag-
lega í musterinu, en yppursta Prest-
arnir og skriptlærdir og hofðingjar
Íhóðsins sóktu eptir að fyrirfoma hon-
um, þó fundu þeir ekki, er þeir
gætu gjört, því allt féllid hne að
honum, og hlóddi honum. Matth. 12,
14. 22, 15. 21. 27, 18. Lúc. 20, 20.

b) Jesú eginn lærissveinn, svikarinn
Júdas, var um síðir keyptur til að
seila hann hofðingjunum í höndur, sem
þá dæmdu hann án allra saka til dauða,

og fengu hann heidna Landsdómaraþingum þeim pontverska Pilatós. Þessi Pilatus óttadist reidi Keisarans, hvort þeir hétu honum, og lét móti vilja sínum húðstrýkja Zelman, þyrni kóna, bæða og negla eins og illvirkja á krossinn, hvort hann uppgaf sinn anda.

Matth. 20, 18. 19. Jesús sagði foris fram við sína lærisveina: sjá! vér ferum nú upp til Jerúsalem, og mannsins Son mun seljast Presta-höfðingjum og Skriftlærdum í hendur, og þeir munu dæma hann til dæða, og fá hann Seidingjum til að láta spotta hann, húðstrýkja og krossfesta. Matth. 16, 21. 23. 17, 22. 23. Lúc. 18, 31. 34. Matth. 26, 14. 16. Marc. 14, 43. 46. Jóh. 13, 21. 30. 18, 1. 9.

Lúc. 23, 46. Fölsins kalladi Jesús á krossinum með hárrí raustu og sagði: Saddir! í þínar hendur, fel eg minn anda, og í því hann sagði það, uppgaf hann sinn anda. Jóh. 19, 33. 37.

c) Jesús varð eðli einasta að pola sára þínu á lífamannum, heldur leidd hann illa á sálunni þeirra qvöl og ángist þegna manna sonda.

Matth. 26, 37 + 39. Þegar Jesús var kominn í grasgardinn, tók hann ákaflega að hriggjast, segjandi: mhu! sál er hrigg allt til dandans; þar eptir gekk hann lengra fram, fell niður á fína ásjónu, bad og sagði: minn Fadur! ef það er mögulegt, þá liti þessi kalcikur frá mér! þó ekki eins og eg vil, heldur eins og þú vilt. Matth. 27, 46. Lúc. 22, 41 + 44.

Merk!: a) Jesús söndi með hugþræði sínu að hann væri ekki hræddur fyrir dandanum, þegar hann gekk á móti óvininum, sem vóru að leita að honum, hann vissi líka að hinir þunnefna andar mundi veita sér lid, ef hann vildi líta sig úr höndum óvina sína; og þar að þeir allir duttu til jarðar þegar hann taladi, söndi hann hvað hægt sér hefði verið, að sleppa frá þeim, ef hann hefði viljad. Matth. 26, 53. Jóh. 18, 4 + 6.

b) Það var ekki að undra þó Jesú, eins og manneskju, blóðtræði að hugsa til þeirrar ógnarlegu þíun, er fyrir honum lá. En laungu áður vissi hann, hvað yfir sig mundi koma, var samt ætíð óhræddur og reidubúinn til að taka það alltsaman, mannauna vegna, uppá sig eptir síns fedurs vilja. Þar af er andræðid, að þann mikla sálar ángist hafi einfánlega kemid af því, að hann setti sér fyrir síðir allra syndugra monna misbrot, svo

viðbjóðsleg, sem þau eru, og sá að all þau börn
 fer nú tilreiðund, Ef. 53, 6. 12. Ebr. 5, 7. 9.

§. 7. a) Jesús var öldúngis saklaus,
 og varð að illa, án þess hann sjálfur
 hefði í nokkru misbrotið eður syndgæd.

Lúc. 23, 4. Pílatus sagði við Kenni-
 manna Hofðingjana og sólfid: Eg finn
 enga sekt hjá þessari manneskju. Matth.
 27, 4. 18. 19. 23. 24.

b) Jesús gæð með fúsum vilja undir
 þínuna, og af elsku og meðauðkun yfir
 oss syndurum, eptir síns himneska fæðurs
 ráði og vilja, þar ver annars heshum ei
 liflega torrhæst, vegna vorra sonða.

Philipp. 2, 6. 8. Þó að Jesús Kristur
 væri í Guds mind, fór hann samt ekki
 með það eins og það væri herföng,
 að hann var líkur Gudi, heldur lét
 læðadi hann sjálfann sig, tók á sig
 þræls mind; — og varð hlýdugur allt
 til dauða, já! allt til dauða á krossin-
 um. Jóh. 10, 11. 18. Psálm. 40, 6. 9.

c) Jesús leidd þínuna í allra syndugra
 manna stad, og fyrir oss alla, svo hann
 gæti fríðpægt fyrir vor mörgu afbrot,
 með að þola það straff, sem ver allir
 höfðum tilunnid; og með þósskum hatti

gat Gud fyrirgefud oss. Syndignar En þess
ad gjöra móti. i eitdæmi sinu, eda. færdi
sitt logmál, ellegar. veikja sitt Herra-
dæmi.

Matth. 20, 28. Jesús segir: mannest-
junnar Sonur er ecki kominn til ad
lota sér þjóna, heldur ad hann þjóni
sjálfur, og útgæfi sitt lif til lausnar-
gjalds fyrir marga. 1 Tim. 2, 5. 6.
Joh. 6, 51. Róm. 5, 7. 8.

Matth. 26, 28. Þegar ad þói. vár
Tomid, ad Jesús. ængi ut daudans, sagdi
hann: mitt blóð úthellið fyrir marga
til syndanna fyrirgefningar. Ephes 1,
7. 1 Cor. 15, 3. Esa. 53, 4. 12. Ebr. 10,
1. 14.

Eph. 5, 2. Kristur elskadi oss og
gaf sig sjálfann út fyrir oss, til fœrn-
tæringar og slátrunar offurs, vo Gudi
væri það þökknanlegt. Ebr. 10, 1. 22.
2 Cor. 5, 15. 21.

Merk: a). A gamla Testamentisins tíð-
um varð ypparsti Prestur Gydinganna,
eptir Guds skipun, á hinna stóru Fridþægingle
hátið, ad bera offur inni heilgildóminu, til
forlikunar fyrir fólksins syndir. 3 Mós. 6. 16
1. 28. En þetta offur átti ad styrkja
fridþægjandi þínu og danda Endurlausn-
arans

etans, er þoma Kyldi, Gyðingum til aðvör-
unar og endurminningar um það straff, er synd-
in hafði tilunnid. Ebr. 10, 1-4.

b) Þegar Jesús förnfærði sér sjálfum til
feidþægingar fyrir heimsins syndir, sýndi
hann, að hann væri sa tetti æðsti Prestur,
hæðri Gud hafði tilsett, og hann frambar þá
forlífunar förn, sem einsemul nægir, til eilífrar
fríðþægingar fyrir alla. Ebr. 9, 11. 14.

c) Gamla Testamentisins förnfæringar
ástókust öldungis þegar Jesús Kristur offer-
aði sjálfum sér; en öll hjátrúarfull fríðþæg-
ingar-medol, sem mennirnir höfðu sjálfir upp-
fundid, og sem ætíð höfðu verið kraptalaus og
einkis verð, fíllu þá af sjálfum sér um koll, og
urðu að engu.

d) Vjer egum að leita náðar hjá Gudi
einungis vegna Jesú Krists, sem allt í einu
hefir fúðnægiu gjort fyrir alla menn, og með
finni þinn og dauða opnað öllum oss, aðganga
til að sðlast fyrirgjefningu þundanna, þegar vjer
lunum oss af hjarta og trúum á hann. Ebr.
4, 14-16. 7, 26. 27. 9, 24-28. 10, 19-31.

§ 8 a) Jesús Kristur tók sitt líf apt-
ur á þriðja degi eftir sinn dauða, og
uppreis úr gröfinni eins og hann hafði
sjálfur áður þýtt; þar eftir var hann
fjórutíggja daga á jordaninu hjá vinum
sineu og lærnveinum. Þórra tíð hann
stadsfesti með fénningu og áminningum.

Post. a. b. 1, 3-9. Eptir að Jesús hafði lidd þáuna, tæði hann sjálfann sig Postulununum lifandi, með mörgunum angljósum sannfæringum, og lét þá sjá sig um fjórthugi daga, og taladi fyrir þeim um þá hluti, sem heyrdu til Guds ríki. Post. g. b. 3, 13-15. Matth. 16, 21, 17, 21. 20, 17. 27, 63.

1 Cor. 15, 3-7. Kristur, sem dó vegna vorra synda, eptir Ritningunum, og var grafinn, hann er upp optur risinn á þriðja degi eptir Ritningunum, og er sjedur af Rísa, og síðan af þeim tólf; því næst var hann sjedur af meir en fimmin hundrudum bræðra í einu; af hvorjum flestir voru á lífi, þegar Postullinn Páll skreifadi þetta. Matth. 28, 1-20. Marc 16, 1-16. Lúc. 24, 1-49 Jóh. 20, 1-31. 21, 1-25.

b) Eptir að þeir fjórthugi dagar voru lidnir, var sá uppreisni Jesús eðli lengur sbrilega nálægur á jörðunni, heldur fór hann upp til himna, að ásjáandi lærisveinunum, eptir að hann hafði blessað þá og gefið þeim makt og myndugleika til að útbreida sinn lærðóm meðal allra þjóða.
Lúc.

Lúc. 24, 50: 52. Þegar Jesús hafði lokid tali sínu við lærisveinana, fór hann með þá til Bethanía, upplypti sínum höndum og blessaði þá. En það stóð í því hann var að blessa þá að hann stildist frá þeim, og varð uppnúminn í himininn, en þeir tilbáðu honn, og snéru áptur til Jerúsalem með miðum fögnudi. Matth. 28, 18 20. Marc. 16, 19. Post. G. b. 1, 9: 11. Ephes. 4, 8.

c) Þegar Jesús var til himins farinn, settist hann til hægri handar föðurenum, það er. Þóðir: að hann tók til að stjórna heiminum með sínum himneska Föður, svo að allar kynsemdar fullu þépnur ega að játa, að hann sé þeirra Herri, og ega að tilbidja hann.

Phil 2, 9: 11. Guð hefir hátt upphæfð hann, og gefid honum þá tign, sem er yfir öllum tignum, svo að frítt Jesú tign skulu öll kné bergja sig þeirra, sem á himnum og á jörðu og undir jörðinni eru, og allar tungur skulu játa, að Jesús Krístur sé Drottinn, Guði Föður til æru. Eph. 1, 20: 22.

4) Einnum er Jesús Krístar, að þótt
leiti, sem hann er Endurlausnari, síns
föfnadar andlegur Kóngur og Drott-
inn, þar er hann ber umhyggju fyrir, að
ættid seu þeir á jördunni, sem játi hans
dýrd, og að vantrúin ekki gæti með vélum
eda ofríki eydd þeim; hann hagar þó lífa
föð, að hans lærðómur átbreidist meðal
mánneskjalna, þar, sem hann sýr, að
hann sær framgáang til sannrar nýtssemi.

Jóh. 18, 36. 37. Jesús játadi fyrir Vi-
lató: mitt ríki er ekki af þessum heimi;
og samt er eg Kóngur; en þar til er
eg fæddur, og þar til er eg í heiminn
kominn, að eg skuli bera vitni um
sannleikann. Svör, sem elskar sann-
leikann, sá heyrir mína rødd. Luc 1,
31, 33. 2, 17. 2 Sam. 7, 12. Psálm.
45, 7. 110, 1, 4. Esaj. 53, 11. 12.

Þóst. G. b. 5, 31. Gud hefir upphafið
hann til sinnar hægrí handar til þess,
hann sé leiddogi og lausnari, að veita
Ísraelfétturhyarl og syndanna fyrir-
gefningu. Matth. 16, 17. 18.

e) Jesús er vor talsmaður hjá sin-
um hinnefta föður, og bíður fyrir

ofs, að sin endurlausn megi koma ofs til gagns og nota, svo vör ecki fyrirforunast vegna vörtra synda; heldur, sáum náð til apurhvaris, tréar og helgunar, og gétum edlast þá sálubjálp, sem hann áttvegadi ofs.

1 Jóh. 2, 1. 2. Vör höfum talsmann hjá föðurnum, Jesúm Krist þann rétt láta, hvort að er förlíkan fyrir vörar syndir, þó ecki einungis fyrir vörar, heldur og líka fyrir allrar veraldar innar (syndir.)

Ebr. 7, 25. Hann gétur gjört þá ættid sálubólpa, sem hann lét koma til Guds, því hann lifir æfinlega, til að bjóða fyrir þeim. Róm. 8, 34.

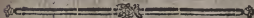
Merki: a) Med þann upprisu og himna: fór hestir Jesús sannad, svo eckert verður á móti hast, að hann er sendur af Gudi, og er í sannleika Guds Sonur, eins og hann sagdist vera. Matth. 12, 38-40. Róm. 1, 4.

b) Þarad Jesús er upprisin frá dauðum, og uppstíginn til himna, höfum þér nú mestu fullvissu um, að Gud hestir áttid hans fridþægingu fullgylda, þeiminnu til endurlausnar, líka og, að eptir þetta munu koma þetta líf; og að vör líkamir munu ecki æfinlega verða að engu; heldur, þegar þar að

fjemur, upprísa úr dýptinu, til óförgengilegs lífs. Róm. 4, 25. 1 Cor. 15, 12-34.

c) Ef vjer viljum hafa þuggum af þvi, að vjer vitum, að Jesús Krístur er vor andlegur Kóngur og Herra, þá egjum vjer, eins og hollir og dyggvir þegnar, að heiðra og elska hann, og líka hlýða hans boðum; þvi þeir, sem ódrúfi lífa, mega álitast eins og upphlaups-
menn í haug ríki, og vanta þess, að óhlýðni þeirra verður ströffud eftir mállegleikum. Matth. 7, 21, 23.

Lærdómurinn um Jesum Kríst, og hans fríðþægingu, er í stutta máli útsírdur í annari grein Trúarjátningarinnar í Græðunum.

Símtí Kapítuli.

Um það, hvornig syndararnir verða
hluttakandi í þeirri náð og sálu-
bjálpi, sem Krístur hefir
þeim útvegad.

§. 1. Jesús Krístur hefir ekki með
sinni endurlausn gefid oss leysi til að
syndga; núkja heldur hefir hann þvi fremur
ur skuldbundid oss til að forðast það
illa

fla, og fappkosta af fremsta megni, að láta oss framfara í góðu

Tit. 2, 11-14 Guds náð, sem illum monnum er heilsusamleg, hefir birtst, og kennir oss að afneita ógudlegu at- hæfi, og veraldlegum girndum, en lifa sparlega, réttvíslega og guð- rætilega í heimi þessum þar ver lifum í von um sælu og dýrðlega auglýsingu hins mikla Guds, og vors Endur- lausnara Jesú Krists, sem sjálfann sig gaf í dauðann fyrir oss, til þess hann endurleyfði oss frá öllu ránglæti, og breinsði oss, svo ver seum hans ágætt fólk, kostgæfð til góðra verka.

Gal. 2, 17. 2 Cor. 5, 14-15.

Merkt: Hvort, sem réttilega þekkir Jesú Krists endurlausn, fá uppræst þaraf til þess meiri viðbjóðs á syndinni; því þegar vjer al- hugum hvort Jesús Kristur var, og hvað mikid hann varð að líða vegna vorra synða, þá er eins og afmálad se fyrir vorum angum, hvortu andsýggileg synðu se og sú tíð munni koma, að vjer verðum fyrir þúngu straffi, ef vjer höldum áfram, og hætum ekki að syndga, þó vjer vit- um betur.

§. 2. Sérhvort, sem vegna Krists gienist að fá aðgáang til Guds náðar

og einfa sálshjálpi, á með sonnu aptur-
hvarfi að láta af syndunum, og með
einlægri trú medtaka Jesum Kristum
Guds Son, fyrir sinn endurlausnara,
sinn lærimeistara og sinn Drottina.

Lúc. 24, 47. Kristur skip-ði, að í sínu
umbodi skyldi prédikað öllu fólki aptur-
hvarf og syndanna fyrirgefning.
Post. 9, b. 20, 21.

Jóh. 3, 36. Svört, sem trúir á Son-
inn hefir eilíft líf, en hvört, sem ekki
trúir á Soninn, skal ekki sjá lífið,
því Guds reiði blífur yfir honum.
Post. G. b. 10, 43. Ebr. 5, 9

Merk: Sannarlegt ángur og tregi fyrir
syndirnar verður að ganga á undan, þegar
trúin á Kristum á að vera fólksalans. Því
gjetur heldur enginn haggad sig með Jesú Krísts
fríðþægingu, nema sá, sem lætur af illu, og
kappkostar að fara dagvarandi í því góða. Post.
9, b. 2, 37-47. 3, 17-26.

§. 3. Til sannarlegs apturhvarfs átti
heimtist, að vér með einlægri yðum
fönnunum við vorar ávitningar bed-
jum Gud andmjúflega fyrirgefningar
á þeim og ávaræða einsejunnis og ra-
vegja að betra meir og meir vort lífi.

2 Cor. 7, 10. Sú hrígd, sem er eptir Gudi, verkar afturhvarf til sálshjálpar, hvors enginn ydrar. Eúc. 15, 21. 18, 13.

Post. G. b. 3, 19. Takid þvi sinnar skipti, og skáist, ið yðar syndir verði afmáðar. Psalm. 51, 3 + 23.

Merk: a) Mannestjan er optasi fúfari á að affala einn játa sínar ávirðingar, þess regna mundi hún ekki heldur alvarlega yðrast syndanna, ef samvitðan kemist ekki endur og flumum vid af Guds orða fróptugum ámsanungum med samverkun heilaga Andá; En það skendur í sjálfrá vor þaldi, hvort vjer eptirá viljum færa oss flílar áðvaranir í nyt, og til frelari umþentiugar, ellegar útrúma þeim úr hjartanu, og standa þannig á móti Guds náð, hvar af vjer æ meir og meir forherðum.

b) Mannestjan gietur hátt ángur af syndunum regna hræðslu fyrir þeirra frásti, en einfanlega egum vjer fróðast til ángurs fyrir syndirnar, af blygdun regna vors vanþacklætis vid hinn góða og gæðsturfa Gud, sem ekki einasta elur oss og viðheldur af einstærri náð, heldur og serflagi þess látid lunnjiera oss í sinn heilaga orði þá miklu sálu, sem Kristar þess oss útréðad, og þar að auki ekki þess ar annað af oss, ein það, sem auglýðlega þessir til vors sanna gagns, og til að afenda vorri egin fortöpun,

c) Þegar ángrið vegna vorra synda er svo einlægt, að vjer af alvöru forðumst það illa, sem vjer drógt höfum annaðhvort með þoukum, orðum eða verkum, þá er oss ekkert takmark sett hvað lengi það skuli vara, eður hvað mikil það skuli vera. Gud lítur einungis eptir, hvort vort ángur sé einlægt ellegar eðli.

§. 4 Sannerleg trú á Jesúm Krist til sálubjálpar er innisfalin í því, að vér höfum það traust og huggunar að hvarf til Jesú Krists vors Endurlausnara, að þá er hann með sinni þínu og danda fríðþægdi fyrir oss, muni Gud fyrirgefa oss vorar syndir, svo framfarlega, sem vér yðrumst þeirra af öllu hjarta, og einsetjum oss, að syndga eðli framvegis viðhaldi, heldur laga vorn líf að eptir Jesú Krists heilaga lærdómi, og hlýða honum, sem vorum réttum Herri.

Ephes. 3, 12. Vegna Jesú Krists vors Drottins, höfum vér djörfúng og aðgang til Guds, með trausti af trúnni á hann. Jóh. 6, 40.

Róm. 8, 33. 34. Hver vill ásaka Guds útvalda? Gud er sá, sem réttlætir. Hver vill fordæma? Kristur

er sá, sem dáinn er, já, miklu meira, sem líka er upprifinn, situr við Guds hægri hönd og bíður fyrir oss.

Merk: a) Það heyrir til trúarinnar á Jesú, að vjer seum vissir um, að hann er í heiminum kominn, til að uppstæða og endurleysa syndugar manneskiur; Þó er þetta ekki nóg til sannrar trúar, því sá getur líka verið sannfærður um þetta, sem með sínu líferni afsneitar honum í því að hlýða ekki hans bodorðum. Matth. 7, 21-23.

b) Vjer verðum að finna með sjálfum oss, hvóstu mjög vjer þurfum Guds náðar við, ef vjer viljum meta Krists endurlausn eins og verdt er; Því annars væri þar trú ekkert nema koldátning með vörnum. Þess vegna er einúngis sanna trú að finna hjá þeim yðrandi, sem þekja hvað andsýnggileg syndin er, og hafa samlega laungun eftir Guds náð vegna Krists. Matth. 9, 12. 13.

c) Trúin getur verið veik meðan hugstotid finnur ekki neina upplifgandi huggun af að tileinka sér Jesú Krists friðþægingu, eður þá það fundum ágrast af hræðslu og efasenu; en þólikt trú er engu að síður sönn og Guði þóðnanleg, þegar hún andsýnir sig með sannarlegri laungun eftir Guds náð, vegna Krists, og kappkostar af fremsta megni, að gjöra það, sem Gud vill. Marc. 9, 24.

a) Sú

d) Sú trú er dauð og ávartarlaus, sent ekki betrar hugarfarir, og ekki andsháir þun krappt í gudreðilegu líferni.

Sönn og lifandi trú á að sjúa sig krotunga og verlandi í dögðasallu líferni. Gal. 2, 14-20.

§. 5. a) Þér getum ekki af egin krotungum snúid oss og trúad, þarad iynðia hefir veikt oss, samt mezum véc ekki forsjoma, að leggja allt kapp á vora sálar betrun.

Róm. 8, 8. Að stunda það, sem spílet náttúra vill, er sjandskapur í gegn Gudi, þar það stendur í móti hans vilja; því hún hlýðir ekki Guds lofináli, og getur ekki heldur gjört það. 1 Cor. 2, 14.

b) Zeilagur Andi er ætíð reidubúinn til að ebla vora betrun, og láta oss framfara í því góða með Guds orði, sem hann hefir sjálsur tinnestíð þeim he logu skrifnum.

1 Cor. 6, 11. Postulinn Páll ber Korintu-mönnum á brýn, að nokkrir meðal þeirra hafi áður verið lastasulir, en ná, sefir hann: erud þér þvegnir, þér erud helgadir, þér erud réttlættir í nafni Drottins vors Jesú og af vors Guds Anda. Phil. 2, 13. Ephes. 3, 16.

Ebr. 13, 21. Fridarinn Gud tilbúi yður til allra góðra verka, til að gjera hans

hans vilja, og verki það með yður, sem honum er sjálfum þökkþanlegt, fyrir Jesúm Krist.

c) Af rétti brúkun Guds orða sk-
um ver rétta þekkingu á Guds vilja,
og øðlumst frapt til að laga vornlifa-
að eptir þeim, ef vér efi sjálfir stönd-
um á móti náð þess heilaga Anda, sem í
hættetuni verkar með Guds orði, og
uppvekur í samvitkunni þær áminningar,
sem ver efi meguum nidurkésja.

2 Tim. 3, 15-17. Þú kanna heilaga
Ritningu, sem gætur uppfrædt þig
til sálshjálpur með trúarlærdóminum
um Jesúm Krist. Öll heilög Ritning er
ímblásin af Gudi, og nytiamleg til
lærdóms, til samfæringar, til leids-
réttingar, til uppfræðingar í réttlæti-
inu vo að Guds maður sé algjör
og til alls góðs verks hæfilegur.

Merk: Til að hafa Guds ord rettilegt
um hönd útheimtist, að vjer heyrum það
og lesum með gaumgæfni, og einlægum
ásetningi til að læra það, ofi til betrunar
og sálshjálpur. Þegar vjer efi þannig brú-
um Guds ord, fær heilags Anda náð-ekert
verkad í sálunni, þarad Gud, sem hefir giesið
öfi fullt vit og frjálstræði, þvorki vill ne giet-
ur

ur þvingað ofsjá til góðs með þeirri makt, sem
því er eðfi gíttum móti stáðid.

§. 6. Umvendið og rétt- trúandi
Kristin manneskja gætur, eptir þó, sem
Gud hefir í sínu orði lofað, verid ann-
arlega fullvissu um, að hún er hjá
Gudi, vegna Krists, réttlátordin, og
að hennar fyrri syndir eðfi tilteiknast henni,
heldur skuli straffid fyrir þær, vera henni
eldángis eptirgefíð, þar ed Gud, vegna
Krists, tileinkar henni, eins og hlýðnu
barni og trúum þénara, apur & móti sína
nád og blessun.

Róm. 3, 24. 25. Vær verðum rétt-
lættir á verðskuldunum af Guds náð-
med þeirri endurlausni, sem Jesús
Kristur hefir aftekað, hvorn Gud tile-
setti, að hann skyldi vera sá náðar-stóll,
hvar leita ætti fyrirgefningar á syndum
um, fyrir trúna & hans blóð, edur á
hans pínu og dauða.

2 Cor. 5, 21. Þann, sem eðfi vissi af
synd, hefir Gud gjört að synd fyrir
ós, edur í eorn stao iðid fara með hann
eins og sekann syndara, svo að væv hans
vegna yrðum réttlátir fyrir Gudi.
Róm. 8, 1-4.

Mark: Í heilagri Rítníngu brúfast smá-
tölegir talshættir, til að sjáa hvorninu til
skuli ganga hjá þeirri syndugri manneskju,
sem betrast á af heilags Anda náðar verk-
unum.

a) Rítníngin talar um Guds þöllum til
mannanna, sem er í því innifalinn: að hann í
sínu orði gjesur þeim tilefni til að girnast þá
endurlausu, sem Kristur hefir útvegad, og þar
að auk leitast við með öðrum hætti, svo sem
med þjáningum og velgjörningum, að uppvækja
þá til að þenkja um þeirra andlegt ásigkomulag.
Matth. 9, 13. 11, 28. 1 Thess. 2, 12. Ps.
119, 71. Róm. 2, 4.

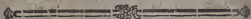
b) Rítníngin talar um upplýsingu, og vill
þar með láta skiljast, að heilagur Andi upp-
fræði vörn skilning með orðinu, svo vjer fá-
um sanna þekkingu um Guds ráð og vilja, er
viðvilur söndugra manna betrun og endurlausa.
Eph. 1, 18. Post. 9. b. 26, 17. 18.

c) Með orðinu endursæðing gjesur Rítn-
íngin til kynna það sælusulla ástand, sem krist-
in manneskja kjenst í. Þegar hún með sannri
hyðrun lætur af illu, og með rícttri trú á Krist-
um fær lýst og laungun til góðs, edur verður
að annari og betri manneskju, því þar með er
eins og hún sæðist að nýju, þaræð þennar sinn-
islag og hugarfar snúast frá illu til góðs, eptir
Guds vilja. 1 Pet. 1, 3, Jóh. 3, 3. 2 Cor. 5, 17.

d) Það sem Rítníngin kallar helgun, er
trúaðs kristins manns dagleg framför í dygd-
um og guðhræðslu, sem eðlist af samverlandi
náð

nád heilags Anda, með yduglegri trúfna Guds orða, bæn og árvænti, 1. Thess. 5, 23. 2 Cor. 7, 1, Róm. 12. 1. 2.

Þriðja grein Trúarjátningarinnar í Krædunum, skair í stutta máli, hvortinn heilagi er Andi leidir manneskjuna með sínum náðar verknum og orðinu til sannarlega afhvarfs og ávartarsamrar trúar á Jesum Krist. En í annari bæninni í Krædunum uppersamfi vier til að bjða um aðstod heilags Anda, svo vier gjetum orðid sannir kristnir, er söni sig verður að vera þegna í Kristis náðar-ríki; og í þriðju bæninni verðum vier minntir á þá hlöðni, sem vier erum Gudi um þýðingir, til að aðsóna með henni vora trú.

Sjötti Kapítuli.

Um trúarinnar áverti í heilögu líferni.

Þar af á að hlást hvort vor trú á Krist se sönn og lifandi, að hún verkar í hjartanu hatur til allra synda, og þarómóti fróptuga eptirlaungun til

til að breyta eptir Guds vilja í öllum hlutum, til að þófnast honum.

Jac. 3, 18, 26. Són mér trú þína af þeirri þínu, því einn og líkaminn er, en andar. D. andur, svo er lífa trúin. Dand, þegar hún er en verkanna.

Róm. 12, 9. Hafid óndstæð á því, sem vondt er, en haldid yður fast við bið góða. Post. a. b. 15, 9

Merk; a) Vjer getum ei forþjenad Guds náð og eilífa sálubjálpi, þar vor bestu verk eru ósnúfönnin, og Gud er sjálfur sá, sem gefur kraptana til að framkvæma þau: Lúc. 17, 10.

b) Það lítid gott, sem vjer gjörum hjér á jörðinni með stórum vanmætti og breiðfletka, getur ekki komin í samlikingu við þá ómetanlegu gleði, hvórrar þeir gudhræddu mega vænta í einu betra lífi. Þess vegna vill Gud og svo, ekki vegna verka vorra, heldur af náð sinni, gjöra oss sálubjálpa vegna vórrar trúar á Jesúm Kríst. Róm 6, 23. Ephes. 2, 8. 9.

c) Það er öldungis nauðsynlegt, að vjer breptum eptir Guds vilja, þótt vjer ekki þor med egum skilid, að fá hans náð, til þess að trúin söni sinu krapt í góðum verkum því annars gietum vjer ekki orðid bæfilegir til að taka á moti þeirri sálubjálpi, sem Krístur hefir útvegad oss. Jac. 2, 14. Róm. 2, 7. 10.

§. 2. Sérhvad það, sem Gud hefir bodid oss, að taka vara á, er vor skylda.

Skýlða. Í lögmálinu, sem sit var æðfið á þessum Smátt eru þau almenninglegu Skýlðu verð í stuttu máli fyrir skýlud, og innis áin í þeim tíu bodordum, sem Guð bann Mósi að rita á tvær steintöblur:

2 Mós. b. 20, 1: 17. Guð taladi öll þessi ord og sagði: I. Þú átt ekki að hafa annarlega Gudi fyrir mér. II. Þú átt ekki að leggja nafn Drottins Guðs þíns við hegöma; því Drottinn mun ekki láta þann verða óhegndann, sem misbrúkar hans nafn. III. Minnstu að halda hvíldar daginn heilagann. IV. Zeidra födur þinn og móður þína, svo þú lifir lengi í landinu. V. Þú átt ekki að slá í hel. VI. Þú átt ekki að drögja hördóm. VII. Þú átt ekki að stela. VIII. Þú átt ekki að bera falskann vitnisburð móti þínum náunga. IX. Þú átt ekki að gignast húsi þíns náunga. X. Þú átt ekki að gignast þíns náunga estra qvinnu, ella estra hans þjón, ella gar hans þjónust: qvinnu, ella gar hans ura, ella gar estra, ella gar nockud, sem heyrir þínum náunga til.

Merk: Guds lögmál, sem er innifalid í þeim tíu bodordum, er að sannu einfaltlega fyrirskrifað Gyðingum, en það inniheldur samt þau skylduverk, sem sérhófst manneskja á ætíð að gefa gætur að, þó þau þjóna til að ebla bæði vort egid og annara sanna gagn. Róm. 3, 31. 13, 8. 9.

§. 3. Sá er tilgangur allra Guds bodorda, eptir Krists egin átlegaafngu, að ebla og stadfesta hjá manneskjnum framiþvæmdarsama elsku til Guds, sjálfra þeirra og náúngans.

Matth. 22, 37. 40. Jesús sagdi: þú ert að elska Drottinn Gud þinn af öllu hjarta, allri þinni sálu, og öllu þínu hugskoti. Það er hið fyrsta og stærsta bodord; en hitt annað er þessu líkt; þú ert að elska náunga þinn eins og sjálfann þig. Í þessum tveimur bodordum er innifalid allt lögmálid og spámennirnir. Róm. 13, 10.

Merk: Það er ekki nóg, að vjer einungis er eptir voru náttúrusari gjorum eitt eða annað gott, sem kanna að vera öf giedsfeldt: ekki heldur er það sannarlegt góðverk, þó vjer gjorum gott einungis til að fá brós hjá mönnum, eður af ótta fyrir straffi og sakslóðum, ef það væri ógjört látid. Öf byr

fer í öllu, sem vjer gjerum, þafa þann tilgáng,
ad andshna hjarleikann. Gal. 5, 6. 1 Jób. 3, 23.

A.

Um Skylduna við Gud.

Vér egum ad dhérka Gud, eins og
vorn Skapara, Vfir herra, stærsta vel-
gjörara og elsturíkasta sedur, bædi inn-
vortis í sálunni, með vorum þaunkum
og girndum, og líka útvortis með orð-
um og aðhöfnum.

1 Cor. 6, 20. Þér erud dhru verði
þeyptir. Vefsamid þess vegna Gud
med yðar líkama, og med yðar öndu,
sem Gud á. Malach. 1, 6.

Merk: Vjer egum einlæglega ad dhérka
Gud, svo vjer eði einungis bidjum hann, lof-
um hann, og þökkum honum med orðunum,
edur andshnum honum útvortis lotningu; held-
ur byrjar oss líka einkum ad andmötja oss fyrir
honum í hjartann, óttast hann og elsta, líka
föna lyst og laungun í öllu vorn framferdi til
ad breyta eptir hans vilja; Því annars verður
vor Guds dhérkan ad hræsni, sem fyrir þeim
alvísá og heilaga Gudi er mesta andstygd. 1 Sam.
15, 22. 23. Esa. 1, 21. 18. Matth. 6, 1
18. 13, 13. 33. Marc. 7, 1. 13.

I. Innvortis Guds dhérkanin:

§. 1. a) Vér egum ad tilbiðja Gud
einaun, því hann er vor Skapari, og sá
einaasti sanni Gud. Matth.

Matth. 4, 10. Jesús sagði: Drottinn Guð þinn áttú að tilbiðja, og dhrifa hann einann. Psálm. 99, 5.

b) Svört, sem réttlæga tilbiður Guð, á með andmjúk í lotningu við: upkenna hans allra stærstu fullkomlega leiða, halda hann fyrir hid stærsta góða, og lífa við sérhvört tækisæri andshna í verkunum, að hann yrðir Guð yfir alla hluti fram.

Psálm. 99, 5. Upphefjið Drottinn vorn Guð, og tilbiðjið fyrir hans fótstær, því hann er heilagur.

§. 2. a). Vör egum að óttaf Gud, því hann er heilagur og réttlatur.

Préd. 12, 13. Óttafú Gud; og haldtú hans bodord, því það ber öllum mennum að gjöra. Post. 9. b. 10. 35.

b) Guðhræðslan á að shna sig í því, að vér tökum oss umhöggjufanlegann vara fyrir öllu því, sem vér holdum Gudi fe á móti.

Orðsgg. b. 16, 6. Af ótta fyrir Drottinn ferdast menn hid illa.

c) Vör meguum ekki óttaf Gud eins og óviljugir prælur, af geida fyrir str. finna, heldur eins og hlýdin brenna,

Því hann er svo góður og gæðskurkur
fadir.

Róm. 8, 15. Þér hafið ecki medtekið
íð þrældóms Innderni, að þér þyrst-
ið aptur að verða hræddir, heldur
hafið þér fengið óska barna hugar-
far, af hverju vér kœllum: Abba elsku-
legi Fadir! 1 Mós. b. 39, 9.

§. 3. a) Vér egum að elska Gud
yfir alla hluti fram, því hann er vor
stærsti velgjotari, og af Kristi fridþægg-
ur fadir.

1 Jóh. 4, 19. Láttum oss elska hann,
því hann elskadi oss að fyrsta bragði.
1 Jóh. 5, 6.

b) Elskan til Guds átheimtir, að
hugurinn innilega gleðji sig af honum,
og finni hjá sér stærstu laungun eptir
að þócknast honum, með því að breyta
eptir hans vilja.

1 Jóh. 5, 3. Í því er elskan til Guds
innifalin, að vér höldum hans bod-
ord, en hans bodord eru ecki þung.
Psálm. 18, 2.

§. 4. a) Vér egum að hlýða Gudi,
því hann er ecki einángis vor æðsti, heldur
er og líka sú vífasti og besti Yfirherra.
Jer.

Jér. 11, 4. Drottinn sagði: blýðid
mér og gjörð allt, sem eg hefi boðid
yður, þá skuluð þér vera mitt fólk, og
ég skal vera yðar Gud. Post. 9. b 5, 29.

b) Glýðnin við Gud er í því innis-
falni, að vér erð með sásum vilja lega-
jum allt kapp á, að laga vort sinnis-
lag og framferdi eptir Guds vilja til
að þöfnast honum, og alvarlega taka
oss vara fyrir því, að bijóta hans boð-
ord af ásetningi.

Psálm. 143, 10. Drottinn! Kynn þú
mér, að gjöra það, sem þú vilt, því
að þú ert minn Gud. 1 Pét. 1, 14. 15.

§. 5. a) Vér egum að reida oss
uppá Gud, því hann bæði vill og getur
ur gæfid oss tímanlega, andlega og ei-
slifa velferd.

1 Pét. 5, 7. Rastid allri yðar áhygg-
ju uppá Drottinn, því honum er allt
um yður. Psálm. 55, 23.

b) Að reida sig uppá Gud er sama,
sem að treysta honum, og er innifalid í
því, að vér seum fullkomlega sannfærð-
ir um, að Gud, vegna Jesú Kríste,
vilji gjöra oss hluttakandi í öllu þess
góða, sem hann hefir lofad oss í sínu

ordi, líka að hann, eptir sinni alvísu ráðstöfun, vilji veita oss sína hjálp með besta máta, og á haaqvæmustu tíð.

Psalm. 146, 5. 6. Sæll er sá, hvørs hjálp Jacobs Gud er, sá sem hefir staðfesta von til Drottins síns Guds, sem gjörði himininn og jörðina og sjéinn og allt það, sem er í þeim; til hans, sem heldur trygd æfinlega. Jer. Harmaqr. 3, 25. 26. Róm. 8, 32.

Áf öllu þessu fylgir þá framvegis:

§. 6. Ver megum ekki tilbidja neitt annað í stadinn fyrir sannann Gud, hvorki engla, né helga menn, né sól, né tångl, né vílæti, ellegar neitt annað þvínlegt, og ekki heldur reida oss uppá það, í stadinn fyrir að setja vort trúnadars-traust til þess sama Guds, því hann er einfångis vor Drottinn og Skapari; annars sýndgum vér á móti fyrsta bodordinu, og gjörum oss seka í of undaðhyfnum.

2 Mós. b. 20, 3. 4 Drottinn sagði: þú átt ekki að hafa annarlega Gudi fyrir mér. Þú mátt ekki smíða þér heina athoggna edur annars slags mynd eptir því, sem er á himnum uppi, ekkert

egar á jörðunni nidri, ellegar í vötnum undir jörðunni; þá átt ekki að tilbiðja edur dýrka það. Esa. 42, 8. Post. 9. 17, 29.

§. 7. Vör meguum ekki elsta sjálfa oss, ellegar neitt annað meir enn Gud, eða jafnt Gudi, ekki heldur meguum vér treysta uppá sjálfa oss, aðra menn, ellegar aðra hluti, meir enn uppá Gud, vegna þess hann einn er vor almáttugi og stærsti velgjorari.

Jér. 17, 5. Svo sagði Drottinn: Þú þadur veri þá maður, sem treystir uppá manneskjuna, og þessir holdid fyrir þinn arm, ellegar heldur, að sér sé óhætt með vanmáttugrar manneskju varateft, og hvers hjarta víkur frá Drottni.

Ordsq. b. 3, 5. Treystu Drottni af öllu þínu hjarta, enn reiddu þig ekki fast á þitt byggju vír.

§. 8. Vör egum daglega að stríða móti þeim syndsamlegu giendum, sem Gudi er á móti, og aldrei brjóta hans bodord af ötta fyrir mannum, eða elstu til þeirra, þó hann er þá heila, ur Gud, hoorn vér egum að óttast, og líka þá góður og vísdómsfullur Drottinn, sem:

vér egum að elska og hlýða fram yfir alla hluti.

1 Jóh. 2, 15 + 17. Elskid ecki veröldina, og ecki heldur þá hluti, sem í henni eru; ef nokkur elskar veröldina, þá er elska til fæðursins ecki í honum, því allt það, sem í veröldinni er, sem er lyst holdsins og fýsni augnanna og drambjamt lífers, það er ecki af fæðunum, heldur af veröldinni. Veröldin forgengur, og hennar lystingar, en sá, sem gjoir eftir Guds vilja, blífur að eilífu.

Orðsgg. b. 1, 10 Son minn! þegar tilir stálkar locka þig, þá fylg þeim ekki.

§. 9. Vér egum að auðsýna vorum náðunga einlæga elsku, til merkis um að vér án yfirðrepiskapar elskum Gud, sem er all að fjærleikurinn sé eins ríkur hjá oss, eins og hann er hjá sjálfum honum; þar meðanfi egum vér að leggja fapp á, að breyta eftir Guds vilja í öllum hlutum.

Jóh. 4, 21. Þetta bodord höfnum vér af honum, að hvort, sem elskar Gud, hann á líka að elska sinn bróður.

[Jóh. 3, 17. 18. 4, 7 + 13. ~

1 Jóh. 2, 5. Svö'r, sem hans orð
 varðveitir, í höfum er sannarlega elst
 an til Guds fullkominn. Jóh. 15, 14.

Merk: Þau skýðaverk, sem víðvíkja inn-
 vortis Gudsóðrkun, eru í sluttu máli inn-
 færd í Luthers útlæggingu yfir fyrsta bókordid
 í Træðunum.

II. Urvortis Gudsóðrkunin.

§. 1. a) Vér egum að lofa og veg-
 sama Gud, því hann er sú fullkominasta
 og æðsta vera.

Psalm. 72, 18. 19. Lofadur veri
 Drottinn Gud, Israels Gud, hann sé
 einn gjörir dásendarverkin og bless-
 ud sé hans óþrúðarfulla hátígn að eilífu,
 og öll lönd uppfyllist með hans óðrkun,

b) Gud lofast og vegsamast, þegar
 vér annaðhvort með bænunum samum
 edur samtali við aðra bróðrum Guds
 ypparlegu egulegleikum, og mikla
 dásendarverkun af flokki þvinnu feli,
 sem fullt er af heilagri leini fyrir honum.

Psalm. 145, 3. 4. Mikill er Drott-
 inn, og mjög loflegur: hans mækt er
 ótrúsfækanleg. Sérhver kynsléd mun
 fyrir annari bréfa þínum verkun,
 Drottinn! og þvinnu þítt veldi.

§. 2. a) Vör egum að þakka Gudi, því hann veitir oss svo mikla velgjörninga, og auðsýnir oss svo mikla náð vegna Jesú Krists.

Eph. 5, 20. Þakid ætíð Gudi Söður fyrir alla hluti í nafni vors Drottins Jesú Krists. 1 Thess. 5, 18.

b) Ef vör egum að gæta þakad Gudi réttilega, þá ber oss að þannast við, og auðmjúklega játa, að Guds mikla miskunsemi við oss er langtum meiri enn vör höfum tilunnid, og þaradæmi egum vör að færa oss hans velgjörninga réttilega í nyt, eins og hann hefir tilætlað.

Psálm: 118, 1. Þakid þér Drottni, því hann er góður, og hans miskunsemi varir eilíflega. Psálm. 105, 1.

§. 3. 4) Vör egum að biðja Gud og ákalla hann, því hann einn rædur fyrir vorri tímanlegri og eilífri velferð, þar Krístur, vor talsmadur, hefir einnig opnað vís aðgang til hans, svo sem vors gæðskurfa og elskufulla söðurs.

Lúc. 11, 9. Jesús sagði: biðjið, þá mun yður gefast; leitjið, þá munuð þér finna; kallið á, og mun fyrir yður uppi eðfið verða. Psálm. 50, 15. 145, 18. 19.

6) Það heitir bæn og áfallan, þegar vér framþætum fyrir Gud, annaðhvort í huganum eður með munninum vora laungun eptir einhverju góðu, sem oss er lofað í hans orði, og sem oss finnst nauðsynlegt til vorrar egin eður annara velferðar.

1 Jóh. 5, 14. Þessi er sú djörfúng, sem vér höfum til hans, að ef vér biðjum um nokkud eptir hans vilja, þá heyrir hann oss.

§ 4. Þarad Sunnudagurinn er tilskiladur til opinberra Guds-drifunar, þá á sérhvort kristinn maður að fara til Kirkju, sér og öðrum til uppbyggingar af Guds orða heyrn og lestri, líka uppbyggingar af því, að lofa Gud og þakka honum sameginlega með öðrum sínum samkristnum, svo þeir innbyrdis stöðfest sig í dygd og guðhræðslu; og frá því á ekkert að hindra oss, nema sjúkdómar, eða önnur þvínif forföll, sem ekki verður hjá komista.

2 Mós. b. 20, 8. Drottinn sagði minnstu að halda helgann hvíldardaginn. Eúc. 11, 28.

Col. 3, 16. Látið Krists ord húa við okkum meðal yðar, svo að þér kinnu í

og áminnid yður sjálfa innbyrdis með allslags vísðémi, og fengid sagra psalma, lofsanna og andleg qvædi fyrir Drottni lyðar hjörtum. Ebr. 10, 25.

Hér af fylgir enn framar:

§. 5. a) Væ meikum hvorki brúka Guds nafn gálauslega né athugalaust, allra íst vanhæðra þad með nokkurslags misbrúkun; miklu heldur etum væ kyldugir til að losa og vegsama Gud.

2 Mós. b. 20, 7. Drottinn sagdi: þú ætt ekki að leggja nafn Drottins Guds hins víð hegðina; því Drottinn mun ekki láta þann óhegndann, sem misbrúkar hans nafn.

b) Guds nafn vanheiddrast með að formæla: þegar væ annaðhvort í Guds óá Krists nafni óstund ills sjálfum okkur öðrum. Slíkar formælingar geta og stæð með morgu öðru móti, sent ugghfir allreins blógðunarlaust sinniðslag, ekki síst neins í Guds atraheilögustu alægd, né gæfur gaum að, hversu mjög væ ein manneskja á að eísta sjálfa sig náningann.

Jac. 3, 10. Af sama munni framgengur bæði blessan og bálvan. Bræður mínir

mínir! þetta má ekki svo tilganga.
Róm. 12. 4.

c) Guds nafn vanheidrafi með að
sverja, þegar einhvort í daglegu tali gá-
lauslega vitnar til Guds eða Krists til
að staðfesta þar með orð sín.

Matth 5, 34-37. Þér skulud sldúng-
is ekki sverja, en yðar ræða skal vera
já, þegar játa skal, og nej, þegar neita á,
því hvad, sem þar er framyfir, er vonðt.

§. 6 a) Þegar vér egum opinberlega
að sverja, megum vér ekki gleyma því,
að sá alvísí Gud, hvorn vér kolum til
vitnis, er bæði réttlátur og heilagur Gud,
sem hatar allt óhreinhendi, og að hann
mun hardlega straffa þá, sem sverja
ránglega, því þeir vanbráka hans nafn
til að hy'ja með illsku og rángindi.

2 Móf. b. 20, 16. Drottinn sagði: þú
átt ekki að bera falskann vitnisburð
á móti þínum náunga

Zach. 5, 4. Eg lét bölvun útsara,
segir Drottinn Zebaoth, svo hún komi
yfir þjóffsins hús, og þess, sem sver-
ránglega við mitt nafn. Mal. 3, 5.

b) Wenn sverja eid eptir yfirvaldsins
skipun, stundum til staðfestingar uppá

vér sjálsum ekkert seja edur vitna annað enn það, sem vér vitum fyrir víst, að satt er; og stundum til fullvissu um, að vér viljum trúlega lifa eptir því, sem oss er fyrirsett, og vér höfum undirgengist.

Ebr. 6, 16. Manneskjurnar sverja við þann sem er æðri enn þeir sjálfir, og þá eiddar gjörir enda á allri þrætu til að fá fullvissu. 5 Mós. b. 6, 13.

c) Svört, sem fremur meinsæri, eða sver ranglega, kann að alitast ekki einasta eins og blygdunarlaus gudlastari, vegna þess hann manar hins alvísra Guds réttlæti móti sér, heldur og líka eins og sjandmadur sína samfristinna, hvorra velferð og æru hann opt spíllir, þó þá saklausir verður fyrir hallanum, en hinn seldi sleppur óhegndur, og fær aftur tækifæri til að koma meiru illu af stað.

1 Tim. 1, 10. Þessulinn Páll leggur meinsæris menn að jöfni við mordfingja og verstu illvirkja.

§ 7 Vér mezum ekki fara með galdur, sem er hjátrúar og heimskufull vanbrúkun á Gudanafni eða Guds orði, til að fremja kúfl, eða iðra, e. egar til annara líkra heimskulegra fyrirleita, af

ránari minnum um, að menn með þessu
gæti læknad manneskjur eða fénad, sýnt
hvers stólid hafi, varnad tjóni og ólufu,
eða annad þvillt.

§ Mós. b. 18, 10, 12. Enginn á að
finnast hjá þér, sem fer með spádéma,
edur er dagveljeri, ellegar tekur mark á
fugla qvaki, ellegar fremur full, ed-
ur særinga-madur, ellegar fer til spó-
sagnar-manna, ellegar úrþýðir fyrir-
burði, ellegar leitast fætta af seap-
lidnum; því þvætt, sem slíkt gætur,
er andstyggilegur fyrir Drottni.

§. 8. a) Vör megum ecki vanhelga
hvíldar-daginn með ónándsynlegri
vinna, því þann dag egum vér sérilagi,
eptir Guðs budi, að halda heilagan með
andast og gudræfileaum umþenkingum.

Psálm. 95, 1. 2. Komid! látum oss
med glæðværd lofshingja Drottni, lét-
um oss af fagnudi hátt lofshingja vor-
um völduga Grelsara; látum oss koma
fyrir hans ásjónu með þakargjörð!

b) Það er sanngjarnlegt og Guðs
vilja samkvæmt, að sunnudagurinn sé
mönnum og stépnun til hvíldar, og
endurlyfgunar eptir vinnu þeirra. Það

vegna falldætt lífa þess dagur, sem frískir menn halda heilagann, í Krists upprisu minnugu, enn þá hvíldardagur.

2 Mós. b. 23. 12. Sex daga skaltú verð þitt vinna, en sjöunda daginn ætti að hafa fyrir hvíldar dag, svo að þinn urri og þinn asni gæti fengið hvíld, og þinnar ambáttar sonur, og si framandi gæti endurnært sig. 2 Mós. b. 20, 8-11.

Merk: Skyldu-verkin, sem víðvíkja út vortis Guds dhrifun, eru sluttlega útínálud í þóru og þriðja bodordum fræðanna.

B.

Um Skýlduna við sjálfa oss.
Vér egum að elska sjálfa oss, og einfánlega láta oss vera annat um vort ar sálar velferd, líka egum vér að stunda eptir sannarlegu gagni líkama vore, sem og að ebla með leyfilegum hætti vora tímanlega velferd, eins og sam-
gæmt er Guds orði og vilja.

Matth. 6, 33. Jesús sagði: Í leitid fyrst Guds ríkis, og þess réttlætis, sem honum er þéttanlegt, þá munud þér á i víðbét allt, sem þér riedpurfid.
Merk:

Merk: Mannefjan elskar sig ekki sjálfa
 rettilega, þegar hún sækist einungis eptir að
 sedja sínar jafnnefkar girndir, án þess að
 hirta um sína sálubjálpa eða gefa gætur að því,
 sem hún er bæði Gudi og öðrum mönnum
 skyldug um.

1. Umhyggja fyrir sálinni.

§. 1. Ver egum að láta oss vera
 umhugad um, að vor skynsemi upp-
 lyfist meir og meir, með notkumlegri
 þekkingu, sérdeilis um Guds vilja og
 hans ráð til vorrar sálubjálpar.

2 Pét. 3, 18. Varid í vors Drott-
 ins og endurlausnara Jesú Krists náð
 og þekkingu. Orðsqv. b 2, 10, 11. 1
 Cor. 14, 20.

§ 2. Ver meguum ekki láta vorn
 vilja stjórna af neinum vondum til-
 hægingum, heldur egum vér af fæmista
 megni fappfesta að laga þær eptir því,
 sem vorri skynsemi sýnist að vera rétt og
 tilheyrilegt, eptir Guds orða reglu.

Orðsqv. b. 16, 32: Sá, sem stjórnar
 gæði sínu, er betri enn sá, sem yfir-
 vinnur borgir. Gal. 5, 24.

§. 3. Ver meguum ekki affaka vorar
 ávitdingar, heldur fæppast eptir, eins
 og

og Gud hefir látið Krist kenna oss, að
 þá æ meir og meir við þeim og afleggja
 þær.

2 Cor. 7, 1. Með því vér höfum því-
 líkt styrirheit, minir elskanlegir! þá
 látum oss breinsa oss af allri saugun
 holdslins og andans, og höldum áfram
 í helguninni með guðbræðslu. 1 Joh. 1, 6.

§. 4. Vér egum með gaumgæfni að
 vaka yfir samvitsku vorri, vo vér ecki við-
 vitandi ofþingjum hana með neinni synd.

Post. G. b. 24, 16. Postulinn Páll
 sagði: eg æfi sjálfann mig í að hafa
 jafnan óskæmta samvitsku fyrir Gudi
 og mönnum.

§. 5. Vér egum opt að þenkja um
 dauðann, sem sjött getur að boðum yfir-
 sellid oss, þó svo, að vér hvorki skelfumst
 af honum; ellegar lifum með sorg og óró-
 semi, heldur á það að þena til þess, að vér
 þói betur undirbúum oss í sonnum Guds
 örta af sálshjáplegrar burtfarar.

2 Cor. 5, 8. 9. Vér erum hugbraustir,
 og höfum miklu meiri lyst til að vera
 fjrlægt frá líkamnum, og heima
 hjá Drottat. Þess vegna kappkostum
 vér lífa, hvort sem vér erum hennar
 edue

edur: fjærverandi, að vera honum þóttu-
anlegir. Psálm. 90, 12. Phil. 1, 23.

II. Umhyggja fyrir Lífamannum.

§. 1. Vör meginum hvort með af-
setningi taka sjálfir af oss lífid, sem er
sá ypparsta gáfa, er Gud hefir gefid oss,
né viljandi skada vora línu, edur heilsu,
því þar með regnum vör til með heimiskus-
legri öldisfæru að taka ráðin af Gudi,
sem einfannast hefir vald yfir lífi og lífama-
manneskjunnar, en svo þum náðnaðinn
þeirri aðstod, sem hann með rétti mátti af
oss heimita; þaradanki breyttum vör svo
grímdarlega við sjálfa oss, að ekki finnast
dæmi til slíks meðal ólmustu vísludhra.

Róm. 14, 7. 8. Enginn af oss hefir
ráð á að lífa edur deyja eptir vild sinni,
því hvort sem vör lífum, þá erum vör á
Drottins valdi, ellegar deyjum, þá er-
um vör eins í Drottins valdi, það er að
skilja: hvort, sem vör lífum ellegar
deyjum, þá á Drottinn ráð yfir oss.
1 Cor. 6, 19. 20. 1 Sam. 31, 4. 2
Sam. 17, 23. Matth. 27, 5.

§ 2 Vör egum að fordast allt óhöf
í mat og dryck, sem einfannast spillir heils-
unni, og eydir vortri formegun, en gjörir
oss

ofs óháfilega bædi til að lofa Gud, og líka vinna það, sem ofs ber að gjöra.

Lúc. 21, 24. Jesús sagði: Varid yður sjálfa að yðar hugskot aldrei ofþingist af ofáti edur ofdryckju. Róm. 13, 13.

Gal. 5, 21. Ofdryckja og ofát teljast með þeim hlutum, um hverja Pestulinn Páll segir: að þeir, slíkt gjörir, munu ekki eðlast Guds ríki. Orðsqb. 23, 20. 21.

§. 3. Ver egum að halda ofs frá hóróðemi og allsflags lauslæti, bædi innvortis í þauntunum og útvortis með verkinu; því þar af spillist líkaminn, og sálin saurgast, svo hán verður óháfileg til að hugja um nokkud gott, og missir alla launjun eptir dýgd og Guds ótta, en auðsynir því frekar snar saurugu giendir í ordum og viðmóti edrum til hneðlis.

2 Mós. b. 20, 14. Drottinn sagði: þú átt ekki að deygja hór. Matth. 5, 27. 28.

1 Thess. 4. 3. 5. Sá er vilji Guds, að þér helgist, og umflíð hóræni, svo hvort og einu stundi að haka frum líkama í hreinalífi og sömu, en ekki giendar-bruna, eins og Heidingj. varir, sem ekki þekja Gud.

Eph.

Eph. 5, 3 + 5. Eptir sem heilögum þessu, á hvorki frillulifi né nokkurs, þonar óhreinsleiki edur ágirni svo mikil, sem nefnast meðal yðar, né blygdunarleysi, né fílslegt hjál, edur gátungaþáttur, hvað eðli er sómasamlegt, heldur miklu framar þakkaðgjörð; því það vitid þér að enginn frillulifis maður, edur óhreinn, edur ágjarn, hvorki að er skuldgodar dhrkari, þessu blutskipti í Krists og Guds ríki. 1 Cor. 6, 15 = 20.

Merk: Í Fræðunum er við fjötta Bodordið stutt útskýring um kristilegt skrif, og í fjötta Bæninni finnst upphaf til að biðja Gud um náð og styrk, að standa á móti þeim freistingum, sem í þeim efnum kynnur mæta oss.

III. Um hyggja fyrir vort tíma anlegu Belferð.

§. 1. a) Ver egum þakkað að ebla þora velgengni, bæði með ástandun í voru rétta falli og embætti, og með forsjállegri sparsemi, svo sjálfum oss til gagns, sem og líka til að geta hjálpað öðrum, er viðþurfa.

Post. G. b. 20, 34 35. Postulinn Páll segir til Ephesískra: þér vitid sjálfir að þessar hendur hafa fyrir mér unnid til minns

2) Þótt vér höfum sðlast allann þann heidur, sem vér ætja funnum, meguum vér samt ekki falla til metnaðar eðne drambsemi, heldur allid stunda fristilegt litlæti þvi vér egum ad vita, ad alla hluti höfum vér af Gudi þegid, og ad oss þfisthest optlega, svo vér þurfum fyrirgefningar vid.

Gal. 5, 26. Látum oss ei sætja eptir hegðma hræsi, og hvorki sgra hvore sðrum, né sfunda hvore annann. Róm. 12, 10.

1 Pét. 5, 5. Verid stehddir med litilæti, því Gud mðstfæidur dramblátum, en litlætum gefur hann náð. Matth. 23, 12. Orðsqv. b. 29, 23.

§ 3. a) Vér meguum njóta ánægju í þessu lífi, af því ad brúka réttilega þá mörqu góðu hluti, sem Gud hefir sinnum ífopudum stépnun til gagns og gleði gefid, líka höfum vér mikla ánægju af vinnu vorri, þegar vér tilþærilega og med gladværu sinnislagi gjörum hona.

Psalm. 34 8. Gledja skal eg mig, Drottinn! og vera gladvær af þinni mistunsemi. Phil. 4, 4. Orðsqv. b. 27, 22.]

b) Þ vorri gleði egum vér að taka oss vara fyrir öllu því, sem stríðir á móti góðri siðsemi, edur því, sem Guð hefir búið í sínu orði, og ekki álista hana svo sem heilsta tilgang vinnu vorrar, heldur svo sem ávort af henni.

1 Cor. 7, 31. Þeir, sem brúka þenna heim, ega að vera eins og þeir, sem ekki misbrúka hann.

§. 4. a) Vér egum að auðsýna oss þolinmóða í mótlætnu, svo vér hvorki oryðntum né látum til vor heitra vhl og harma-tolur, heldur skum ánægðir með það, sem Guð vill vera láta, í vissri von um, að hann ekki uppáleggi oss þungri byrði, enn hann sjálfur vill gefa oss frapta til að bera, og trúum stadfastlega, að eptir hans tilætlun skuli þetta andstreymi-þena oss til gagns og góða.

Ebr. 10, 35. 36 Kastid ekki burt yður ar sprungga móð, hvort mikil laun man sðlast; því þér þurfið á stöðuglyndi að halda, svo að nær þér hafið gjert Guðs vilja, fáið að sðlast það, sem yður hefir verið lofad. Róm. 8. 18.

b) Vorar þjáningar geta opt orsðast með hmsu móti af sjálfum oss, en
sá

sá alvísí Gud lætur oss þær að höndum
foma, til þess, vér athugum vora bresti,
betrum vorn lífuad, höldum voru sinni
því meir frá hegóma veraldarinnar og
lætum að leita vorrar fjærustu gleði af
að halda oss til hans með bæn og andaft.

Ebr. 12, 5. 6. Minn son! virð ecki lít-
tles typtun Drottins, og sörvhlást ecki
þá hann ávistar þig; því hvörn, sem
Drottinn elskar, þann agar hann.
Psal. 119, 7. Róm. 5, 3-5.

§. 5. Vér egum að fordæst allt yd-
juleysi, hvort að er orsök til mikils íls,
og taka oss vara fyrir að vera öðrum til
þingssa, heldur egum vér þar á mótt með
kostgæfilegr ydni og ástundun, hvort
í sinu standi, að leita vorrar ateynnu,
því Gud hefir gæfid oss fræptana til
þess, að vér skulum brúka þá, og ebla
þar með vort egid og annara gagn.

1 Thess. 4, 11. 12. Vér áminnum yd-
ur, fjærir brædur! að þér kostgæfid að
lifa í íþelt, og ydvart egid að stunda,
og að vinna með yðar egin höndum,
eins og vér höfum bodid yður, svo að
þér gætið jónasamlega ungentist þá,
sem ecki eru af söfnudinum, og að þér

Stað uppá engann kommir, 2 Thess. 3, 11, 12. 1 Pét. 4, 11.

C.

Um Skylduna við Náðangann.

Vér erum skyldugir að elska vorn náunga eins fólkskasta og sjálfa oss, þess vegna egum vér að breyta svo við hann, eins og vér viljum að hann breyti við oss. Þar fyrir egum vér að þero fámhoggju bæði fyrir hans Sálu, hans lífama og hans tímanlegri velferð.

Matth. 7, 12. Jesús sagði: hvað sem þér viljið að mennirnir gjøri yður, það egid þér líka þeim að gjøra, því svo er Kenna í loqmálinu og í þá manna-bókunum. 3 Mós. b. 19, 18.

Mæst: Sérhverr sá, sem er manneskja, er líka vor náungi og hefir sama rett eins og breddir til hjartleika vora og þjennstussemi, hvert sem hann er innlendur eða útlendur, frískur, eða gyðingur, torki eða heidingi, vinur eða óvinur, æðri eða lægri stjettar, ríkur eða sáttur, og þegar hann þarf hjálpar við af oss, þá erum vér skyldugir til að hjálpa þeim af fremska megni án manngreinar á 126 Ps. 40, 25/37. Ps. 9. b. 17. 26.

I. Um

I. Umhyggja fyrir sálu Má- ngans.

§. 1. Vör egum, svo mikid sem ós er
megulegt, að greiða veg vors náanga
til betra lífs í öðrum heimi, og þess vegna
hjálpa honum bæði með nyttsamlegri
tilsögn, góðum áminningum, þjárfleis-
fullum aðvörðunum, og umfram allt með
góðu eptirdæmi, því Kristur hefir endur-
leyst hann eins og oss, til þess að hann
ásanit með oss skuldi eignast einna sáluhjálp.

Zac. 5, 19. 20. Brædur mínir! ef
nocturr á medal yðar villist frá sann-
leikanum en einhverr umvendir hon-
um, sá skal vita, að hverr, sem snér synd-
aranum frá villu hans vegar, mun frelsa
sálu frá dæðanum, og hylja fjölda af
syndum. 1 Thess. 5, 14. Ebr. 10, 24.

§. 2. Vör egum varast að þessa nids-
ur lýft náanga vors til þess, sem gott
er, þess vegna megum vér ei gífa honum
hneirli með sonsamlegum orðum edur
égudlegu framferdi, ekki heldur tóma
honum til þess sem illt er, annað-
hvort með hönunum, tilsoffunum, edur
með raungum fortölum.

Þác: 17, 1. 2. Þessas sagði við sína lærisvefna: ómögulegt er að hneitlanir komi ekki, en vei þeim manni frá hvortjum þær koma! þarfara væri þeim að mylnu steinn hengdist um háls honum; og honum væri sökkt í sjáfar-djúp, enn að hann hneitli einn af þessum smælingjum.

2 Tim. 3, 13. Þondar mannestjur og svikarar vestna meir og meir; þeir svikja og verða svitnir.

§. 3 a) Vér egum ekki að láta egna oss til heiptar-reidi móti vorum náðuga, eða fá hatur til hans, og leitast við að hefna vor, þegar hann misbehtur við oss, svo vér gjörum honum ekki hjarta-sorg, til gvalar á sálu edur líkama.

Eph. 4, 26. 27. 31. Ef þér reidist, þá syndgid ekki, látid ekki sólina undir-ganga yfir yðar reidi. Gefid ekki tæki-tæri þeim, sem ber róg. Öll beiskyrði, heipt, reidi, hávadi og illyrði, séu langt frá yður, ásamt með allslags illmenustu.

1 Jóh. 3, 15. Hvort, sem hatar bróður sinn, sá er mörðingi, og þér vitid að enginn mörðingi hefir eillst líf.

Þac. 1. 19. 20]

b) Það

Þ) Það er frístíleg skylda, að vér með högværd umbetum breiðfleyga vott-
náðunga, þegar hann hefir sjótt oss nokk-
ur á móti, og að vér fyrirgefum honum,
eins og Guð fyrirgefur hjálsum oss vegna
Kristis. Alur þessa, egum vér svo mikid,
sem oss er mögulegt, með vinsamlegum
fortölum að koma honum til að sjá
að sér, svo hann vari sig við að halda
áfram í sýndunum.

Marc. 11, 25. 26. Jesús' sagði: fyrir-
gefid, ef þér hefid nokkur á móti eins
hversjum, svo að yðar fadir, sem er
á himnum fyrirgesi yður líka yðar
brot. En ef þér fyrirgefid ekki, þá
mun yðar fadir, sem er á himnum,
ekki heldur fyrirgefna yðar afbrot.

Eól. 3, 12. 13 Svo stíðdi ná, sem
Guðs úrvaldir, heilagir og elskanleg-
ir, hjartsélginni mistunsemi góðvilja,
audmýkt, höglyndi, lánglundargæði,
unlidid hvort annann, og ef nokkur
hefir flögu mál met öðrum þá fyrir-
gefid það hvort öðrum innbyrdis,
eins og Kristur hefir fyrirgefíð yð-
ur, svo gjöríð þér og einnig.

§. 4. a). Vör egum hvörki að hata jafnvel vora óvinar, sem annaðhvort heimuglega eða opinberlega vilja gjöra oss skaða, né í nocturn máta sjálfir hefna vor á þeim, svo vör ekki gífum þeim efni til stærri vondsku, eða seum orsök í þeirra sálar teppur.

Róm. 12, 14. 17. 19. Blessid þá, semr ossætja yður, blessid en bölvid ekki — gjaldid engum illt fyrir illt — ef umgilegt er, þá hafid frid vid alla menn, svo mikid, sem í yðar valdi stendur. Gefnid yðar ekki sjálfir

b) Þegar óvinir vorir sætjast eptir, að skada vort líf, spilla vortri velferð, eða gjöra oss viðskila vid vort góða mann-ord. megum vör verja oss móti þeim med almennilegum réttargengi, en vera samt ætíð reidubúnir, að sættast vid þá, biðja fyrir þeim, og hjálpa þeim eptir megni, ef þeir þess viðburða, eins og Gud hefir auðsynnt oss miskunsemi Krists vegna, og fyrir hans sakir vill fyrirgefa hálfum ois.

Matth. 2, 25. 44. Jesús sagdi: vertu strax viljugur til þess að sættast við þinn mótstöðu mann, medan þú ert enn á vegi

vegi með honum. — Egi segi yður: elskid óvini yðar, blessid þá, sem yður ur bálva, gjörid þeim gott, sem yður hata, og biðjid fyrir þeim, sem yður gjöra skaða, og ossækja yður, svo að þér séu börn fæðurs yðar, sem er á himnum. v. 45, 48. Róm. 13, 3. 4.

Róm. 12, 20. 21. Ef óvin þinn hángrar, þá gef honum að eta; ef hann þyrstir, þá gef honum að drekka — lát ekki hid vonda yfirbuga þig, en yfirvinn hid vonda með góðu. Róm. 5, 8. 10.

§. 5. a) Vör, höfum engann rétt til að fyrirðæma nokkra manneskju, þó hún hafi rángar meiningar, edur vegna þess hún er ekki somu trúarbragða, sem vér, heldur egum vér eins og sannkristnir að fela vora frávilltu bræður Guds mistun á hendur, og gledjast af þeirri von, að þeir munu verða hluttakandi í Krists endunlausu, þegar þeir hafa vandað að sita framferdi eptir þeirri þekkingu, sem þeir hafa haft sæti á að odlast.

Post. g. b. 10, 34. 35. Egi reyni í sannleika að Gud sé ekki í manngreihar álit, heldur er hvort sá, sem óttast

hann og gjörir hvað rétt er, honum þóttanlegur, af hvada þjód, sem hann er. Róm. 14, 4. 10. 13.

b) Vör megum öldungis engá grun-
semd sá að þeir hafi drögt hockurn sér-
deilis glæp, sem ratad hafa í eymd og
volæði, því Gud áhluatar eptir sinni al-
vösu ráðhófun sorg og gleði, hvorjum
sem hann vill, ekki til að straffa þá,
heldur öðrum til viðvörunar.

Lúc. 13, 2 3. Zeíús sagði: meínid þér,
að þessir Galíllstír, hvorra blóði Pí-
latus hefði áthellt, hafi verið syndugri
enn allir aðrir Galíllstír, þó þeir hafi
orðið fyrir þessu? nei! segi ég yður:
heldur ef þér t. tíð. Ái sinna típti man-
nd þér, allir eins fyrirfarast. Jóh. 9, 1 3.

II. Um þessa ári var líkaminn á Má-
kinganum.

§. 1. Vör mecum ekki leggja hönd-
ur á vorn nauuga, hvo fi til að firta
hann lífi, né gjöra heillu hans og línum
stada, því þar með rænum vör frá hon-
um þó stérsta göða, sem Gud hefir gef-
ið honum. í þessu lífi, og sá órettvísi er
vo vidurþoggileg, í Guds augliti, að
hann

hann lífa vill hán verði stóffud hér í heimi eptir Yfirvaldsins tilhlutun.

2 Mós. b. 20, 13. Þú átt ekki að slá manneskju hel. Gal. 5, 20 21.

1 Mós. b. 9, 6. Svört, sem úthellir blóði nockurtar manneskju, hans blóð skal af öðrum manni úthellt verða; því Gud gjörði mannum eptir sinni mind. Róm. 13, 3. 4.

§ 2. Vör megum ei uppáleggja vorum náunga meira erfíði enn hann getur afstað. svo vör ei veitjum hans frapta, ekki heldur megum vér gjöra honum hjarta-sorg, af hvers lífi hans eða heilbrögdi koma verða hætt.

Tit. 3, 2. Minntú þá á, að þeir ekki lastyrði neim, séu ekki þrætugjarnir, heldur eptirlátir, og auðsyni alls slags Sværd við hvörn mann.

§. 3. Vör egum að vera náungum við því, sem honum er skadvænlegt, og ráða honum til þess, sem honum er hollast, svo hann ekki með ófarnisni stóti líf sitt, þaradanki egum vér að hjálpa honum eptir efnum, og eng- anveginn sýnja honum um vora lífs veitslu, þegar naudsýn krefur.

Phill. 2, 4. Sérhvörð yðar gæti, eðfi einungis, að sínu gagni, heldur og líka annara. Orðsög. b 12, 15.

Merk; Þor skylda í tilliti til náúngans lífs og líkama, er í sluttu máli framsett í smta bodorði Fræðanna.

III. Umbyggja fyrir títmanlegri Velferd Náúngans.

§. 1. a) Þér megum eðfi með neinu gefa tilefni til, að náungi þor missi nokkud af sínu gótsi edur fjármunum, sem eru hans egin, og Gud hefir honum gefið til að ebla með hans velferd, heldur egum vér að bera umbyggju spær, að hann hefi sitt allt óskaddað.

2 Mós. b. 20, 17. Drottinn sagði: þú átt eðfi að gírnast þús náúnga þíns.

b) Enginn má stela frá sínum náúnga, edur leynilega gjöra hann viðskila við neitt af þvi, sem hann á, móti vilja hans og vitund.

2 Mós. b. 20, 15. Drottinn sagði: þú átt eðfi að stela!

c) Enginn má ræna edur taka með ofræfi frá sínum náúnga þád, sem honum tilheyrir.

1 Cor. 6, 10. Þjófar og ræningjar skulu ekki fá Guds ríki.

d) Enginn má svífa sinn náunga edur draga undir sig nokkud af þot, sem honum tilheyrir, með undirbyggju og vélum, svo sem með rángri vigt eda mæli, ónýtum varningi, okri, edur öðrum slíku svífum og þreitoísi.

1 Thess. 4, 6. Enginn svífi edur ásælíst sinn bróður í viðskiptum, því Drottinn er sá, sem hefur alle þvilíto, Orðsqq. b. 11, 1.

e) Enginn má locða fótt eda fé með óleyfilegum hætti frá sínum náunga, honum til skada, hvorki með hörunum né vélum.

2 Mós. b. 20, 17. Drottinn sagði: Þú átt ekki að girnast þíns náunga ekkar qvinnu, ellegar hans þjón, ellegar hans þjónustu qvinnu, ellegar hans ura, ellegar asna, ellegar nokkud, sem heyrir þínum náunga til,

§. 2. a) Ver egum að láta náunga vorn njóta réttar í öllum hlutum, og engannveginni gjöra honum órétt, hvort sem hann er ríkur eda fátækur, æðri edur lægri stéttar, þóð bæði Guds óð og skynsemi vor banna oss að gjöra það

Það öðrum, sem vér efi viljum þeir
gjörir oss.

Matth. 5, 20. Jesús sagði: nema yð-
ar réttlæti taði mikid fram skriflærðra
og Phariseanna. Þá tunkid þér eng-
annveginn ad koma inni himnaríki.
Matth. 7, 12. Esa. 1, 17.

b) Svört, sem á yfir öðrum ad
segja, má efi vanbrúka mátt sína, til
ad undirþryckja edur skada þá, miklu
heður á hann ad brúka hana þeim til
hjálpar og aðstodar.

Orðsgr. b. 14, 31. Svört, sem und-
irþryckir lítilmagnanum, sá smánar
þann, sem skapadi hann, en sá heidr-
ar Skoparann, sem mistunar sig yfir
fátækann.

c) Vér megum engannvegin inni
halda þeirra tilhlýðilegu launum, sem
er iðá fyrir oss, heidur egum vér ad gísa
þeim i réttann tíma þad, sem þeim tilheudir.

Jac. 5, 4. Sjáid laun verka mann-
anna, og þeirra, sem yðar afur-lond
hafa tppyrkt, sem verid hafa af yður
innihaldin, hrópa, og sláttu-mann-
anna mikla gœin, er komid til Drott-
ns Zebaoths eyrna.

d) Vör egum ad bæta vorum ná-
unga ad fullu; ef vör uppá nokkurn
máta höfum ástælt hann, edur gjort
höfum fláða.

1 Sam. 12, 3. Spámadurinn Sam-
úel gekk fram fyrir fólkid og sagði: hér em
eg, svarid nú á méti míer fyrir Dróttni,
og hans smurda: hefi eg tekið frá nokkr-
um manni hans úra edur asna? hefi eg
íhnt nokkurn manni órétti eda órétt?
edur hefi eg þegið mátu, og látið
þannig blinda mín augu? se svo, skal eg
stilla því aptur. Eúc. 19, 8. Ezech. 33, 15.

e) Vör egum ekki ad misunna ná-
unga vorum þetta þáða, sem Guds
forþón hefi látið honum blotnast, held-
ur aldrast af hans veigsemi.

Jac. 3, 16. Svar, sem ofúnd og
deilur eru, þar er vanstíttan, og öll
hl. viðskipti.

f) Vör meguum ekki ljága ad vorum
náunga, edur múbirla honum ósannindi,
af hvorum sannadhyorti hann hjálur edur
aðrir konnu ad komast í himnalega vandræði.

Eph. 4, 25. Afleggid lygar, en talid
sannindi hvort við sin náunga, því
vör erum hvort annars limur.

§. 3. a) Vör megum engannveginn
 skerða æru náunga vors, heldur þar-
 ámiðti, að þvi leiti, sem í voru valdi
 stendur, með öllum leyfilegum hætti
 leitast við að hann nái allri þeirri
 virðingu, sem hann á skilid, þvi gott
 mannórd og rýkti eru stór gæði í þessu
 lífi og öldungis ómissandi, ef oss á vel
 að ganga í vörn embætti, stétt, og öðru
 þvi oss viðkémur.

Róm. 13, 7. Svo gæfud nú öllum hvað
 þér erud þeim skyldugir. — Þeim
 heidur, sem heidur heyrir. 1 Pét. 2, 17.

b) Vör megum ekki bætala eður
 hesta óhróðri upp um vörn náunga,
 og þar með skerða hans virðingu.

Jac. 4, 11. Hallmælid ecki hvætt
 öðrum, brædur minir! þvi hvætt,
 sem hallmælic brædur sínum, og álas-
 ar homum, sá hallmælic lögmalinu og
 álasar þvi.

c) Vör megum ekki dæma illa um
 náunga vörn, meðan hann ecki létur
 sitt vonda hjartalag í ljófi með opinber-
 um illverkum.

Matth. 7, 1-3. Jesús sagði: Dæmid
 ekki harðt, svo þér verðid ekki harðt
 dæmd.

dæmdir; því með þeim sama dæmi, sem þér adra dæmið; munud þér sjálfir dæmdir verda; og með þeim sama mæli, sem þér mæld út. Skal yður inn aptur mælt verda. En því sjer þú flisina, sem er í þíns bróðurs auga, en ad vaglinu, sem er á sjálfs þíns auga, gætir þú ekki?

d) Vör egum ekki ad sýna náúnga vorum forætt, hvort í ordum né með vidmóti, hvorsu litilmóðlegur, sem hann er, edur auðvirdilegur.

Matth. 18, 10. Gestas sagði: sjáid til, ad þér ekki forsmáid neiran af þessum smælingjum. Didsq. b. 14, 21.

e) Vör egum ekki ad bera út brésti vore náúnga, heldur miklu fremur þeigja yfir þeim, og heldur affaka emu áfella hann, þegar hann er lastadur af öðrum.

1. Petr. 4, 8. Umfram alla blyti, hafid stöðugann fjærleika innvyrdis, því fjærleikurinn hylur margar syndir. Didsq. b. 10. 12.

§. 4. a) Þegar náúngi vor er nauðstaddur, egum vör ad láta oss vera annit um, ad hjálpa honum, og gjöra okkur, sem oss er mögulegt til ad gjöra hans

hans mæðu áttari, og koma í veg fyrir
hans eðdæggingu, þaræð vís má til hug-
ar koma, að enginn veit nema sama neyð
fynni oss lífa að hondum bera, og vér
þá gjarnan vildum, að aðrir hjálpdu oss.

Ebr. 13, 16. Gleymid eðfi að gjöra
gott og útbóta, því þær fórnir þókn-
ast Gudi vel.

6) Sérhvörv Kristinn er, eptir Krists
dæmi, og hans vegna, skuldbundinn að
hjálpa þeim, sem eru sannarlega nauð-
lidandi, og annaðhvort vegna þeirra
bróðra eða eðfi eðfi geta hjálfr leitað sér
atvinnu, eða þeim, sem með allri siunt
atorku eðfi geta munid nægitega fyrir sér
og sinum, eða þeim, sem á ómaga aldri
eru munadarlausir.

Matth. 25, 35, 40. Á dóms-degi mun
Jesús opinberlega segja. Þeim gúðhræddu
til hróðs og upplýgunar: húngradur var
eg, og þér gáfud mér að eta. Þyrst-
ur var eg, og þér gáfud mér að drekka.
Gestur var eg, og þér hústud mig.
Nafinn var eg, og þér flæddud mig.
Sjúkur var eg, og þér vitjudud mín.
Í fangelsi var eg, og þér komud til
mín. Það, sem þér gjörduð einum af
þessum

þessum minum minnstu bræðrum, það
 gjörduð þér mér. Esa. 58, 7. Orðs-
 qð. b. 19, 17. Róm. 12, 13. 15.

c) Þdjulansir húsfangas menn og
 betlarar, sem hafa frapta til að leita sér
 atvinnu, með leiðsögum hatti, en menna
 því ekki, eiga ekki að fá olunusu, heldur
 á að þrýsta þeim til almennilegrar vinnu.

2 Þess. 3, 10 + 12. Véc sögðum yður
 svo fyrir, að fá, sem ekki vill vinna,
 ætti ekki heldur mat að fá. En vér
 höfum frétt, að sumir lifa í óstíckí hjá
 yður, sem ekkert vinna, en gjöra ó-
 þarfa. Í Drottins vors Jesú Krísts
 stad skipum vér stíckum og áminnum
 þá, að þeir séu fyrir við vinnu sína,
 og hafi sjálfir fyrir sér.

d) Vér egum án yfirdrepstapar
 að samþriggjast með vorum náungum,
 hughreysta og uppörfa haan og líd-
 sinna honum með allri þenustusemi.

1 Þess. 5, 14. Suggid iðstöðulicla, að
 stodid veika og unilidid hvers annann.
 Róm. 12, 15.

e) Ef vor náungi verður sundur-
 byckur við aðra, egum vér leggja all-
 þapp á að sætta þá, koma forlikum á,

og þannig afstýra þeim skada, sem annars hefði mást þarast blótist.

Matth. 5, 9, Jesús sagði: sælir eru þeir, sem fridinn semja, því þeir munu Guds bæn kalladur verða. Orðsqv. b. 12, 10.

Merk: Þor skylda í tilliti til góðs manns erds og sjármuna vors náunga, er í stutta máli framsett í fjöunda, átunda, níunda og tíunda bodordum fræðanna.

D.

Um Skylduna í sérhverri stétt.

Auf þeirrar almennilegu skylda, sem á manneskjunum liggur að því leiti, sem þær eru manneskur, er og svo til fleiri slags sérdeilisleg skylda, sem þeim uppáleggst, hverri áttar fyrir sig, eptir því tali og embætti, sem Gud hefir þær í sett.

1 Pet. 4, 11. Ef nockurr hefir embætti sá þjóni eptir þeirri orku, sem Gud gefur honum, svo að í öllum blutum verði Gud dhræður fyrir Jesám Krístinum.

I. Ekta-madur og Ekta-qvinna.

§. 1. Eptir Guds bedi á einn madur ad lifa í hjónabandi með einni ekta-qvinnu,

qvinnu, og ega þau að hafa breinann
 fjærleika hvort til annars, vera jafnan
 umhoggju hvort fyrir annars rúmanlegri
 og eilífri velferð, bjóða hvort fyrir öðru
 og lifa í ævarandi einingu þá og að
 dauðinn aðskilur þau.

Matth. 19. 4-6. Jesús sagði: hafið
 þér ekki lesið, að sá, sem í upphafi skapaði
 manninn og konu, hann skapaði þau
 eins og eina manneskju; og hann sagði: fyrir
 því skal maðurinn yfirgefa föður og
 móður, en vera hjá eigin konu sinni,
 og þau tvö skulu verða eins og að
 einni manneskju. — Svad Gud hefir
 samtengt það má manneskjan ekki sundur-
 urstíla.

§. 2. Maðurinn á einfanlega að elsta
 sína ektu-qvinnu eins og sjálfann sig,
 virða hana, vera henni trúur, hjá fyrir
 hennar atvinnu, ráða henni heilt, og
 umbera hennar bresti með fjærleika.

Eph. 5, 28. Mennirnir eru skyldug-
 ir að elsta þeirra eigin-konur, eins og
 sinn eigin líkama; hvort, sem elskar sína
 eigin-qvinnu hann elskar sjálfann sig.

1 Pet. 3, 7. Þér, ektu menn! búid við
 yðar eigin-qvinnur með stjórnssemi, eins
 og

og þær, sem eru breiðfari konur, og
auðsynid þeim virðingu, svo sem þeim,
sem líka eru sam-erfingjar þeirrar
náðar að fá (eilífa) farsæld.

Ebr. 13, 4. Hjúskapurinn á heidur-
legur haldinn vera hjá öllum, og hjóna-
scengin ósleckud; en frillulífs- og hór-
unar-menir mun Gud straffa.

§. 3. Konan á sérilagi að elska sinn
efta mannr, með innilegri velvild, vera
honum trá og hlýðin af hjærleika, stjórna
innngun háss með kostgjæfni og forsjálni,
og auk þess vera honum ráðholl, og þén-
ustuviljug.

Eph. 5, 22. 23. Þér, konur! verið
yðar eigin meimum undirgæfna, eins
og Drottni, því madurinn er quinn-
unnar hofud, eins og Kristur er sáfn-
adarinn hofud.

Tit. 2, 4. 5. Þóttulinn Þáll vill láta
femma ángum konum að elska þeirra
efta-menn og börn, og að þær seu
félulífar, síðlamar, umjónarsam-ir,
góðlyndar og bændum sínum undir-
gæfna, svo að Guds ord eðli verði
fyrir lasti.

II. Foreldrar og Börn.

§ 1. a) Foreldrarnir eiga að uppfæla sín börn til guðhræðslu, svo þau læri frá barnæsku að þekja, elska og heiðra Gud, líka að varast syndir og lesti, því þeir eru Gudi andstygglegir, en stunda eptir dygdum og mannkostum, því þeir þökkast Gudi; svo eiga börnin og venjast til að setja sína von og traust einasta til Guds náðar og miðfunsennu vegna Jesú Krists.

Eph. 6, 4. Þér, fedur! ertid ekki yðrar börn til reidi, heldur alid þau upp með aga og umvöndun til Drottins.

b) Líka heyrir það til góðs uppfósturs, að börnin venjist til ydnis, sparsemis, þrisnadar, andsveipnis, og til að fylgja sannleikanum, án yfirhýlmingar. Foreldrarnir eiga einnig að ganga undan þeim með góðum eptirdæmum, og láta atdrei hjálida naudsýnlega hirtingu, þegar þau ekki vilja hlýða áminningum.

Orðsqqv. b. 13, 24. Svorr, sem hefir ást á barni sínu, agar það snemma.
1 Sam. 3, 10 = 15. 4, 12 = 22.

§ 2. Börnine eiga að heiðra foreldra sína, og hlýða þeim í öllu góðu, elsku, þakka

þacka og þjóra þeim, og vera þeim til gleði með góðu og síðsamlegu framferdi.

2 Mós. b. 20, 12. Drottinn sagði, heidra föður þinn og móður þína, svo þú lifir lengi í landinu.

Eph 6, 1-3 Þér börn, verid hlýðir yðar foreldrum Drottins vegna, því þetta er rétt; heidra föður og móður þad er hið fyrsta bodord, sem fyrirheit er lagt við; svo þér vegni vel, og þú megir lifa í landinu 2 Sam. 18, 6; 18, Orðsqv. b, 23, 22. 25.

III. Húsbændur og Þjónustufólk.

§. 1. a) Húsbændur og matmæður ega að bera umhyggju fyrir velferð síns þjónustufólks, og hellst með góðu halda því til að vera auðsveipid, sem og yðid og reglufast í þot, sem þad á að gjöra. Þau skulu einnig gefa þeim tilhlýðileg fet, sæðu og laun, og ecki gleyma að ala enn fyrir þeirra uppfræðingu og betrun til sáluhjálpar, og líka verða þeim hjáfrun, einkum þá þau eru veik eða gomul.

Eol 4, 1. Þér húsbændur! auðsýnid yðar þénurum hvað rétt og jöfnud:

ur er, og vitid, að þér einnig hafið
Gerra á himnum.

b) Svörki má Gúsbóndi né Gúsa-
móðir breyta illa við sitt þjónustu fólk
með illryrdum, edur annari óleyfilegri eda
óstríðsfullri aðferð; ekki heldur mega þau
reynnaja það með óvildurqæmilegri tor-
trögn, eda herða að því um megn fram,
heldur ega þau að umbera þess breiðfleika
með þolinmæði.

Eph. 6, 9. Þér, Gúsbændur! hætt-
id ógnunum, og vitid, að yðar Gerra
er líka á himnum, og að hjá honum
er ekkert manngreinar álit.

§. 2. Þjónustu fólk á þatímóti að
heidra og elska sína Gúsbændur og
Matmædur, vera þeim hlýðid og trútt
og gjöra verk sitt með yðni og ástundum,
án svíka edur meglunar, eins og sjálfur
Gud hjái uppá það.

Tit. 2, 9. 10. Aminn þénarana, að
þeir séu húsbændum sínum undirgefna-
ir, og gjöri hvað þeim gæðþekkt er í öllu
um hlutum, veri ekki svörtulir né sérplæg-
nir, heldur sýni þeim alla hollustu, svo
að þeir þrýði lærdóm Guds vors End-
urlausnara í öllum greinum. Eph. 5, 6-8.

IV Vfirvald og Undirgæfni.

§. 1. a) Vfirvaldid hefir, eptir Guds orði, rétt til að útheimta hlýðni í öllu þó, sem þenar til almennilegra nota, og eð stríðir móti Guds budi.

Róm. 13, 1-2 Svörð maður sé Vald-
stjórninni undirgæfni, því engin er
Valdstjórn nema af Gudi, og sú Vald-
stjórn, sem er til, er af Gudi tilstíðud,
svo hvort, sem mótstendur Valdstjórn-
inni, sá stendur á móti Guds skipun, er
þeir, sem í mót standa munu yfir sig
leida dóms-áfalli.

P. st. G. b. 5, 29. Þegar höfðingjar Gyð-
linganna krosdust hlýðni í þat, sem var á
móti gæðri samvottu, svörudu Pétur og
Jóhannes: framar ber að hlýða Gudi
enn manneskjum.

b) Það er skylda Vfirvaldsins eptir
Guds budi, að vaka yfir undirfátanna
velferð, stjórna hana með góðum lögum,
tunnið að vernda þá góðu, en reffa þeim
vottu, og lata sérhvora ná rétti. þinum
án manngreinar álits.

Róm. 13, 3. 4. Valdstjórnin er eðfi
góðum verkum, heldur vottum til
stíðingar. Vilji þú eðfi vera hræð-
ur

er við Valdstjórnina, þá gjör það, sem gott er, og muntú umbun af henni fá; því hún er Guds þenari þér til góða; en ef þú gjörir illt, þá máttú vera hræddur, því hún ber ekki sverdid forgefins, þarad hún er Guds þenari til að straffa þá, sem illa bleyta. 5 Mós. b. 1, 16. 17. Orðsqv. b. 22, 22. 23.

§. 2. Þeir undirgefni ega, vegna Guds, að hlhda Nfirvaldinu og þess tilskipun, líka gjalda svikalaust sínar skyldur og skatta, sem áheimtaft til sameginlegra nota, landsins þarnar og naudsynja, þeir ega einnig að heidra Nfirvaldið, vera því hollir og audsveipnir, og biðja fyrir því.

Róm. 13, 5. 7. Það er naudsynlegt að vera undirgefni, ekki alieinasta vegna straffsins, heldur og fyrir samvitskunnar sakir; því þar fyrir gjaldir þér og skatt, vegna þess þeir eru Guds þjónar, sem við þá þenustir eru sífeldlega bundnir. Svo gefid hvörjum það, sem þér skyldugir erud: þeim skatt, sem skatt ega; þeim toll, sem toll á; þeim ótta, sem ótti tilheyrir; þeim heidur, sem heidur heyrir.

1 Pét. 2, 13. 14. Verid undirgefne allslags réttu Yfirvaldi, vegna Drottins, hvers sem það er Konunginum, svo sem þeim ypparsta, edur Landstjórnurunum, svo sem þeim, hvers hann hefir útsendt, til hefndar yfir illvirkjana, en þeim til umbunar, sem gjöra gott. 1 Tim. 2, 1. 2.

V. Kennendur og Tilheyrndur.

§. 1. a) Kennendurnir ega að fanngjöra Guds ord án yfirdrepiskapar með allri ástundun til uppbyggingar, áminna og advara án manggreinar álits, þeir ega og einnig láta sér innilega vera umhugad, að börnunum sé skilmerkilega, og svo þau hafi gagn af, fénnt, líka ega þeir að leitast alvarlega við að ebla sinna tilheyranda framsor í sonnum Guds ötta til eilífrar sálshjálpar.

Tit. 1, 9. Sá, sem er Biskup (Kennismaður edur Tilhónarmáður). á að halda fast við þann víska lærdóm, svo hann bæði gæti áminnt með heilsusamlegri fenníngu, og líka sannfært þá, sem á móti mæla. 1 Pét. 5, 2. 3.

b) Kennendurnir ega að gánga á vandan sínum tilheyrendum með góðu
epr

eptirðæmi í lifnadi og umgöngni, vera blíðir og hóglátir, biðja fyrir þeim og þrýða fennínguna með óstraffanlegu framferdi.

1 Tim. 3, 2. 3. Sá, sem er Biskup, eða Kennimadur og Tilsjónarmadur, á að vera óstraffanlegur, einnar konu eginnmadur, árvakur, hóssamur, fíðprúdur, gæstrífinn, sem sé vel fallinn til að fenna góðum. Enginn dröfjumadur, ekki styrjaldarsamur, einkis ósæmílegs ávísíngs girugur, heldur sanngjarn, ekki þrætusamur, ekki ágjarn.

§. 2. Barna uppfræðendur ega að innprenta í hjertu þess ángðóms, sem þeim er á hendur salinn, lotníngu fyrir Gudi og Kristi, elstu til þeirra, útsleggja skiljanlega fyrir honum það, sem hann á að læra, halda honum til ástundunar, hæværstu og góðra síða, þólad í ættunni á að leggja grundvollurinn til manneskjunnar eptirfylgjandi lucku og velgengnis um tíma og eilífu.

Orðsög. b. 22, 6. Kenn þeim unga þann veg (sem hann á að gánza áfram til dóða og ráðvæðnis), og þegar hann eldist, mun hann ekki af þóum víkja.

§. 3. Tilheyrendurnir ega að and-
 sýna laungan eptir Guds orði, og
 trúlega fylgja sinna kennenda áþynn-
 ingum, sem á því eru byggðar, einnig
 veita þeim alla virðingu, elsta þá, og
 gjalda góðsátslega það, sem þeir ega að
 hafa til síns samilegs uppheldis.

Ebr. 13, 17. Elldid yðar Kennisfedr-
 um og látið að orðum þeirra, því þeir
 vaka yfir sálum yðar, svo sem þeir eð
 reikning ega að standa, svo þeir geti
 gjört það með gleði, en ekki með and-
 þörpun, því þar hafid þér ekki gott af.

Gal. 6, 6. Sá, sem fræðist í orðinu,
 hann býti hinum allefónar gædum, sem
 uppfræðir hann. i Thess. 5, 12, 13.

Merk: Foreldra og barna, húsbanda og
 hjúa, einnig Þeirvalds og undirgjefinna skylda,
 hvors yð annað inabyrðis, er í stuttu máli
 framsett í fjórða bódordi Græðanna og í hús-
 tóðlunni, hvar líka talad er um skylda kjen-
 enda og tilheyrenda. Í sjötta bódórdinu og
 í hústóðlunni talast greinilega um skylduna í
 hjónabandi.

Sjóundi Kapítuli.

Um þau meðal, sem styrkja Trúna og
ebla Gudhræðsluna.

1 G u d s O r d.

§. 1. **G**ud hefir látid þessa oss með
sinu orði, um allt sitt ráð og sinn vil-
ja, oss til frelsunar og þerrunar; en
þetta hans orð er bæði að finna í gamla
og nýja Testamentunum.

Ebr. 1, 1. **E**ptir að Gud forðum opt-
sinnis og uppá margann máta hafði
látid Spámennina tala til forfedra anna,
þá hefir hann á þessum síðustu tímum
látid Soninn tala til vor.

Jóh. 17, 8. **J**esús sagði í bæninni til
sins himneska Föðurs: þau o d er þú
gafst mér, þau gaf eg mínum læris-
veinum, þeir hafa þau og medtekið,
og þekktja sannarlega, að eg er af þer
útgenginn, og þeir trúá því, að þú
hafir útsendt mig

Merk: a) Jesús hafði lofad sínum læri-
sveinum, að senda þeim heilágann Anda,

sem skyldi fræða þá um alla hluti, og minna þá á allt það, sem hann hafði kennt þeim, Joh. 14, 26. Þetta skedi líka á fyrsta Svítasunnudegi eftir hans himnasör, þegar þeir allir, uppfylltir af heilögum Anda, tóku til að tala útlend tungumál, eftir því, sem Andinn inn gaf þeim. Post. G. b. 2, 4.

b) Vjer þursfum eðli uppfærðast að nýjum Guds ráð og vilja með noinslags nýrri opinberun, því það Guds orð, sem vjer höfum, inniheldur allt hvað vjer, í því tilliti, viðþursfum. Post. G. b. 20, 20. 21.

c) Þó einhverri mi segðr: að hann hefði hlæst nokkra nýja guddómlega opinberun, ættum vjer samt engannabeginn að trúa. honum, þaræð Gud hefir hvörgi lofað að senda nýja Spámenn til mannfusnas upplósingar. Gal. 1, 8. 9.

§. 2 Það er vor skylda að ransaka þöfgjæfilega Guds orð, til að læra þar af, hvað véc egum að varaast, og þaors véc egum að gjæta; því annarsmen Gud krefja oss til reikningsskapar fyrir vora vanfumnáttu, og þar af flóstandi þodorda brot.

Psálm. 119, 9-11. Davíð spör: Svörnig gétur æstumadurinn gengid sinn veg östraffanlega? en hann svarar sér sjálfur: með því, að breyta eftir þinu

þínum ordum, Drottinn!—Eg geymi
di þitt ord í mínu hjarta, svo eg synd-
gadi ecki á móti þér.

Merkt: Þegar vjer höfum tómstundir sek
vinnu vorri, væri gott að vjer læsum dag-
lega nokkra stund í Ritningunni. En á
Sunnudagum og öðrum helgum finnur sú krist-
in manneskja, sem elskar Guds ord, hæglega
tælfæri til að lesa það, og það er ætíð nýt-
samlegra að byggja trú sína á egin ransókn,
eins og þeir í Þerróha forðum gjørdu, Post.
S. b. 17, 11. enn að láta hjer einungis nægja
Sjennendanna sögu sögu.

§. 3. a) Í Guds ordi koma fram
mörg dæmi bæði uppá dygdir og
lesti, sem vér egum að taka oss til eptir
þánka, þar þau eru eptir Guds vilja upp-
krifud oss til eptirdæmis og viðverunar.

Jac. 5, 10. Tætið Spámennina, sem
til yðar háfa talad í Drottins stad til
eptirdæmis uppá að lida illt og að vera
þolinmóðir. Ebr. 6, 12. 1 Cor. 4, 16.

2 Petr. 2, 6. Drottinn hefir borgirn-
ar Sódóma og Gommorra fordæmt,
umturnadi þeim, brenndi þær til osku
og setti til dæmis fyrir þá, sem eptir-
mundu lifa ógudlega.

h) Einkanlega egum vér að gefa gætur að Jesú Krists vors Lausnara heilaga líferni, og ætíð hafa hans dæmi fyrir augunum að breyta eptir.

Matth. 11, 29. Jesús sagði: lærid af mér, því eg em hégvær og af hjarta litilátur.

1 Pét. 2, 21. Krístur hefir einnig lídið fyrir yður, og yður eptirdæmi eptirlátid, að þér skylduð seta í hans fótspor.

Merk: Jesús Krístur gjetur ekki verið ofa til eptirdæmis að því leiti, sem hann er Guds Sonur, kominn í heiminn til að endurleysa syndarana, og með fraptaverfum staðfesta, að hann væri af Gudi sendur; líka og gaf sig sjálfur í dandann til fridsgíngar offurs fortrallar veraldarinnar sundur; en vjer egum kappkosta að lífiðst honum í öllum þeim dygðum, sem þra samvæmar voru ástandi, og ekki yfirganga mannlega frapta.

§. 4. a) Að hafa Guds orð fastgæfalega um hönd, heyrja það með andast og viljugleiga læra; er hið rétta meðal með hvörju sannfríðin manneskja gétur facid æ meit og meit dagvaxandi, og orðid staðfest í dygd og gudhræðflu, með samverkandi heilags anda náð.

2 Tim. 3, 16. 17. Öll Ritningin er
munblásin af Gudi, og nýtsamleg til
lærdóms, til sannfæringar, til leið-
rættingar, til uppfærðingar í réttlæt-
inu, svo að Guds maður sé algjör,
og til alls góðs verka hæfilegur.

b) Vor skynsemi fær hvað af hvör-
ju meiri og meiri þekkingu af Guds
orði til andlegrar og ávættarsamrar upp-
fysingar.

2 Tim. 3, 15. Þú kennað heilaga Ritn-
ingu, sem getur uppfædd þig til salu-
hjálpar, með trúarlærdóminum um
Jesú Krist. Jóh. 5, 39. Psálm. 119,
104-105.

c) Vor vilji á trúþuglega að hneig-
jast af þeim mergu og dýrættu á-
máningum og aðvæðum, sem finnaft
í Guds orði, til að fórdast illt, en
stunda eftir þó, sem gott er, líka
upporfast til að gjöra með aliri ástund-
un það, sem oss þyrjar.

Lúc. 8, 15. Jesús sagði: Þeir, sem
ordid heyrja og geyma það í góðu
og síðsomu hjarta, færa ávætt með
stöðuglyndi. 8, 31. 32.

4) Vör gétum, hvernig sem ástæðe er fyrir oss, fundid huggun og rósemi af Guds orði, sem inniheldur gæðskurfið stuðning um Guds náð og blessun Krists vegna.

Jóh. 17. 13. Jesús sagði í bæninni til síns himneska Faders: Þetta tala ég í heiminum, svo að minir lærisveinar hafi af mér fullann sögnud með sjálfa um sér. Psálm. 19, 9. 119, 24. 92.

Merk: Um réttilega brúkun Guds orðs, er í stutta máli talad í fyrstu Bæninni í Græðunum.

II. Arvefni og Bæn.

§. 1. Vör egum gaungæfilega vaka yfir bregningum vorum og gjörðum, þar vort edli er breiðt, en freistingarnar eru margar, svo engin heimugleg lösting til ills geti að öðrum fengid yfirhönd hjá oss, líka egum vör yduglega og nákvæmlega halda reifning við hálsa oss um vörn lífnad og framferdi.

Matth. 26: 41. Jesús sagði: vaðid og biddid, svo að þér fallid ekki í freistni, Þúdin er að sönnu reidubúinn, en boldid er veift.

2 Cor. 13, 5. Ránfakid yður sjálfa hvort þér erud sanntrúadur! reynid yður sjálfa!

§. 2. a) Gud vill, að vér skulum yð-uglega biðja, og er það sjálfum oss til gagns, því ekki þursum vér að minna hann á neitt með vorri bæn, þar ed hann veit fyrirfram bæði hvors vér viðþurs-um og líka hvorninn best verði ráðin bót á því.

Lúc. 18, 1. Jesús sagði: Þér egid jafnan að biðja, og ekki preystast. Matth. 7, 7. 1 Thess. 5, 17.

b) Bænin á að vera oss meðal bæði til að styrkja vora elstu og trauð á Gudi, og til að snúa vorum huga frá hégóma veraldarinnar; bænum gefur oss undir eins frapta til að standa á móti freistingunum, og til að bera vorar þjáningar með þolinmæði.

Phil. 4, 6. 7. Verid ekki hugsjálfir, heldur látið í öllum blutum yðar bænir með þaklæti koma fyrir Gud í beidni og áfalli, þá mun fridur Guds, sem meiri er enn nokkur þann að þenkja, vegna Íseú Krists, vernda yðar hjörtu og hugrenningar.

Mér: Gud hefir ekki tiltekið hvað opt hvort einn Kristinn á að biðja, en ef hann elskar Gud einn oglega, verður það alltaf hans innilegasta gleði, að útansa sína hjarta fyrir Gadi með vonarsfullri þán, hvonar og hvar heilsu, sem honum gæfst fari á. Þæðigvöld og morguná hofum vier tíma og takifari til þess, lífa optar um daginn miðt í vinnu vorri.

§. 3. a) Vör meikum biðja Gud um allt það góða, sem hann hefir í sínu orði lofað að gefa oss, og sem er bæði sálu og líkama nytjamlagt; en af jafndæstum hlutum egum vör sérilagi að biðja hann um góða heilsu og daglegt braud, heidur í vör standi, seld við vör ná-
tunga og blessun í vör loglegri stætt.

Orðsbo. b. 30, 8. Algár bað: gef mér hvorki fataætt né andæfi, en láttu mig hafa mitt affamtad uppheldi.

Matth. 7, 7. Jesús sagði: biðjið og mun yður gefast; leitið, svo munuð þér finna; kallið á, og mun fyrir yður upplófið verða.

b) Sérilagi egum vör að biðja Gud um þau andlegu gæði, sem tilheyra vörri sálubjálpi; það er: um fyrirgefningu syndanna, styrk í trúnni og vonnni, vit og frapta til að breyta eptir hans vilja,

ja, megn að standa á móti öllum synd-
samlegum tilteygingum, um góða sam-
vitsku og sálshjáplega endalýft.

Étc. 11, 13. Jesús sagði: Ef þér, sem
þopdir erud, kunnid að gefa börnum
yðar góðar gáfur, hvortu miklu frem-
ur minn Fadriinn á himnum gefa
þeim heilagann Anda, sem hann þar-
um bidja? Éól. 1. 9, 11.

Merk: a) Þegar Jesú lærifveinar beiddu
hann að fjennia sér að bidja, sagði hann:
Þegar þjer bidjid, þá, segid: Fadir vor! Þú,
sem ert á himnum! helgis þitt nafn; tillömi
þitt ríki; verði þinn villi, svo á jörðu, sem á
himni; gief oss í dag vort daglegt braud: og
sörirgief oss vorar skuldir, svo sem vjer og sör-
irgiefum vorum skuldunautum; og leid oss ekki
í freistni; heldur frelsa oss frá illu. Þviad
þitt er ríkid og málthriann og dýrdin, að ei-
lifu, Amen!

b) Drottinleg' Bæn, Fadir vor, inni
heldur í stuttu máli allt það, sem hvör ein
fristin manneskja ætíð á að bidja um og að
afbidja, bædi í tilliti til sinnar andlegrar og
líkamlegrar velferðar. Þessi bæn kann í stuttu
máli þannig að útfirast:

Fadur vor! Þú, sem ert á himnum! Það
ert: Þú allraharsti, eilífi og aluáttugi veraldar-
innar Skapari og Herra, sem elskar þínar manu-
eskjur

estjur langtum heitar enu bestu fedar á jörðunni gjeta elskad sín börn.

Gelgið þitt nafn; það er: þienn-þú oss að andsóna í verluum, að vjer vídurkjennum þig eins fullkominn og ákallunar-verdugann eins og þú í sannleika ert.

Tilkomi þitt ríki; það er: lát þíns Sonar Jesú Krists náðugu skjórnun, skydugu manntymi til upplýsingar og frelsis, meir og meir útbreidast, og toma til góðs á jörðunni.

Verði þínum vilji, svo á jörðu, sem á himni; það er: gief oss náð, að vjer sjánum þier á jörðunni, vjer seum reidubarnir og oss lánga til að hlýða þier í öllum hlutum, eins og þínir þienarar hlýða þier á himnum.

Gjef oss í dag vort daglegt braud; það er: gief oss svo mikid af tumanlegum gjæðum til lífjns nandparstar dag byörn, eins og þú sjer, að oss er gagnlegast til vortar andlegu og eilífu velferðar.

Syrirgjef oss vorar skuldir, svo sem vjer og fyrirgjefum vorum skuldunantum; það er: straffa oss ekki eptir mállegleikum, heldur fyrirgjef oss, vegna þíns Sonar, vor mörgu misbrót, eins og vjer viljum gjarnsamlega fyrirgjefa þeim, sem oss á móti brjóta.

Og leid oss ekki í freistni; það er: lát oss aldrei rírbugast af þeim freistningum, sem að oss koma, heldur hjálpa oss til að sigida á móti þeim.

Geldur

Seldur frelsa oss frá illu; Það er: varðveit oss frá öllu því, sem gjetur orðid oss að skada á sálu edur lífama.

Þvíð þitt er ríkid og mátturinn og dýrðin, að eilífu: Það er: þú einn rædur fyrir allri vorri velferð, og ert máttugur til að ebsa hana, því skal lífa lof og heidur fyrir allt það góða, sem vjer hljótnu, tilheyrta þier einum.

Almen; Það er: já, vissulega mun það skie, sem vjer biðjum þig um, og þú sjer að oss er þienanlegt.

c) Ef vjer egum að biðja með bæninni: Saðir vor! oss til gagns, þá verdum vjer, með stöðngum eptirþánka, gæta að meinsingunni í ordunum, og lesa þau með hjartanlegri andakt. Það er hneizlanleg miðbrúkan að lesa þessa bæn án umþenkningar og sprir sjáðafir. Nær væri að lesa hana sjáldnar, svo andaktin betur gæti viðhaldið. Matth. 6, 7. 8.

§. 4 Þegar vér biðjum Gud um tímanleg gædi, egum vér að sela hans þægilegum vilja á veld, að hvað miklu leitir hann vilji bænheyrta oss, þar það máské getur verid sjálfum oss edur öðrum til gagns, að vér öðlumst ekki það, sem vér biðjum um, edur vér þyanum vanbrúka það, sjálfum oss eda öðrum til skada.

Róm. 8, 26. Vör höfum ekki vör á
hvers vör egum að biðja. Jac. 1, 2. 3.

Jac 4, 3. Þér biðjið, og sðlist ekki,
af því þér biðjið illa, sem er til þess
að þér séið því í yðar bñlifi.

Merkt: Þegar hinu veikri, sem biður um
heilbreygdi, edur hinu fátæki, sem biður um að
fer vegni betur, og fleiri þessháttar, ekki bæn-
heyrast, mega þeir þar fyrir gæfi þenkja, að
bænin se gagnslaus. Þeir ega miklu held-
ur vera fullbýttir um, að Gud, eptir hans speki,
sker þeim þienanlegra að þeir fái ekki það þeir
umbiðja, ega þeir því engu að síður halda á-
fram með bæninu til Guds, svo að þeir venjist
því meir til að hlýða honum, og gíefa sig und-
ir hans vilja.

§. 5. Vör egum að biðja fyrir vor-
um náúnga með sömu alvörugæfni og
sama hjartalagi eins og fyrir sjálfum
oss, til merkis um, að vör elskum hann,
og einlæglega samgledjumst af hans vel-
gengni, og Gud mun ekki láta vörn
góða tilgang verða ólaunadann.

1 Tim. 2, 1 + 3. Fyrst af öllu er, að
eg áminni, að gjörast skuli afbeidni,
bænir, fyrirbænir og þakfargjördir
fyrir öllum mönnum, fyrir Kóngin-
um og öllu Xfirvaldi, svo vör mætt-

um

um hafa spækt og rósamlegt líferni, með allri gúðrætni og síðsemi, því slíkt er gott, þar til einnig Gúði þócknanlegt. Jac. 5, 16.

§ 6. Ef vér egum að geta bedið með þeim hætti, sem Gúði þócknast; megum vér ekki láta vorar hugrenningar hvarfla þingad og þángad, heldur snúa þeim til Guds alleina, og með auðmýkt frambera vorar nauðsynjar fyrir hann, með stöðugu trausti á Jesú Krísts forþenustu og fyrirbón, án þess að reida oss á vörn eginn verðugleika; Þaradæuf egum vér að útrekna á hjarta voru öllu hætti til náðingans.

Jóh. 17. 20. Jesús sagði í sinni bæn til síns himneska Föðurs: Eg bid ekki einasta fyrir þessum mínum lærisveinum, heldur og einnig fyrir þeim, sem munu trúa á mig fyrir þeirra ord. Róm 5, 1. 2.

Marc. 11, 25. Jesús sagði: nær þér standid og bidjist fyrir, þá fyrirgefið, ef þér hafið seð móti nokkrun, svo að yðar Fadir, sem er á himnum, fyrirgefi yðar brot.

Merk: a) Sá Fríttim, sem er vel uppfærður þíður þellst með sínum egin ordum, sem

sem ekki minnu storta hann, þegar hann hugsar alvarlega eptir því, sem hann ætlar að bidja um, og þá hjartad fjeimst við. En ef vjer viðjuni brúka þær bænir, sem adrir hafa gjort, egum vjer að velja þær, sem ega við vort ástænd, og innihalda það, sem vjer þá skrifagi þurfum að bidja um.

b) Formálinn fyrir framán Drottinlega Bæn í Fræðunum, talar um það trúnaðar-traufi, sem vjer egum að hafa til Guðs þá vjer biðjum. Í fjórðu Bæninni er talad um tímanlegu velgjörningana, og í fimtu Bæninni um þá andlegu, sem vjer egum. helst að bidja um. Í sjöundu Bæninni er líka gietid um hið illa, sem vjer egum einkum að afbiðja.

III. Skirnar Sakramentid.

§. 1. Skirnin er það heilagt verk, sem Kristur hefir bodid að brúka við þá, sem ætla að játast undir hans lærdóm, og má annadhvort dhfa þeim í vatn, edur ausa því yfir þá, í nafni Föðursins, Sonarins og þess heilaga Anda.

Matth. 28, 18. 20 Jesús sagdi: allt vald er mér gefid á himni og á jörðu. Sýrir því farid, og gjörid allslags þjódir að minnum lærifveinum, og stæ

id þær til nafns Sedursins og Son-
arins og þess heilaga Anda, og þenn-
id þeim að halda allt það eg band
yður, og sjá! eg er með yður ætíð
til veraldarinnar enda

Merki: Í heitari löndunum má á heilsu-
spilltes dís þeim yður í vörn, sem skirast ega,
en hjer í þessum faldari löndum verður, heils-
unnar vegna, einungis að yfiransa þá vatni,
eins og brúfad var í hinni fyrstu krísi, þegar
einbreyr var skirður á sínu sóttar-sæng.

§. 2. a) Með skirninni verður manns-
estjan linur kristilegrar trú, til að
verða með heilags anda samverkandi náð
hluttakandi í þeim ypparlegu velgjörn-
ingum, sem Kristur hefir oss áttvegad.

Gal. 3, 26. 27. Þér erud allir Guds
börn af trúnni á Jesúum Krist; því svo
margir af yður, sem erud skredir til
að trúa á Kristum, þér hafið íklæðst
Kristó.

Gal. 3, 5. Því sinni mistunsemi hefir
Gud oss hólpna gjört með endurgetn-
ingar-lauginni og endurnýnginni,
sem skedur af heilögum Anda.

b) Gud veltir oss í skirninni að-
gáng til syndanna fyrirgefningar fyrir
Kristó

Christi skír, og gíörir oss svo sem sín
einkulega börn hluttakandi í sínu födur-
legri elsku, opnar oss einnig veg til gleði
og farsældar í tilkomanda eilífu lífi.

Mat. 16, 16. Svær, sem trúir og
verdur skírdur, sá mun hólpinn verda,
en hvört, sem ekki trúir, sá mun for-
dæmast.

§. 3. Með að skírast í nafni Gæður-
fins, Sonarins og þess heilaga Anda,
verðum vér skuldbundnir til að trúa
á Gæður, Son og heilagann Anda,
sem þann einasta sannna Guð, er all-
einn ræður fyrir vortu tímanlegri og eilí-
fri, endurlausn og velferð, svo að vér
skulum dhrfa hann einann og treysta
honum einum, lífa heidra og elska
hann, og blýða honum af öllu hjarta,
en hér af fylgja þá einnig, að vér skulum
bundum oss til að stríða móti öllum
vondum gundum, og taka oss vara
fyrir að brjóta hans bodord við t-
andi, og til að lifa eptir Jesú Christi
lærdóm í sonum Guðs étti.

1 Petr. 3, 21. Skíðinn er ekki burt-
tekt sáurinda af lífmannum, heldur
sáttmáli góðrar samvitstu við Guð.
Róm.

Róm. 6, 4. Svo erum vér þá með Krísti greptraddir í skírninni til dandans, að líka sem Krístur er uppvakinn frá dauðum fyrir dýrd Söðursins, svo egum vér að ganga í nýju líferni.

§. 4. Krístur vill, að allir menn verði í skírninni lánir sinnar Krístilegu kirkjur, þar þeir eru endurkeyptir með hans dauða og þess vegna eiga líka smábörnin eptir hans vilja að skírast.

Marc. 10, 14. Jesús sagði: leyfið smábörnun til mín að koma, og hindrið þau ekki þar frá, þar er Guds ríki hýtt líkum til. Matth. 28, 19.

Merk: Þau börn, sem deyja áður enn þau hljóta skírn, koma samt í Guds ríki, það Krístur hefir endurleyft þau, og þeim verður ekki tilreikund forsóman á skírninni. En hafi foreldrar eða vandanenn af ásettu haldið barninu frá skírninni, þá verður það þeirra ábyrgðar-hluti, vegna þess þeir þar með skóðu, að þeir virðtu lítils Krísts bodord.

§. 5. Í Konfirmatíóninni egum vér sjálfir að itreka og opniðberlega endurnýja það heilaga loford, er aðrir höfðu fyrir vora hönd, þegar vér hlutum skírn, sem er: að vér viljum afneita öllum ógudlegleika, trúa á Gud Föður, Son.

Son og heilagann Anda, einnig and-
sona vora trú með góðverkunum. Til
þessa lofords egum vér ætíð alla vora
lífstíð að muna, og láta það sífaldlega
minna oss á þá trú og hollustu, sem vér
erum Gudi um skyldugir, svo vor trú og
ráðvæðni ecki tapist af holdlegu gjálfi.

Opinb. b. 2, 10. Jesús sagði: verú
trúv allt til dauðans, svo skal eg gefa
þér líffins fórnun.

Eph. 5, 25, 27. Kristur elskadi söfnu-
ndinn, og gaf sig sjálfann út fyrir
hann, til að helga hann, þá hann
með ordinu hreinsadi hann í vatns-
badinu, svo hann gæti báð til handa
sjálfum sér dýrðlegann söfnud, sem
hefði engann blets né brucku edar
neitt þessháttar, heldur sá heilagur og
óstraffanlegur.

Merk: Soo opt, sem vjer endurminnumst
skirnarnar, egum vjer að uppfærast til
nærrar árvækni og ástundunar í að laga vörn
lífnad eptir Krists lærðómi. Þess vegna,
þó skirnir sjálf egi ecki að strekfast, er hún samt
lífeldt ávartarsamt meðal handa oss, til að ebla
vora dygd og gæðhræðslu.

Um Skirninna er talað í fjórða Parti Træð-
anna.

IV. Qvöldmáltíðar Sakramentið.

§. 1. Sú heilaga qvöldmáltíð er það heilagt verk, er Jesús Kristur innsetti, með hvörju Kristnir menn ega að eta brand og drekka vín, og þar með verða hluttakandi í Jesú Krists líkama og blóði, sem offrad var til frídregingar fyrir þá, og veana þeirra synda.

Matth. 26, 26-28. Marc. 14, 22-24. Luc. 22, 19. 20. . 1 Cor. 11, 23-26. Vörðum Jesú Kristur á þeirri nátt, sem hann svífinn var, tók hann brand, gjörði þackir, braut það, gaf sínum Læriveinum og sagði: tætið og etid, það er minn líkami, sem fyrir yður verður gefinn Gjörð það í mína minningu.

Sömuleiðis eptir qvöldmáltíðina, tók hann kálkinn, gjörði þackir, gaf þeim hann og sagði: drekkið allir hér of, það er kálkinn hins nýja Testamentis í mínu blóði, sem fyrir yður heilillist til fyrirgefningar syndanna. Gjörð þetta svo oft, sem þér það drekkið, í mína minningu.

g. 2. a) Með innsetningu þeirrar heilugu Qvöldmáltidar hafði Jesús þann tilgang, að styrkja Kristna menn í trúnni, og uppfylla þá til festgæflegar ástundunar í Kristlegu líferni.

Lúc. 20, 19. Jesús sagði: Gjörð það í mína minningu.

b) Þegar vér meðtökum Qvöldmáltidar Sakramentid, egum vér að minnst Jesú Kristi fríðpægjandi dauða, oss til huggunar og fullvissu um, að allar vorar syndir séu oss hans vegna fyrirgefna, ef vér einasta tileinkum oss hans forþenustu með sátri ydrun og lifandi trú.

Lúc. 22, 19. 20. Jesús sagði: Þetta er minn líkami sem fyrir yður verður gefinn—Þessi kálkukur er það nýja Testamenti í mínu blóði, sem fyrir yður útheiðist.

c) Vér egum að láta þá heilugu Qvöldmáltid uppfylla oss til, að vér með innilegasta þaklæti metum mikils þá, að Jesús Kristur leid þángað qualit og farnfærði sig sjálfann í vörn þáð, og með því að neyta opinberlega þessarar máltidar, egum vér honum til
veg.

veg'endar audshna, að vér vídurkenn-
um hann sé vor frelsari og sáluhjálpari.

1 Cor. 11, 26. Svo opt, sem þér etid,
af þessu brandi og drectid af þessum
kaleik, skulud þér kunngjöra danda
Drottins, þángað til hann këmur.

d) Því vér medrofum brandid og
vínid, komumst vér í nágvæmustu sam-
einingu með Jesú Krísti vorum Frelsa-
ara, sem gíörir oss hluttakandi í sínum
allrahellagasta líkama og blódi, og þar
með innfiglar, að vér séum medteknir til
þess nýja náðar sáttmála, hvörn hann,
svo sem vor meðalgangari, hefir samid
míllum Guds og vor.

1 Cor. 10, 16. Sá blessaði kaleikur,
hvörn vér blessum, er hann ekki hlut-
tefning í Krísts blódi? það brand,
sem vér brjötum, er það ekki hlut-
tefning í Krísts líkama?

Ebr. 8, 6. Krístur hefir ódlust svo
míklur ædra-embætti, sem hann er með-
algaungu-madur betri sáttmála, hvör-
eja ig stendur á betri fyrirheitum

e) Þegar vér munnumst þeirrar ó-
ransakalegu Jesú Krísts elsku, sem í

Þvöldmáltíðinni verður ofs fyrir sjón-
 er sett, á hreitaða elsku aptur á meti
 þess að þeir eru minir Lærifveinar, ef þeir
 elska að kanna ofs til að elska hvort ann-
 ann innbyrdis, eins og þá bræður, hvor-
 a Kristur hefir allasamann endurleyft.

Jóh. 13, 35. Þar af skulu allir þekkja
 að þeir eru minir Lærifveinar, ef þeir
 elskid hvort annann.

1 Cor. 10, 17. Það er eitt brand og
 þeir margir eru einn líkami; því vér
 eru allir bluttakandi í því eina brandi.

§. 3. Það er nauðsynlegt, að vér
 prófum sjálfa ofs hvort vér getum svo
 sem verðugir gestir gengid til Guds
 vords; því þeir einir hafa gagn af Sa-
 cramentinu, sem meðtaka það verðuglega,
 en hinir óverðugu ávinna sér þar á móti
 Guds straunga reidi.

1 Cor. 11, 27 & 29. Hvort, sem etur
 af þessu brandi, eða drectur kalleif
 Drottins óverðugur, sá misbrýtur
 móti Drottins líkama og blóði; en
 hvort einn prófi sig sjálfann, og etí svo
 af brandinu, og drecti af kalleifnum.

§ 4. Þegar vér viljum réttilega prófa
 sjálfa ofs, þá egum vér: 1)

1) Ad ransaka vort hjartalag í til-
liti til Krists og hans fridþægingar,
svo vér getum vitad, hvort oss, svo sem
þdrandi manneskjum, sknist mikils um-
varða að finna náð hjá Gudi einum,
vegna Jesú Krists, og með tránni á hann.

2) Egum vér að ransaka sjálfa oss,
hvort það sé vor einlægur áfæðingur,
hér eptir með alvörugðni að stríða í
móti öllum syndsamlegum tilloftun-
um, og af alúd vilja fylgja Jesú lær-
dómi, svo oss fari meir og meir fram
ráðvendni og sennum Guds ótta.

Sérhverr sá gengur óverðuglega til
Guds bords, sem eptir það hann þann-
ig hefir prósað sig náðvænlega, finnur
eðfi hjá sér það hugar-far, að hann
vilji leita náðar hjá Gudi með tránni í
Krist, hafa einlægann áfæðing að bet-
ra síu, og láta sér fara fram í dygd og
Guds ótta.

1 Cor. 2, 2. Eg tók fyrir mig að
fara eðfi með neinn annan lærðóm,
þegar eg var hjá yður, enn um Krist
og hann þrossfestann,

2 Cor 5, 14. 15. Krists fjærleiki þvung-
ar oss, með því vér ályftum svo, að

ef einn hefir dáið fyrir alla, þá se svo gott, sem þeir séu allir dandir: nú hefir hann fyrir alla dáið, svo að þeir, sem lifa, skulu hér eptir eðki lifa sjálfum sér, heldur honum, sem er fyrir þá dáið og upp aftur risinn.

(Merk: a) Þí Skrista-stólnum verðum vjer ferilagi áminntir og uppþersadir til að þrfsa nákvæmlega sjálfa oss, þegar skrista-sadirinn, með sínum gudlegum umtolum og áminningum, minnir oss á skyldu vora við Krist, og beðnir fyrir oss, að vjer egum sífeldlega kappþösa, að vera dygdandgir.

b) Það stendur engannveginn í Prestsins valdi að fyrirgefa syndirnar, því það er Guds alleing. En Presturinn getur einungis eptir Guds fyrirheitum tilfagt oss og boðað: að Gud hafi víssulega fyrirgefið oss þessar syndir vegna Jesú-Krists, ef vjer þdramst þeirra af hjarta, og trúum á Krist. Þess vegna hafa þdramarlausir eðert gagna af að ganga til skrista og altaris, heldur verður þítera ábyrgðarhluti því þúngri, þar þeir vanþotta þetta til að hylja með vondsku sína, og að giera gis að Guds orði.

Um þá heilögu Orðsldmáltíð, er talað í þetta parti Træðanna.

Attundi Kapítuli.

Um Mannanna síðasta ástand.

§. 1. Þó dauða stundin sé öllum óvís, þá er samt víst, að allir menn, sem á jörðunni lifa allt til veraldarinnar enda, ega einusinni að deyja, því allir þeir eru syndarar.

Róm. 5, 12. Syndin er af einum manni komin í heimin, og dauðinn vegna syndarinnar, þannig hefir dauðinn innþrengt sér til allra manna, því þeir syndgudu allir.

Merk: a) Það er mjög hættulegt og heimskulegt að stjóta á frest sínum undir búningi til dauðans, vegna þess þá manneskja kannstjé se ung eða með góðri heilsu og tjenni sér einkis meins, því dauðinn kippir morgun burtu á besta aldri, svo veit heldur enginn, hvort dauðinn mun koma hástarlega að edur með addraganda, enginn gjetur heldur sparisagt hvort hann mun fá færi á að undirbúa sig, þegar hann á hler við að stílast, því færstir eru svo struggir á dauða-stundunni, að þeir gieti með alvörugiefni og stöðugri umþenkun hugsað um sín salubjálpar efni.

b) A sóttar-fænginni er tíminn ofnaumur til að fá viðbjóð á þeim lóstum og hjegóma ehlit, sem optrodu syndarannu, meðan hana var heill og skjálur, frá að trú á Jesúm Krísi og elska hana, hugar-sarid umbreytist eðli heldur af því, þó mannestjan, meðan hástínn vofir yfir, sýllist upp af hræðslu og qvída fyrir eymd og qvöl um alla eilífd; þó vjer sjánum allt of opt, að þeir, sem með miklu hugar-ángri lösa bót og betrun á sóttar-fænginni, snúa strax, sem þeir eru orðnir heil-brögdir aptur, til sínar fyrtra syndsamlega lífnadar, og sjóna þar með, að þeirra-ángur hafir eðli komid af einalægu hjarta, og að lystin til þess vonda, er af laungum vana orðin svo rífl í sálunni, að hún gjetur eðli orðid nidurklæð, nema með lángrarandi stríði og baráttu.

c) Þar fyrir er ráðlegast að búa sig undir dauðann frá unga aldri, og stríða strax á móti. öllum illum girndum; undir eins og þar taka til að breiða fler, en kappfösta þar á móti, að komast með lifandi trú í sameiningu við Krísiann Endurlansnara, og fylgja hans eptirdæmi; þó eins og ógudlegir forherðast meir og meir, þó þeir, með því að halda áfram í syndunum, hafa enga dögðar og gundhræðslu tilfinningu, svo fyrkíast hinir gundhræddur daglega með samverkandi náð heilags Andas, af að yðfa sig sífelðlega gundhræðslu, og þannig undirbúa handa ferð og sögund í samvitstunni, sem er sú stærsta ársæld í þessu lífi; en ógudlegir aptur á móti, taka sér með löstin sínum stærsta qvöl og brósemi.

semi. Þegar dauðinn aðljemur, eru þeir guðs hræddu hughraustir og óvildnir, en hinir óguðlegir skelfast, og annaðhvort falla í órvæntingu, eillegar með þántaleysi sökva niður í blinda forherðingu.

§. 2. Sálir, sem er ódauðleg, fer strax, sem hún er skilin við líkamann, til síns samastadar, annaðhvort í eilífa gleði eður eilífar qualir, eptir þó, sem manneskjan hefir lífad í þessum heimi vel eður illa.

Lúc. 23, 43. Jesús sagði við yðrandi væntingjann á krossinum: Sannlega segi eg þér, í þag skaltú vera með mér í Paradís. 2 Cor. 5, 8.

Jöh. 5, 24. Jesús sagði: Svört, sem heyrir mín orð, og trúir þeim, sem mig sendi, sá hefir eilíft líf, og hann kemur ekki til fyrirdæmingarinnar, heldur hefir hann farid frá dauðanum til lífsins.

Lúc. 16, 22. 23. Jesús segir í eptirskynunni: Sá fátæki dó, og var borinn af englum í sadm Abrahams. Sú ríki dó lífa, og var greptradur, en sem hann hóf upp sín augu í helvíti var hann í qvöslunum.

§. 3. A efsta degi skal líkaminn upp-
vekjast úr dýptinu, og samtengjast aftur
sálunni, verður hann þá óförgengilegur.

Jóh. 5, 28. 29. Jesús sagði: sá tími
mun koma, á hvösjum allir þeir, sem
í gröfunum eru, munu heyra Guds
Sonar raust, og þá munu þeir, sem
gott hafa gjört, upprísa til sælu, en hin-
ir til fyrirdæmingar, sem illt hafa gjört.

Post. G. b. 24, 15. Postulinn Páll sagði:
ég hefi þá von til Guds, að á eptir-
tíminni koma upprísa framlíðinna bæði
réttláttra og rángláttra.

1 Cor. 15, 42. Líkama þeirra, sem
seyja, verður rotnanlegum nidursád,
en hann mun upp aftur rísa ófrottn-
legur. Sonum verður andvirdileg-
um nidursád, en hann mun upprísa
hegsamlegur. Sonum verður nidur-
ad verkum, en hann mun upp aftur
rísa freptengur. Náttúrlegum líkama
verður nidursád, en upp aftur mun
hva andlegur líkami.

§. 4. Þær manneskjur, sem verða
fær á jörðunni þegar dómur dagur koma,
deyja að sonnu efi, svo að sál og
líkami

líkami skiljist að, en þeir munu samt um breytast svo, að þeirra forroimanlegi líkami verður í augabragði óförgengilegur engin manneskja veit hvónær þessi dagu muni foma.

1 Cor. 15, 51. 52. Sjá! eg segi yður leyndann dóm; vér munum ekki alla sofa, en allir munum vér umbreytast, og það skyndilega á einu augabragði, við hvern síðasta ládur-hljóm þess ládurinn mun gella, og hinir framlidnu munu upprísa óförgengilegirn en vér munum umbreytast.

§. 5 Kristur mun með dýrdlegum hætti opiaberlega dæma allar manneskjur eptir uppruna, og auglýsa fölskum; að guðtræddir eru verdugir til alífa í vegsemd og fögnudi eilíflega; en á guðlegir þarámóti munu verða þóir strá undirkaftadir, sem þeirra illverk hafa til umid.

Post. G. b. 17, 31. Gud hefir til þess vissann dag, á hvörjum hann ætíð að láta þann mann, sem hann hefir þar til sett, dæma rétt alla jafdarinnar innbyggjendur, þar um sannfær

Gud alla, með því hann uppvakti
þann mann frá dauðum.

2 Cor. 5, 10. Vör egum allir að eys-
taberast fyrir Krists dómstóli, svo að
þótt einn úr þhtum beri eptir því, sem
þann hefir adhaft í líkamans lífi, þótt
þeim það hefir verið gott eður illt.

2 Thess. 1, 7. 8. Þegar Drottinn Jეს-
us opinberast af himni með sínum engla
þer, og loganda eldi, til að hegna
þeim, sem ekki vildu adhyllast Gud,
og straffa þá, sem ekki voru hlýðugir
Evangelíó vörs Drottins Jესú Krists.

Merk: Sérþótt sála. dæmist strax eptir
að hún er farin út af líkamanum, og verda-
r henni vísað annaðhvort til eilífrar gleði, eður
eilífra qvala. Ebr. 9, 27. En á síðasta
þegi, þegar sálirnar eru að nýja ordnar sam-
hengdar líkamanum, mun Kristur svo sem
Kóngur og Serra samansafna þeim, svo
þans rettvísi dómur verði þeim öllum und-
ir eins Funnur, til vitnisburðar um hans
Hörðun án manngreinar álitis, og svo þeir
þegi sjálfir finna, að þeim se enginn órettur.
Matth. 25, 31, 46. Róm. 2, 16.

§ 6. Eilíft líf er það dhrdlega og
helufulla ástand, í hvörtu gudhræddir
þann æfinlega lifa í gleðilegustu sam-
gd með Jესú Kristi, góðu Englanum

og öllum heilögum, án þess að áreitast
lengur af nokkurri synd eður sorg, en
njóta óumræðilegrar huggunar, freid-
ar og fagnadar af að skoda Guds
dýrd, sem auðshnir sig í hans morgu dæ-
fendar verkum, þar þeir einnig losa
og vegsama Gud hvört með öðrum,
og æfa sig í dygdinni og hjærleikun-
um, eptir Guds vilja.

Matth. 25, 34. Jesús mun segja við þá:
Kominð hingat þér blessadir af mínum
Föður! eignist það ríki, sem yður er
fyrirbúið frá veraldarinnar upphafi.

Jóh. 17, 24. Jesús sagði í bæninni til
sins himneska Föðurs: Saddir! eg vil að
þeir, sem þú gaffst mér skuli vera hjá
mér hvar sem eg er, svo að þeir sjái
mína dýrd, sem þú gaffst mér.

Ebr. 12, 22. Þér kominð til borga-
ar Guds lifanda, til þeirrar himn-
esku Jerúsalem, og til margfjöldu
margra þúsund Engla.

Opinb. 6, 21, 4. Gud mun þerra öf-
tár af þeirra augum, og dauðinn
mun eðfi lengur vera til, eðfi harmi-
né qveinan né heldur þína mun leng-
ur til vera. 25

Róm. 2, 10. Zeidur, vegseind og frid skal hvørr sjá ødlast, sem gott gætic.

§. 7. Sýrirdæmingin, sem annars kallast eilífur dandi, er það qualafullt og vonalaust ástand í hvorju ógudlegir fárlega qveljast, af þeirra nagandi samvitstu, og hvar þeir í hinna ógudlegustu vondu anda og illra sálna sambád, finna til heiggilegustu veikana af sínum fyrri illgjörðum, þar ed þeirra drottandi. lýtir, hvorjum þeir þá ei gæta fullnægt, undir eins auka þeim qvot og pínu.

Matth 25, 41. Jesús mun segja til þeirra: farid frá mér; þér hölvudud þann eilífa eld, sem fyrirbúinn er yðslinum og hans árum.

Marc. 9, 48. Jesús sagdi: þeirra orma, þá deyð ekki, og þeirra eldur slofnar ekki.

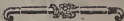
Joh. 3, 36. Hvørr, sem ekki trúir á soninn, skal ekki sjá lífid heldur þarir Guds reidi yfir honum.

Róm. 2, 9. Grellingar og harnæmli munu koma yfir allra þeirra áttana sálir, sem illstu drögja.

§. 8. A síðasta degi mun vor heimur forgánga með öllum sínum gæðum. En guðhræddir munu ætíð vera hjá Drottni og með þessari von skulum vér hugbreyta hvort annann.

2 Pét. 3. 10. Dagar Drottins mun koma, sem þjófur á nóttu, á hvörjum himnarnir munu með miklum gný forgánga, en höfund. Skýnurnar í eldi bráðna, og jörðin og þau verk, sem á henni eru, munu uppbrenna. 1 Thess. 4, 17. 18,

Gudi sé lof og dýrd ad eilífu,
A m e n!

S t u t t
A g r i p

af

Hofud-Lærdómum Frístilegra
Trúarbragða.

I.

Einu einasti sannur Gud er til,
sem hefir skapað heimin, viðheld-
ur og stjórnar honum til gagns og
gleði öllum sínum lifandi skép-
um, en sérílagi þeim skynsemdar-
fullu til velferðar.

2.

Þessi Gud hefir allra stærstu
gánnlegleika, og er sá allra full-
komn.

komnasti í makt, speki, gæðsku, heilagleika og réttlæti.

3.

Heileg Ritning, sem inniheldur Guðs vilja og ráðstöfun, að svo miklu leiti, sem þau sérilagi eru manneskjnum viðkomandi, kenna okkur að dýrka Guð, sem Födurinn, Soninn og þann heilaga Anda, er allir hafa eina veru og sömu guðdómlegu tign.

4.

Mannestjani var í upphafi, þegar Guð hafði skapað hana, saklaus og góð, en hún spíllti sér sjálfri, með því að brjóta frjýljuglega móti Guðs lögmáli; þar af varð hún syndug og óhæfileg til að taka á móti þeirri sælu, sem Guð hafði henni ætlað.

5.

Jesús Kristur, sem er einget-
linn Sonur þess himneska Föðurs,
varð manneskja, svo hann gæti
endurleyst syndugt mannkyn frá
þeirri eynid, sem það hafði með
Föðinni steypt sér í. Hann sýndi
mönnum þar fyrir með sinni
fénningu, hvað Gud af sinni mis-
unarfullu elsku hefði ályktad um
þeirra frelsun, útvegadi þeim ad-
gang til hennar, með sinni frvöl-
gu þínu og danda, og stadfesti
þá með sinni uppreisn og himnafor-
þá vísu, sem hann hafði gæfið þeim
um eilíft líf. Nú stjórna hann
öllum heiminum ásamt Föðurn-
um með guddómlegri makt og veldi,
og ber sérílagi umhyggju fyrir sinna
endurleystra eilífri sálubjálpi.

6.

Þá heilagi Andri leidir oss með Krists lærdómi, til apturhvarfs frá syndunum, og til trúarinnar á Krist, svo vorar syndir verði oss fyrirgefna. Hann hjálpar oss einnig til betrunar og framfara í dygd og gудhræðslu, svo vér gétum orðid hluttakandi í þeirri fálu hjálp, sem Kristur hefir oss útvegad.

7.

Vor trú á Jesúm Krist, á að sýna hvort hún sé kröptug, með því að vér lifum eptir vorri skyldu bæði við Gud, við hjálfa oss og við náningann, eptir því, sem Gud og Kristur hafa skipad oss í heilagri Dittningu.

8.

Gudí' erum vér skyldugir um,
 að tilbidja, óttast og elska hann,
 hlýða honum, og reida ofs á hann
 einann, losa hann, þacka honum
 og ákalla hann, einnig taka ofs
 vara fyrir öllu því, sem í nokkurn
 máta stríðir móti þeirri virðingu,
 sem vér egum honum að veita.

9.

Sjálfum ofs erum vér skyldug-
 ir um, að bera tilbærilega umhygg-
 na bæði fyrir sálu vorri og líkama,
 sem og vorri tilmalegri velferd, en
 þó sérílagi gæta vor, að varast allt
 illt og syndsamlegt háttalag og
 vana, svo samvitskan hverki ofþung-
 ist, né vér lidum tjón á vorri sonnu
 velferd; vér erum þar á móti full-
 vissir um Guds náð, og gétum æ-
 tid

ttid með sonar'egu trúnaðar-traust
leitad hælis hjá honum, ef vér kapp-
kostum, að verða góðar og dýgd-
andugar manneskjur eptir Jesú
lærdómi og eptirdæmi.

IO.

Dráunganum erum vér skyldug-
ir um, að elska hann eins og sjálfa
oss, og þess vegna vera ætíð reidu-
búnir til að gjöra það sama við
hann, sem vér kjósa vilðum, að hann
í líku tilfelli gjordi við oss; en ald-
rei taka oss nekkud það fyrir hönd-
ur, sem í einhveru máta kynni að
skerða hans tímanlega eða eilífa
belsferð.

II.

Vér egum að hafa Guds ort
þduglega um hönd, þar það er hið
best.

besta meðal til vorrar upplýsingar og helgunar, líka egum vér yduga að vegsamt og ákalla Gud, svo hugur vor þar með uppfyllist af elsku til Guds, og launingum eftir að gjöra hans vilja.

I 2.

Vér egum að leggja allt kapp á, að virða mikils, og halda börn skórnar sóttmála, því með skórninni hefir Kristur látið gjöra oss að línum sinnar kirkju, og gæfð oss rétt til sinna dýrmættu velgjörninga.

Í Dvöldmáltíðar Sakramentinu gjörir Jesús Kristur oss blut-takandi í sínum líkama og blóði, til fullvissu um, að vorar syndir séu oss fyrirgefna, ef oss af hjarta óngu.

ágrar, að vér höfum drógt þetta
 einsetjum oss að láta oss fara framt,
 með trúnni á hann, í ráðvendum,
 og í vorum kristinnóðum. Þar
 fyrir egum vér líka að brúka þetta
 Sakramenti með hjartanlegri and-
 átt, eptir að vér áður höfum ná-
 gæmlega og alvarlega prófað
 hjálfa oss.

13.

Gudhræddra sálir foma, eptir
 dauðann til eilífs lífs og eilífrar
 sælu, í samfélag með góðum end-
 um, hjá Kristi sínum endurlandi
 ara; en þá ógudlegir devja, fara
 þeir í samfélag vondra anda, og
 breppa þar qualir og ángist, sem
 eru máklegt straff fyrir þeirra af-
 gjördir.

14.

Guds alvísu ráðstafan þens
 tilsett vissann dag, á hverjum þeir
 dauðu lifamir munu úr sínu dýpti
 uppvækjast, og samtengjast þeirra
 fátum, þegar Kristur mun láta þá
 alla mæta opinberlega fyrir sinnum
 gómsíðli, og þá forgengur sú ver-
 öld, sem nú er.

P. H.

